

*Ar kādiem izaicinājumiem saskaramies,
sagatavojot un īstenojot Latvijas Atveseļošanas
un noturības mehānisma plānu?*

Situācijas izpētes ziņojums

Rīga 2022

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Situācijas izpētes ziņojums

Ar kādiem izaicinājumiem saskaramies, sagatavojot un īstenojot Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plānu?

Datums skatāms dokumenta paraksta laika zīmogā un dokumenta numurs teksta failā.

Situācijas izpēti veica valsts revidente juriste Tatjana Mētriņa, vecākais valsts revidents Edgars Sprukts, revīzijas grupas vadītāja vecākā valsts revidente Guna Krūmiņa, atbildīgā sektora vadītāja p.i., vecākā valsts revidente Dzintra Tripane un departamenta direktore Ilze Bādere, pamatojoties uz Valsts kontroles Revīzijas un metodoloģijas departamenta 17.08.2021. revīzijas grafiku Nr. 2.4.1-26/2021.

Situācijas izpēte veikta un ziņojums sagatavots finanšu revīzijas “Par Latvijas Republikas 2021.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” ietvaros (Valsts kontroles Revīzijas un metodoloģijas departamenta 17.08.2021. revīzijas grafiks Nr.2.4.1-26/2021) un pamatojoties uz Valsts kontroles likuma 3. panta trešā punkta c) apakšpunktu.

Vāka noformējumā izmantots attēls no tīmekļa vietnes <http://depositphotos.com>, *Tree growing from coins*, autors *aydenphumi*, ID 50689663

Saturs

Kāpēc un kā veikta šī situācijas izpēte?	7
Kopsavilkums – Ar kādiem izaicinājumiem saskaramies, sagatavojot un īstenojot Latvijas ANM plānu?	8
ANM plāna sagatavošana	13
ANM plāna sagatavošanas organizācija	14
Komunikācija ar ieinteresētajām pusēm	15
Komunikācija ar ES	16
ANM plāna saturs un finansējums	17
Finansējuma nosacījumi un Latvijai pieejamais ANM finansējuma apmērs	17
Latvijas ANM plānā iekļauto reformu un investīciju izvēles kritēriji	19
Latvijas ANM plānā iekļautās reformas, investīcijas un rezultatīvie rādītāji	23
Klimata pārmaiņas un vides ilgtspējas komponente	23
Digitālās transformācijas komponente	24
Nevienlīdzības mazināšanas komponente	26
Veselības komponente	27
Ekonomikas transformācijas un produktivitātes reformas komponente	28
Likuma varas komponente	29
Attīstības un noturības mehānisma plāna īstenošana	31
Latvijas ANM plāna ieviešanas vadības un kontroles sistēma	32
Iespējamie riski	33
Ietekme uz valsts budžetu	36
ANM finansējuma plānošana	37
Administrēšanas un citi ANM neattiecināmie izdevumi	37
Finansējuma apjoms ANM plāna administrēšanas nodrošināšanai 2022. gada un vidēja termiņa budžetā	39

ANM plāna īstenošanai pieejamie aizdevumi	41
Situācijas izpētes raksturojums un metodes	41
Pielikumi.....	43
1. pielikums. Jomas raksturojums	43
ES budžets	43
ES budžets 2021.–2027.gadam (DFS un pagaidu atveseļošanas instruments (<i>Next Generation EU</i>))	44
2. pielikums. ANM plāna sagatavošanas organizācija.....	47
FM, nozaru ministrijas, Valsts kanceleja, darba grupas	48
PKC	50
Fiskālās disciplīnas padomes un Latvijas produktivitātes padomes ekspertu grupa	51
3. pielikums. Komunikācija ar iesaistītajām pusēm.....	52
Memoranda padome	53
NTSP	53
Covid-19 ierobežošanas stratēģiskās vadības grupa.....	55
Saeimas komisijas.....	55
Latvijas Banka	56
4. pielikums. Komunikācijas posmi ar EK Latvijas ANM plāna sagatavošanā	57
Pirmais komunikācijas posms	57
Otrais komunikācijas posms.....	58
Trešais komunikācijas posms.....	60
Ceturtais komunikācijas posms	62
5. pielikums. Regulā noteiktie ANM plāna ieviešanas nosacījumi, EK loma un informācija par Latvijas pirmo maksājuma pieprasījumu un sasniedzamajiem rādītājiem	63
6.pielikums. Latvijas ANM plāna struktūra, tajā iekļautās reformas un investīcijas .	65

1. Klimata komponentes reformas un investīcijas.....	67
2. Digitālās transformācijas komponentes reformas un investīcijas	69
3. Nevienlīdzības mazināšanas komponentes reformas un investīcijas	72
4. Veselības komponentes reformas un investīcijas	74
5. Ekonomikas transformācijas un produktivitātes komponentes reformas un investīcijas	75
6. Likuma varas komponentes reformas un investīcijas.....	76
7.pielikums. KPVIS pielāgošana Latvijas ANM plāna administrēšanai un Latvijas ANM plāna ieviešanas vadības un kontroles sistēmas modelis	79
8.pielikums. ANM finansējuma plānošana	83
Administrēšanas izdevumu plānošana.....	86
9. pielikums. EK vērtējuma skaidrojums par Latvijas ANM plānā paredzēto uzraudzības un kontroles sistēmu ANM plāna ieviešanai.....	89
Atsauces.....	91

Kāpēc un kā veikta šī situācijas izpēte?

Cienījamie Saeimas Ilgtspējīgas attīstības komisijas, Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas, Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas un Publisko izdevumu un revīzijas komisijas deputāti! Cienījamie valdības pārstāvji!

Valsts kontrole, veicot finanšu revīziju par Latvijas Republikas 2021. gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem, kā būtiskas pēc apjoma un rakstura vērtē aktivitātes saistībā ar Atveseļošanas un noturības mehānisma (turpmāk – ANM) plāna izstrādi un īstenošanu.

Kā Eiropas Savienības (turpmāk tekstā - ES) dalībvalsts Latvija pilnā apmērā izmanto dalībvalstīm paredzētās tiesības, noteiktos apmēros ik gadu saņemot finanšu līdzekļus no ES budžeta dažādu investīciju projektu realizācijai. Lai palīdzētu novērst Covid-19 pandēmijas izraisīto ekonomisko un sociālo kaitējumu un palīdzētu īstenot pāreju uz modernu, ilgtspējīgu, zaļu un digitālu¹ Eiropu, ES ilgtermiņa budžetā 2021.–2027. gadam finansēšanai paredzēts jauns pagaidu instruments – Eiropas atveseļošanas instruments - *Next Generation EU* (turpmāk – NGEU) fonds 750 mljrd. *euro*² apmērā. ANM ir jauns Eiropas Komisijas (turpmāk – EK) centralizēti pārvaldīts budžeta instruments, kuram paredzēta lielākā daļa NGEU līdzekļu – 672,5 mljrd. *euro*³.

Atbalsts no ANM līdzekļiem tiks piešķirts kā dotācijas⁴, un, ja dalībvalsts pieprasa, arī kā aizdevumi⁵. ANM finansējumu dalībvalstis varēs izmantot par reformu vai investīciju projektu īstenošanu no 01.02.2020. (ar atpakaļejošu spēku) līdz 31.08.2026.⁶ Latvijai piešķirtais ANM dotāciju komponentes apmērs ir 1,82 mljrd. *euro*⁷, savukārt indikatīvi pieejamais aizdevumu apmērs – aptuveni 2 mljrd. *euro*.⁸

Lai saņemtu finansējumu, katrai ES dalībvalstij atbilstoši ANM plānā iekļaujamo reformu un investīciju kritērijiem⁹ un EK semestra rekomendācijām¹⁰ bija jāizstrādā un jāiesniedz EK izvērtēšanai reformu un investīciju plāns (turpmāk – ANM plāns), tajos iekļaujot paredzētās reformas un investīcijas, kā arī sasniedzamos mērķus.

Tā kā ar ANM plāna īstenošanu ir iespējams pozitīvi ietekmēt Latvijas tautsaimniecības attīstību, taču lēmējvarai un investīciju plānošanas un īstenošanas procesā iesaistītajiem ir tālredzīgi jāvada arī būtiski riski un jārisina izaicinājumi, Valsts kontrole sagatavoja šo situācijas izpēti ziņojumu, apkopojot visaptverošu informāciju (faktus) par Latvijas ANM plāna sagatavošanas norisi, tā saturu, plānā iekļauto pasākumu īstenošanai paredzēto finansējumu, tostarp ietekmi uz valsts budžetu. Šajā ziņojumā ir arī apkopota informācija par Latvijas ANM plāna īstenošanas kontroles pasākumiem un tā ieviešanas riskiem. Šajā situācijas izpēti ziņojumā nav analizētas ANM plānā iekļautās reformas un investīcijas, kā arī to sasniedzamo mērķu un izmaksu pamatotība.

Valsts kontrole nodod jūsu rīcībā sagatavoto situācijas izpēti ziņojumu un sagaida, ka turpmāk īstenosiet Latvijas ANM plāna ieviešanas uzraudzību un atbilstoši savai kompetencei aicināsi atbildīgās institūcijas regulāri ziņot par progresu ANM plāna izpildē, lai novērstu situācijas izpēti ziņojumā norādītos riskus un izaicinājumus.

Ņemot vērā būtiskos ANM finanšu līdzekļus, kas ieplūdis Latvijas ekonomikā un par kuru atbilstošu apguvi būs atbildīgas ministrijas, Valsts kontrole 2022. gadā plāno uzsākt pārbaudes par Latvijas ANM plānā¹¹ iekļauto reformu un investīciju realizāciju un mērķu sasniegšanu.

Kopsavilkums – Ar kādiem izaicinājumiem saskaramies, sagatavojot un īstenojot Latvijas ANM plānu?

Ar 2021. gadu Latvijā un ES sākas jauns ilgtermiņa plānošanas periods, un Latvijai bija nepieciešams skaidrs, izsvērts, labi pamatots un uz sabiedrības dzīves kvalitātes uzlabošanu vērsts valsts attīstības redzējums, kura īstenošanā nākamajos septiņos gados tiks ieguldīti ievērojami ES un valsts budžeta līdzekļi. Tāpēc 02.07.2020. Latvijā ir apstiprināts vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments – Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam (turpmāk – NAP2027)¹². NAP2027 tika izstrādāts ar plašu sabiedrības līdzdalību, aptverot visus Latvijas reģionus, un ir veikts tā stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums. NAP2027 izstrādes laikā ir notikušas deputātu un ekspertu diskusijas Saeimas Ilgtspējīgas attīstības komisijā, citās Saeimas komisijās un dažādos forumos par NAP2027 prioritātēm, nozaru analīzi un to attīstības perspektīvām.

Savukārt šobrīd spēkā esošo ES ilgtermiņa budžetu 2021.–2027. gadam sāka izstrādāt 2018. gadā un apstiprināja 17.12.2020.¹³ bet šī budžeta sagatavošanas procesā (2020. maijā), reaģējot uz Covid-19 pandēmiju, tika iesniegts priekšlikums jauna atveseļošanas instrumenta NGEU izveidei 750 mljrd. *euro* vērtībā, no kura lielākā daļa NGEU līdzekļu – 672,5 mljrd. *euro* – paredzēts dotācijām un aizdevumiem dalībvalstīm jauna, EK centralizēti pārvaldīta ANM budžeta instrumenta ietvaros, lai palīdzētu novērst Covid-19 pandēmijas izraisīto ekonomisko un sociālo kaitējumu un īstenotu pāreju uz modernu un ilgtspējīgu Eiropu. Tāpēc, plānojot NAP2027 aktivitātes un resursus to finansēšanai, bija ņemts vērā plānotais Latvijai pieejamais ES fondu finansējums 2021.–2027. gadam, bet ANM finansējums NAP2027 aktivitāšu finansēšanai nebija ielānots.

Latvija ANM plānu sagatavoja 27.04.2021. un iesniedza to EK 30.04.2021. Kopumā Latvijas ANM plānā iekļauti 85 pasākumi (24 reformas, 61 investīcija) ar konkrēti sasniedzamajiem mērķiem katrā komponentē un kopējo finansējumu 1,82 mljrd. *euro*.¹⁴ Lai gan EK Latvijas ANM plānu kritēriju 10 darbības jomās no 11 novērtējusi ar augstāko vērtējumu A un tikai lietderīguma kritērija kopējo izmaksu pamatojuma darbības jomā ir vērtējums B, veicot situācijas izpēti, radās vairāki jautājumi par Latvijas ANM plāna sagatavošanu un īstenošanu, uz kuriem būtu svarīgi rast atbildes – īpaši lēmējvarai un investīciju plānošanas un īstenošanas procesā iesaistītajiem.

Vai mūs apmierina, ka būtisku valsts investīciju plānošanā balstāmies uz politisku izvēli, nevis sociālekonomisko ieguvumu analīzi?

Latvijas ANM plāna izstrāde tika uzsākta 2020. gada augustā: 1) 24.08.2020. Koalīcijas padomē politiskā līmenī tika pieņemti lēmumi par Latvijas ANM plāna sešām komponentēm (klimata pārmaiņas un vides ilgtspēja, nevienlīdzības mazināšana, digitālā transformācija, ekonomikas transformācija un produktivitāte, veselība, likuma vara) un finansējuma procentuālo sadalījumu pa komponentēm; 2) turpmāko Latvijas ANM plāna izstrādi koordinēja FM, līdz 15.01.2021. to organizējot valdības līmenī sešās tematiskajās darba grupās, izstrādājot redzējumu Latvijas ANM

plānā iekļaujamajām reformām un investīcijām un nosakot, ka par reformu un investīciju izvēli iekļaušanai Latvijas ANM plānā atbildīgas bija nozaru ministrijas¹⁵.

Latvijas ANM plāna izstrādē tika iesaistīti arī sociālie un sadarbības partneri, kā arī pārējā sabiedrība, tomēr sociālo un sadarbības partneru neapmierinātība un kritika norāda uz novēlotu, fragmentāru un nepietiekamu sociālo un sadarbības partneru iesaisti, kā arī integrētas pieejas trūkumu pārlicības iegūšanai, ka visi pieejamie finanšu resursi veicinās NAP2027 mērķu īstenošanu.

Fiskālās disciplīnas padome un Latvijas produktivitātes padomes ekspertu grupa FM darbu kopumā novērtēja atzinīgi, norādot, ka Latvijas ANM plāns izstrādāts grūtos apstākļos un plāna izstrādāšanas procedūra bijusi demokrātiska – ar plašu sociālo partneru iesaisti; vienlaikus eksperti norādījuši uz trūkumiem: 1) Latvijas ANM plāna sadrumstalotību un izteikti resorisko pieeju, 2) būtu nepieciešama Latvijas ANM plāna ciešāka saite ar citiem valsts plānošanas dokumentiem, it sevišķi NAP2027, 3) Latvijas ANM plānam trūkst “lielā mērķa” ambīciju, kas ievērojami ietekmētu valsts ilgtspējīgas ekonomikas un sociālās jomas attīstību, kā arī katru komponenti atsevišķi.

Latvijas ANM plāna sagatavošanas procesā ministriju sākotnējie iesniegtie reformu un investīciju priekšlikumi vairāk nekā 7,5 mljrd. *euro*¹⁶ apmērā būtiski pārsniedza Latvijai paredzētā ANM finansējuma apmēru. Šādos apstākļos – kad pieprasījums pēc investīcijām būtiski pārsniedz iespējas – investīciju plānošanas procesa caurskatāmība un izsekojamība ir kritiski svarīgi priekšnosacījumi būtiskāko investīciju projektu (NAP2027 mērķu sasniegšanai) atbalstīšanai. Tomēr situācijas izpētes gaitā apkopotie fakti liecina, ka reformu un investīciju priekšlikumu izvēles process iekļaušanai Latvijas ANM plānā nebija caurskatāms un izsekojams – nav pieejams dokumentēts pamatojums, kāpēc kāds no iesniegtajiem reformu un investīciju priekšlikumiem ir atbilstošāks iekļaušanai Latvijas ANM plānā, un nav iespējams noteikt, vai līdzekļi piešķirti tiem projektiem, kas atbilst valsts attīstības prioritārajām vajadzībām.

Tā kā valsts attīstības izdevumiem pieejamie finanšu līdzekļi ir ierobežoti, ir būtiski, lai to plānošana un izlietošana būtu maksimāli efektīva un caurskatāma un tie kalpotu kā līdzeklis valsts attīstībai. Tāpēc attīstības izdevumu jautājums ir bijis aktuāls vairākās Valsts kontroles revīzijās, kurās esam izdarījuši līdzīgus secinājumus attiecībā uz publisko investīciju plānošanas procesu: 1) “prioritāro pasākumu pieteikumu izvērtēšanas un atbalstāmo pasākumu atlases process nav caurskatāms, jo 40% no visiem atbalstītajiem pasākumiem (66 milj. *euro* apmērā) ir tādi, kas nav bijuši pieteikti normatīvajā aktā paredzētajā prioritāro pasākumu priekšlikumu iesniegšanas kārtībā”¹⁷; 2) “Latvijā nepastāv lielo publisko investīciju projektu vadības sistēma, tai skaitā mērķtiecīga, sistēmiska publisko investīciju izdevumu plānošana, kas nodrošinātu, ka vispirms tiek piešķirti līdzekļi tiem projektiem, kas atbilst valsts attīstības prioritārajām vajadzībām”¹⁸. Iespējams, ka integrētas investīciju plānošanas neesamība, bez redzējuma, kā visi pieejamie finanšu resursi (ES fondi un citi ārvalstu finanšu instrumenti, valsts budžeta bāzes un attīstības izdevumi) veicinās Nacionālā attīstības plāna mērķu īstenošanu, ir viens no cēloņiem arī nesen Nacionālā attīstības plāna 2014.–2020. gadam īstenošanas gala (*ex-post*) izvērtējumā secinātajam, ka “pilnībā izdevies sasniegt tikai nelielu daļu vairāk

nekā trešdaļu no izvirzītajiem mērķiem, [...] daļai no mērķiem nav ticis piešķirts atbilstošs nepieciešamais finansējums”¹⁹.

Vai mēs apzināties, kāda būs ietekme uz valsts un pašvaldību budžetiem, ja Latvijas ANM plānā paredzēto reformu un investīciju starpposma rādītāji un mērķrādītāji netiks 100% sasniegti?

Latvijas ANM plānu paredzēts īstenot laika posmā līdz 2026. gadam. Veiksmīgai Latvijas ANM plāna ieviešanai ir būtiski nodrošināt efektīvu tā administrēšanu, kontroli un uzraudzību. Vēl būtiskāk tas ir tāpēc, ka ANM finanšu līdzekļu izmaksas nosacījumi dalībvalstīm atšķiras no citiem ES fondiem – līdzekļu izmaksa paredzēta, sasniedzot ANM plānos norādītos konkrētu reformu starpposma rādītājus un mērķrādītājus, kurus dalībvalstis ir apņēmušās sasniegt, nevis par veiktajiem ieguldījumiem, kā tas ir citos ES fondos.

Latvijas ANM plānā paredzēto reformu un investīciju starpposma rādītāju un mērķrādītāju nesasniegšana, t.i., ja tie nebūs sasniegti 100%, radīs būtiskas sekas – līdzekļi, kas izlietoti šo reformu un investīciju realizācijai, būs jāsedz no valsts vai pašvaldību budžetiem, jo tie netiks finansēti no ANM līdzekļiem²⁰.

Vai mēs apzināties, kādu vēl ietekmi uz valsts un pašvaldību budžetiem radīs Latvijas ANM plānā paredzēto reformu un investīciju īstenošana?

Fiskālās disciplīnas padomes un Latvijas Produktivitātes padomes ekspertu grupa prognozē, ka Latvijas ANM plāna ieviešana no 2022. līdz 2026. gadam varētu palielināt budžeta ieņēmumus par vairāk nekā 500 milj. *euro*, mazināt investīciju plaisu vismaz par 25–30% nākamo piecu gadu laikā un palielināt produktivitāti no 2022. līdz 2029. gadam par 3,5% gadā²¹.

Tomēr Latvijas ANM plāna īstenošana valsts budžetam rada arī izmaksas vismaz 32,3 milj. *euro* apmērā. Lai arī ANM līdzekļi no ES tiek saņemti kā ES dotācijas (grantu) un ANM plānā iekļauto projektu realizācijai nav nepieciešams valsts līdzfinansējums²², tomēr, ieviešot Latvijas ANM plānu, radīsies izmaksas, kuras, vadoties no 12.02.2021. Eiropas parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (turpmāk tekstā – ANM Regula), tvēruma un saskaņā ar FM sniegto informāciju²³ nav paredzēts segt no ANM līdzekļiem - Latvijas ANM plāna administrēšanas, kontroles un uzraudzības izmaksas (t.sk. KPVIS pielāgošana un uzturēšana), PVN un citi izdevumi, piemēram, tulkošanas un publicitātes izdevumi. Lai gan ir gadījumi, kad PVN sedzams no privātajiem līdzekļiem vai arī ir atgūstams (atkarībā no projekta īstenotāja)²⁴, tomēr daļai Latvijas ANM plāna pasākumu PVN ir sedzams no valsts budžeta līdzekļiem²⁵. Informācija par PVN izmaksām un iespējamo ietekmi uz valsts budžetu nav apzināta, un saskaņā ar FM sniegto informāciju ministrijām un Valsts kancelejai šie izdevumi jāatrunā,

sagatavojot un virzot attiecīgos tiesību aktus pieņemšanai MK par konkrētiem Latvijas ANM plāna reformu un investīciju projektiem.

Tāpat valsts budžetu negatīvi var ietekmēt sankcijas pareizas ekonomikas pārvaldības²⁶ pārkāpumu gadījumā, pasākumu ieviešanas un projektu vadības kvalitāte, projektu realizācijas pārklāšanās²⁷, neprecīzi saplānotas reformu un investīciju izmaksas²⁸, kā arī šī brīža saspīlētā starptautiskā situācija u.tml.

Latvija kopš 01.05.2004. kā ES dalībvalsts pilnā apmērā izmanto dalībvalstīm paredzētās tiesības, vienlaicīgi uzņemoties arī noteiktus pienākumus. Latvijas neto balance 2020. gadā veido 1 mljrd. *euro* – tas nozīmē, ka Latvija no ES budžeta saņem vairāk līdzekļu, nekā tajā iemaksā. 2020. gadā Latvija iemaksāja ES vispārējā budžetā 323,5 milj. *euro*, savukārt dažādu programmu ietvaros gada laikā saņēma 1 323,5 milj. *euro*²⁹.

ES budžeta izdevumi tiek plānoti pēc **daudzgadu finanšu shēmas (turpmāk – DFS)**, kas zināma kā finanšu ietvars (iepriekš finanšu perspektīva). ES 2021.–2027. gada ilgtermiņa budžeta regula tika pieņemta 17.12.2020.³⁰ ES 2021. - 2027. gada ilgtermiņa budžets ir līdz šim apjomīgākais ES budžets - 2,018 trilj. *euro vērtībā*^{31[06]}, kuram finansējumu kopā ar ES pašu resursiem nodrošina paralēli ieviestais **pagaidu atveseļošanas instruments (NGEU)** 750 mljrd. *euro vērtībā* (skatīt 1.tabulā).

1.tabula

ES 2021.-2027.gada ilgtermiņa budžets sadalījumā pa izdevumu kategorijām un finansējuma avotiem (mljrd. *euro*)

Izdevumu kategorijas / finansējuma avots	DFS	NGEU	KOPĀ
Vienotais tirgus, inovācija un digitalizācija	149,5	11,5	161,0
Kohēzija, noturība un vērtības	426,7	776,5	1203,2
Dabas resursi un vide	401,0	18,9	419,9
Migrācija un robežu pārvaldība	25,7		25,7
Drošība un aizsardzība	14,9		14,9
Kaimiņattiecības un pasaule	110,6		110,6
Eiropas publiskā pārvalde	82,5		82,5
KOPĀ	1210,9	806,9	2017,8
(izteikts 2018.gada cenās)	1074,3	750,0	1824,3

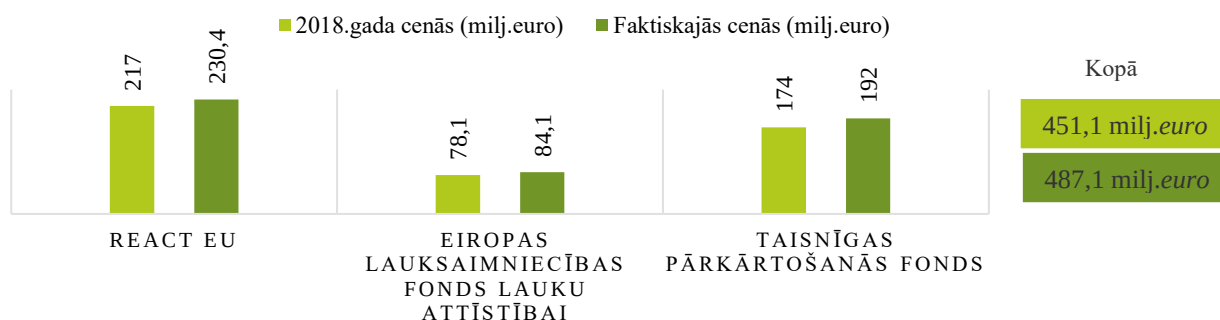
Pagaidu atveseļošanas instrumenta NGEU naudas līdzekļi tiks³²³³ ieguldīti vairākās ES 2021.–2027. gada ilgtermiņa budžetā iekļautā programmās (instrumentos) un tiks iezīmēti ES valstīm un saņēmējiem kā dotācijas un aizdevumi (skatīt 2.tabulā).

2.tabula

Pagaidu atveseļošanas instrumenta NGEU naudas līdzekļi sadalījumā pa fondiem un programmām (mljrd. euro)

	2018.gada cenās	Faktiskajās cenās uz 11.2020. ³⁴³⁵
Atveseļošanas un noturības mehānisms	672,5	723,8
t.sk. dotācijas	312,5	338
t.sk. aizdevumi	360	385,8
REACT EU	47,5	50,6
Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai	7,5	8,1
Taisnīgas pārkārtošanās fonds	10	10,9
Programmas InvestEU	5,6	6,1
RescEU	1,9	2
“Apvārsnis Eiropa”	5,0	5,4
KOPĀ	750,0	806,9

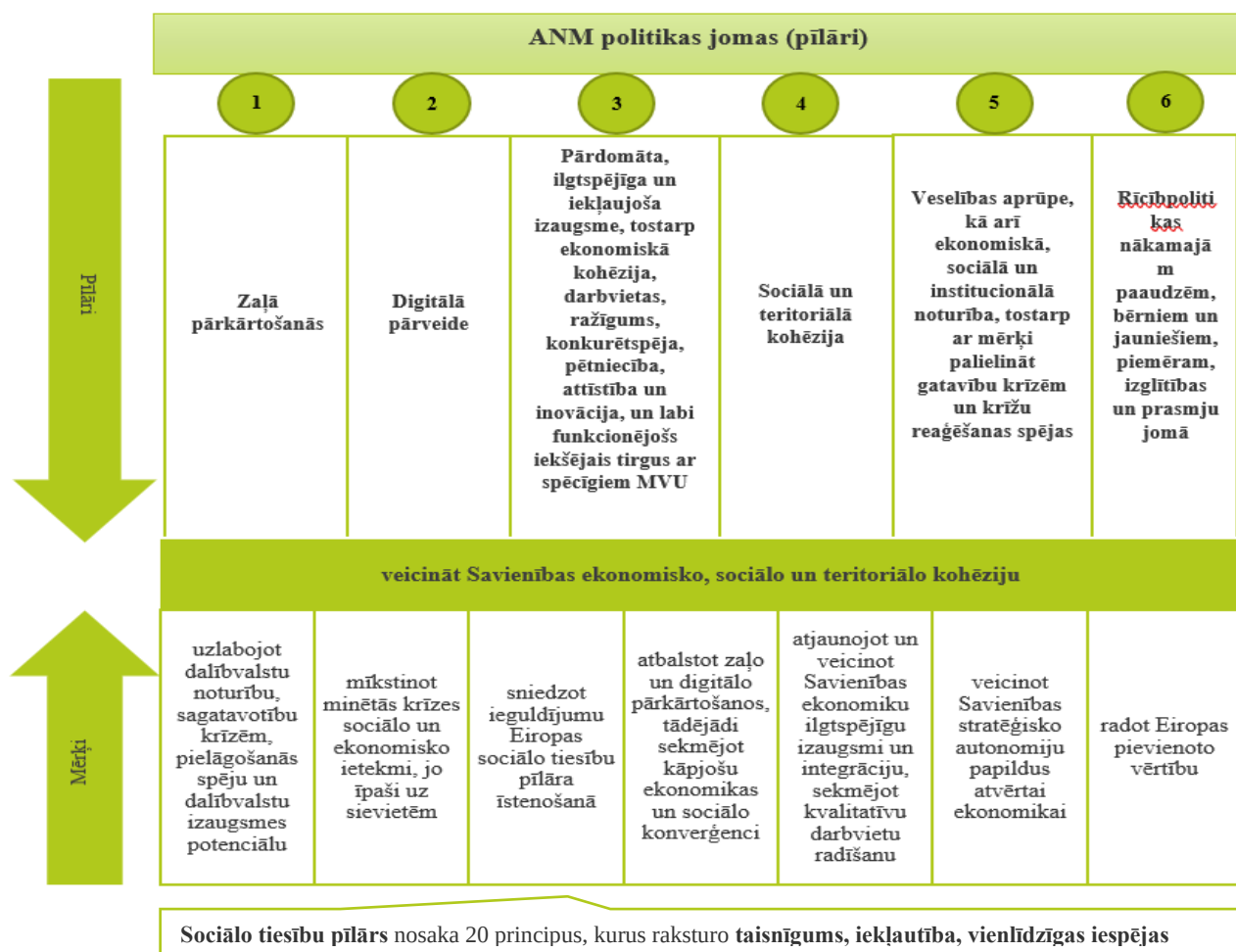
Atsevišķās cenu vērtības – faktiskās un 2018. gada cenas – atspoguļo vienādu summu nominālā un reālā izteiksmē. Atšķirība izriet no ikgadējās inflācijas korekcijas, to katru gadu piemērojot, lai kompensētu inflāciju 2% apmērā gadā (17.12.2020 Padomes Regulas Nr. 2020/2093, ar ko nosaka DFS 2021.–2027. gadam 4.panta 2.punkts). 2018. gada cenas ir brīvas no inflācijas un ir noderīgas salīdzināšanai. Faktiskās cenas parāda, cik daudz labuma guvēji faktiski saņems no budžeta. EK katru gadu pirms budžeta procedūras veic tehniskās korekcijas DFS, balstoties uz fiksētu deflatoru 2 % apmērā gadā.

1.attēls. Latvijai pieejamais finansējums no NGEU 2021.–2027. gadā (izņemot ANM)³⁶³⁷ sadalījumā par fondiem un programmām

Latvijai nav iezīmēts finansējums *InvestEU*, *RescEU* un “Apvārsnis Eiropa” programmās, jo to regulējums neparedz finansējuma sadalījumu starp valstīm vai reģioniem. Minētajām programmām ir pieejams papildu finansējums *NGEU* ietvaros, bet tas nav iezīmēts valstu līmenī.³⁸

Lielākā daļa NGEU līdzekļu – 672,5 mljrd. euro – tiks izlietoti ar **Atveseļošanas un noturības mehānisma** (*Recovery and Resilience Facility*) programmas starpniecību. Jāpiebilst, ka Atveseļošanas un noturības mehānisma finansējumu dalībvalstis var izmantot par reformu vai investīciju projektu īstenošanu no 01.02.2020. (ar atpakaļejošu spēku) līdz 31.08.2026.³⁹ Finansējums attiecināms uz sešām Eiropas nozīmes politikas jomām (pīlāriem)⁴⁰ ar mērķi veicināt ES ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju (skatīt 2.attēlā).

2.attēls. ANM politikas jomas (pīlāri) un mērķi

Atveseļošanas un noturības mehānisms ir jauns, EK centralizēti pārvaldīts budžeta instruments ES ilgtermiņa budžetā 2021.–2027. gadam⁴¹, kur EK tieši uzrauga tā īstenošanu. Latvijai šobrīd pieejamais ANM līdzekļu apmērs ir 1,82 mljrd. *euro*.⁴² Galīgo katrā ES dalībvalstij pieejamo ANM līdzekļu apmēra aprēķinu EK veiks līdz 30.06.2022.⁴³

Lai varētu saņemt finansiālu atbalstu no ANM paredzētajiem līdzekļiem, katrā dalībvalstij ir jā sagatavo reformu un investīciju plāns (ANM plāns), kuru izvērtē EK un apstiprina Eiropas Padome (turpmāk tekstā – Padome).

Detalizētāk raksturojumu par ES budžetu 2021.–2027.gadam (DFS un pagaidu atveseļošanas instrumentu NGEU, Atveseļošanas un noturības mehānismu un ANM plānu) skatīt ziņojuma 1. pielikumā.

ANM plāna sagatavošana

Latvijas ANM plāna sagatavošanas norisi ietekmēja vairāki faktori.

Latvijas ANM plāna sagatavošana atšķirībā no citu ES fondu plānošanas norisinājās salīdzinoši īsā laika posmā un zināmas nenoteiktības apstākļos, jo nebija pieņemti ES tiesību akti, kas nosaka ANM plāna sagatavošanas nosacījumus, kā arī nebija EK detalizētu norāžu un skaidrojumu par dalībvalstu nacionālo ANM plāna ieviešanas kontroles vadības sistēmu. Latvijas ANM plāna sagatavošanas process tika uzsākts jau pirms ANM Regulas pieņemšanas, balstoties tikai uz EK vadlīnijām (17.09.2020.) un FM neformāli organizējot konsultācijas ar EK par ANM plāna vēlamā saturu un struktūru, nodrošinot gan atbildīgo nozaru ministriju un institūciju līdzdalību sarunās, gan saņemto EK ieteikumu integrēšanu Latvijas ANM plānā.

Ņemot vērā, ka priekšlikums par ANM finansējumu Saeimā iesniegts pēc NAP2027 apstiprināšanas, tad arī sākotnējā diskusiju posma, kāds ir citos ES fondos, par Latvijai piešķirto 1,82 mljrd. *euro* ANM finansējuma plānoto izlietojumu nebija. Tādēļ intensīvākas un plašākas diskusijas bija jāiekļauj Latvijas ANM plāna izstrādes laikā un tā izstrādes stadijā bija jāvienojas par finansējuma sadalījumu.

ANM investīciju plānošanas un īstenošanas, kā arī radīto vērtību novērtēšanas principi ir atšķirīgi no citiem ES fondiem.

ANM plāna sagatavošanas organizācija

Kārtība, kādā tika vadīts, koordinēts un uzraudzīts reformu un investīciju projektu izvēles process iekļaušanai Latvijas ANM plānā, bija atšķirīga no citu ES fondu plānošanas. Pārresoru koordinācijas centrs (turpmāk – PKC), kas sadarbībā ar Latvijas sabiedrības pārstāvjiem, ekspertiem un valdību izstrādā augstākos nacionāla līmeņa attīstības plānošanas dokumentus, izvērtējot valsts ilgtermiņa attīstības modeļus un nodrošinot to sasaisti ar valsts un ES finansējumu, kā atbildīgais Latvijas ANM plāna sagatavošanā nebija iesaistīts. PKC vien: 1) 08.07.2020. pēc FM lūguma nosūtīja FM verificētu investīciju pasākumu piedāvājumu iekļaušanai Latvijas ANM plānā, norādot, kurām NAP2027 prioritātēm nepietiek finansējuma un kuras varētu finansēt no ANM, ja vien tās atbilst ANM Regulas mērķiem; 2) piedalījās tematiskajās diskusijās tālākā Latvijas ANM plāna izstrādes gaitā. Atbilstoši PKC sniegtajai informācijai 18.08.2020. tika pieņemts politisks lēmums, ka Latvijas ANM plāna sagatavošanu koordinē FM, jo FM jau bija uzsākusi komunikāciju ar EK par Latvijas ANM plāna sagatavošanu⁴⁴.

Latvijā ANM investīciju plānošana un Latvijas ANM plāna sagatavošanas procesuālā norise bija līdzīga investīciju plānošanai ES fondu 2014.–2020. gada plānošanas periodā, tomēr **ANM pēc savas būtības ir atšķirīgs instruments, jo gan investīciju plānošanas un īstenošanas, gan radīto vērtību novērtēšanas principi ir citādi nekā iepriekš ES fondos.** Latvijas ANM investīciju plānošana prasīja no resoriem augsta detalizācijas līmeņa reformu un investīciju īstenošanas, tai skaitā sasniedzamo starpposma rādītāju, mērķrādītāju un to izmaksu, plānošanu. Galvenās abu fondu – gan plānošanas procesuālās, gan īstenošanas – saturiskās atšķirības⁴⁵ (skatīt 3.tabulā):

3.tabula

Galvenās ANM un DFS fondu atšķirības

Pazīmes	ANM	DFS
Pārvaldība	tiešās pārvaldības instruments	dalītās pārvaldības instruments
Valsts līdzfinansējums	nav nepieciešams	15 %
Nosacījumi līdzekļu saņemšanai no ES budžeta	sasniedzot ANM plānā noteiktos starpposmu rādītājus un mērķrādītājus	apliecinot veiktās investīcijas
Ieviešanas periods līdz	31.08.2026. ⁴⁶	31.12.2029. (2021-2027 DFS)
Kā stratēģisko plānošanas dokumentu apstiprina	plānu apstiprina Padome pēc EK priekšlikuma	programmu apstiprina EK
Sankcijas, ja netiek sasniegti rādītāji	līdzekļi no ES budžeta netiek izmaksāti	līdzekļi ir jāatgūst
Sankcijas par būtiskiem pārkāpumiem	līdzekļi no ES budžeta netiek izmaksāti vai izmaksātie jāatgūst	līdzekļi ir jāatgūst
Aizdevums	ir iespējams	nav iespējams
Laiks stratēģiskā plānošanas dokumenta izstrādei	8–9 mēneši	3 gadi
Finansējums NAP indikatīvi	nebija paredzēts	bija paredzēts
Diskusijas ar ieinteresētajām pusēm	intensīvākas un plašākas	šaurākas, jo daļa diskusiju notikušas jau NAP izstrādes procesā
Tehniskā palīdzība dalībvalsts administrēšanas izdevumiem	nav	ir, parasti 4 %
Elastīgums	nepieļauj finansējuma saņemšanu proporcionāli sasniegtajiem starpposma rādītājiem un mērķrādītājiem	pieļauj finansējuma saņemšanu proporcionāli sniegtajam
Uzraudzības komisija	nav	ir

Tiešās pārvaldības instruments - EK pārbauda ANM plāna atbilstību ANM Regulas mērķiem un noteikumiem un pieņem par to lēmumu, tieši uzrauga ANM plāna īstenošanu.

Dalītās pārvaldības instruments - dalībvalstis sagatavo un īsteno programmas saskaņā ar savu nacionālo institucionālo, tiesisko un finanšu sistēmu.

Lēmumi par Latvijas ANM plāna komponentēm un finansējuma procentuālo sadalījumu pa komponentēm tika pieņemti politiskā līmenī 24.08.2020. Koalīcijas padomē. Finanšu ministrija laika posmā no 2020. gada augusta līdz 2021. gada jūnijam koordinēja Latvijas ANM plāna sagatavošanu, iesaistot nozaru ministrijas, Valsts kanceleju, PKC, FDP, Latvijas Produktivitātes padomi u.c. Latvijas ANM plāns vairākkārtēji tika labots, kopumā iesniedzot EK četras Latvijas ANM plāna versijas. Detalizētāk Latvijas ANM plāna sagatavošanas organizāciju skatīt 2. pielikumā.

Komunikācija ar ieinteresētajām pusēm

Atbilstoši ANM Regulas nosacījumiem⁴⁷ ANM plānā jānorāda kopsavilkums par apspriešanās procesu, kas saskaņā ar valsts tiesisko regulējumu veikts ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām, sociālajiem partneriem, pilsoniskās sabiedrības organizācijām, jaunatnes organizācijām un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām. Pienākums institūcijām un amatpersonām sadarboties, ja tām konkrētajā jautājumā ir kompetence, ir noteikts arī nacionālajā normatīvajā regulējumā.⁴⁸

Ņemot vērā, ka priekšlikums par ANM finansējumu Saeimā sniegts pēc NAP2027 apstiprināšanas, **NAP2027 mērķiem ANM finansējums nebija ieplānots.** Sākotnējā diskusiju posmā, kāds ir citos ES

fondos, par ANM finansējumu nebija. Tādēļ intensīvākas un plašākas diskusijas bija jāiekļauj Latvijas ANM plāna izstrādes laikā un tā izstrādes stadijā bija jāvienojas par finansējuma sadalījumu. Līdz ar to visai plaši komunikācijā par Latvijas ANM plānu tika iesaistīti sociālie un sadarbības partneri, kas ir Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes (NTSP) un Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padomes (turpmāk – Memoranda padome) pārstāvji.

Sociālie un sadarbības partneri norādīja, ka ANM plāna izstrādes process ir sadrumstalots, Latvijas ANM plāna izstrādē nepieciešama integrēta pieeja, ir nepieciešams kopskats, kā visi pieejamie finanšu resursi veicinās NAP2027 mērķu īstenošanu.

Sociālo un sadarbības partneri izteica neapmierinātību un kritiku, ka viņi ANM plāna sagatavošanas procesā ir iesaistīti novēloti un fragmentāri. Tika pausts viedoklis, ka partneriem būtu jābūt pārstāvētiem ministriju darba grupās un, ka Latvijas ANM plāna izstrādes process nav bijis pietiekami iesaistošs.

Vai investīciju plānošanas procesam nebūtu jābūt ar kopskatu, kā visi pieejamie resursi sekmēs NAP2027 mērķu īstenošanu?

Vai nebūtu jānodrošina efektīvu, atklātu, ietverošu, savlaicīgu un atbildīgu sabiedrības līdzdalību investīciju plānošanas procesā?

Detalizēti komunikācijas procesu ar iesaistītajiem un to sniegtos ieteikumus skatīt ziņojuma 3. pielikumā.

Komunikācija ar ES

Ņemot vērā, ka dalībvalstis ANM reformu un investīciju plānošanu bija sākušas saskaņā ar EK Vadlīnijām par ANM plāna sagatavošanu⁴⁹, jo ANM Regula tika pieņemta tikai 12.02.2021., dialogs ar ES bija jo īpaši svarīgs.

Latvijas ANM plāna sagatavošanas process tika uzsākts jau pirms ANM Regulas, balstoties tikai uz EK vadlīnijām (17.09.2020., kuras precizētas 22.01.2021.) un FM neformāli organizējot konsultācijas ar EK par ANM plāna vēlamu saturu un struktūru, nodrošinot gan atbildīgo nozaru ministriju un institūciju līdzdalību sarunās, gan saņemto EK ieteikumu integrēšanu Latvijas ANM plānā. Komunikācija ar EK norisinājās četros posmos.

Atbilstoši ANM Regulā noteiktajam pēc dalībvalstu ANM plānu oficiālas iesniegšanas tos novērtē EK. Ja ANM plāna novērtējums ir pozitīvs, EK sniedz priekšlikumu Padomei apstiprināt plāna novērtējumu un Padome ar īstenošanas lēmumu to apstiprina.

Kopumā EK Latvijas ANM plānu kritēriju 10 darbības jomās no 11 novērtējusi ar augstāko vērtējumu A un tikai lietderīguma kritērija kopējo izmaksu pamatojuma darbības jomā ir vērtējums B, kas nozīmē, ka plānā aplēstās kopējās izmaksu summas pamatojums ir zināmā mērā ticams, lietderības principam atbilstīgs un samērīgs ar paredzamo ietekmi uz valsts ekonomiku un sociālo ietekmi. Par katra kritērija darbības jomas novērtējumu EK norādīja arī pamatojuma skaidrojumu. Šādu EK novērtējumu un tā pamatojumu EK sniedza kā priekšlikumu Padomei.

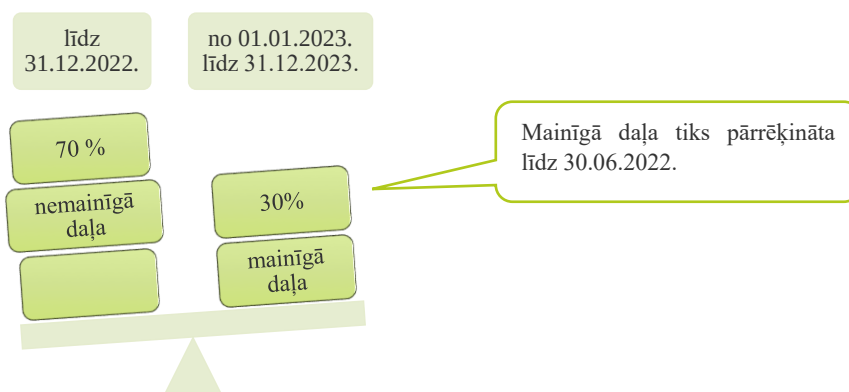
Detalizētāk par komunikācijas procesu ar EK un EK novērtējumu par Latvijas ANM plānu skatīt ziņojuma 4. pielikumā.

ANM plāna saturs un finansējums

ANM plāna finansēšanas noteikumus, saturu un tajā iekļaujamos elementus un komponentes vispārīgi nosaka ANM Regula, savukārt detalizētākus skaidrojumus par ANM plāna struktūru un elementu raksturošanu sniedz EK vadlīnijas⁵⁰ un konkrētie norādījumi katrai dalībvalstij.

Finansējuma nosacījumi un Latvijai pieejamais ANM finansējuma apmērs

Katrai dalībvalstij pienākošos maksimālo finansējumu ANM plāna īstenošanai nosaka ANM Regula un tās metodikā noteiktās formulas⁵¹. Kopējais ANM finansējums tiek dalīts divās daļās⁵² (skatīt 3.attēlā):

3.attēls. ANM finansējuma procentuālais sadalījums

ANM Regulā dalībvalstij noteiktā ANM plāna finansējuma mainīgā daļa balstīta uz EK 2020. gada rudens IKP prognožu datiem par dalībvalsts reālā IKP izmaiņām 2020. gadā un reālā IKP apkopotajām izmaiņām 2020.–2021. gadā, kas līdz 30.06.2022. tiks pārrēķināta. Līdz ar to katras dalībvalsts maksimālais ANM piešķirums tiks atjaunināts un atbilstoši tam dalībvalsts varēs precizēt savu plānu.⁵³

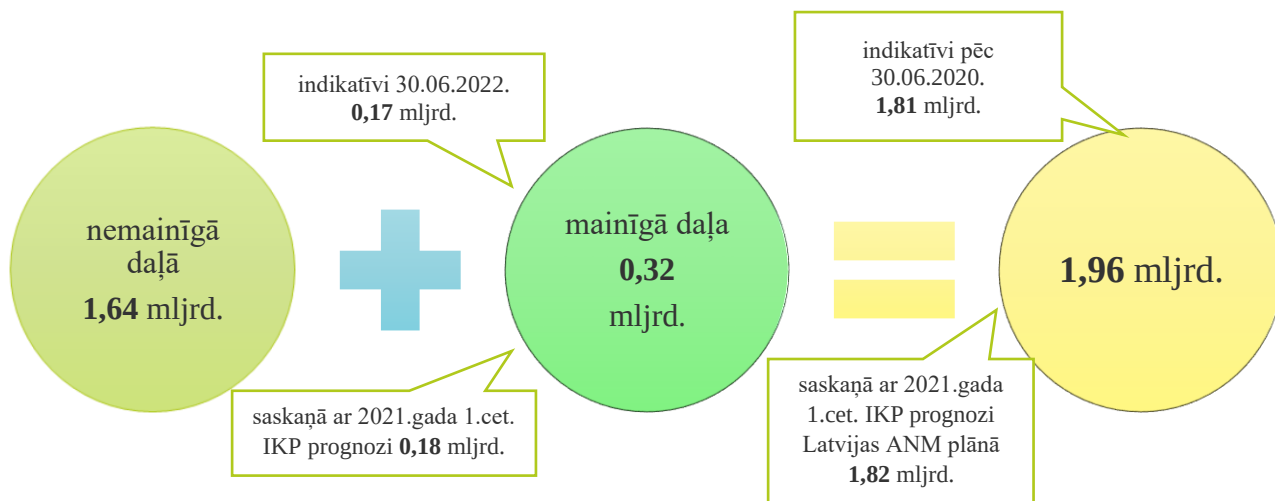
Latvijai saskaņā ar ANM Regulu noteiktā ANM finansējuma garantētā daļa dotāciju veidā un prognozētā mainīgā daļa, pamatojoties uz EK 2020. gada rudens IKP prognožu datiem,⁵⁴ ir 1,96 mljrd. *euro*.

Tomēr ekonomiskās tendences liecināja, ka laikā, kad Latvijas ANM plāns tika iesniegts EK, Latvijas mainīgās daļas piešķirums varētu būt būtiski mazāks nekā ANM Regulā minētie 0,32 mljrd. *euro*.

Līdz ar to saskaņā ar FM sniegto informāciju⁵⁵, lai izvairītos no saistību uzņemšanās par ANM plāna konkrētu mērķu izpildi, kuru sasniegšanu samazināta ANM finansējuma dēļ nāktos segt no valsts budžeta, Latvijas ANM plāns tika sagatavots, pamatojoties EK 2021. gada IKP ziemas prognozi, par finansējumu 1,82 mljrd. *euro* apmērā.

18.02.2022. FM sniedza informāciju⁵⁶, ka, lai arī Latvijas ANM plāna kopējais finansējums atšķirībā no citām dalībvalstīm ir tuvu EK 2022. gada ziemas IKP prognozei, tomēr Latvijas mainīgajai daļai, ko lielā mērā ietekmē IKP rādītāji, ir tendence samazināties. Līdz ar to FM prognozē, ka Latvijas kopējais ANM

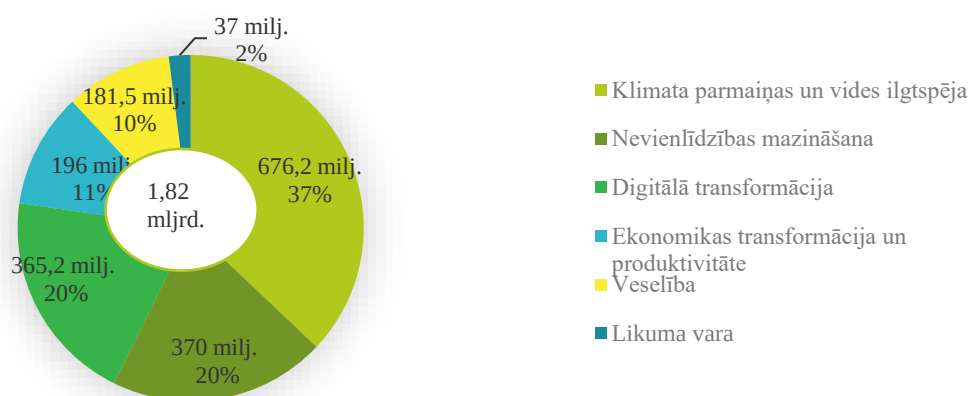
plāna finansējums varētu samazināties par 3 milj. *euro*, kuri ar lielu varbūtību būs sedzami no valsts budžeta (skatīt 4.attēlā).

4.attēls. Latvijas kopējais ANM plāna finansējums

Latvijai piešķirtais dotāciju komponentes apmērs ANM ietvaros 1,82 mljrd. *euro* apmērā tiek sadalīts divās daļās: nemainīgā daļa un mainīgā daļa, atbalstot sešas komponentes: 1) klimata pārmaiņas un vides ilgtspēja, 2) nevienlīdzības mazināšana, 3) digitālā transformācija, 4) ekonomikas transformācija un produktivitāte, 5) veselība un 6) likuma vara.

Atbilstoši FM sniegtajai informācijai finansējuma procentuālais sadalījums Latvijas ANM plāna komponentēm (skatīt 5.attēlā) no kopējā ANM finansējuma veidots, līdzsvarojot divu galveno mērķgrupu - sabiedrības (ieinteresēto personu) pārstāvju un EK - kopīgās intereses.

5.attēls. Latvijas ANM plāna procentuālais sadalījums pa komponentēm

Latvijas ANM plānā iekļauto reformu un investīciju izvēles kritēriji

ANM plānā iekļaujamo reformu un investīciju kritērijus reglamentē ANM Regula, kurā noteikts⁵⁷, ka dalībvalsts ANM plānam jābūt pienācīgi argumentētam un pamatotam un jāsniedz skaidrojums, ka plāns:

- ❖ un tajā paredzētie pasākumi, ir visaptveroša un pienācīgi līdzsvarota reakcija uz dalībvalsts ekonomisko un sociālo situāciju un sniedz pienācīgu ieguldījumu visos pīlāros, ņemot vērā attiecīgās dalībvalsts konkrētās problēmas;
- ❖ palīdzēs efektīvi risināt visas problēmas vai ievērojamu to problēmu daļu, kuras konstatētas attiecīgajos konkrētai valstij adresētajos ieteikumos (EK semestra rekomendācijas);
- ❖ stiprinās attiecīgās dalībvalsts izaugsmes potenciālu, darbvietu radīšanu un ekonomisko, sociālo un institucionālo noturību, cita starpā veicinot rīcībpolitikas bērnu un jaunatnes jomā, un mīkstina Covid-19 krīzes sociālo un ekonomisko ietekmi;
- ❖ veicinās dzimumu līdztiesību un vienlīdzīgas iespējas visiem.⁵⁸

Papildus saskaņā ar ANM Regulu ANM plāns:

sekmēs zaļo pārkārtošanos (tajā iekļautie pasākumi atbilst vismaz 37%)

sekmēs digitālo pārkārtošanos (tajā iekļautie pasākumi atbilst vismaz 20%)

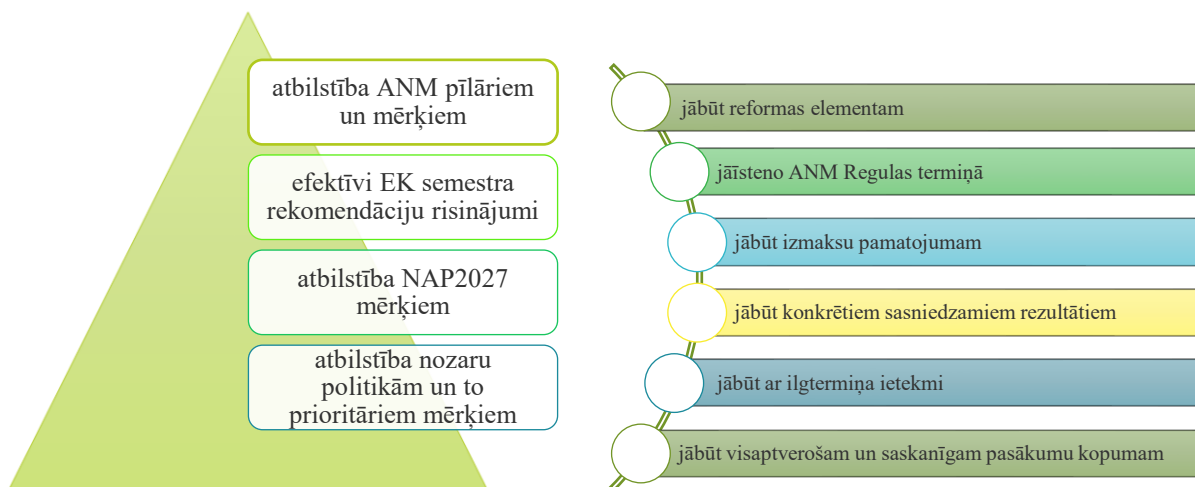
neradīs būtisku kaitējumu vides mērķiem

Latvijas ANM plānā iekļaujot reformas un investīcijas, bija jāievēro arī EK semestra rekomendācijas⁵⁹, kurām jārod risinājums (skatīt 6.attēlā):

2019.			
Fiskālie aspekti	Sociālā iekļaušana	Ieguldījumi	Pārvaldība
- Samazināt nodokļus zema atalgojuma saņēmējiem - Nodrošināt efektīvu uzraudzību un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas regulējuma īstenošanu	- Uzlabot minimālo ienākumu pabalstu ienākumu atbalsta adekvātumu - Uzlabot izglītības un apmācības kvalitāti un efektivitāti. - Uzlabot veselības aprūpes sistēmas pieejamību, kvalitāti un izmaksu lietderību	Ieguldījumus koncentrēt uz inovāciju, cenas ziņā pieejamu mājokļu piedāvājumu, transportu – jo īpaši attiecībā uz tā ilgtspēju – resursu efektivitāti un energoefektivitāti, energotīklu starpsavienojumiem un digitālo infrastruktūru, ņemot vērā reģionālās atšķirības.	Uzlabot publiskā sektora atbildību un efektivitāti, jo īpaši attiecībā uz pašvaldībām un valsts un pašvaldību uzņēmumiem, kā arī interešu konfliktu novēršanas režīmu.
2020.			
Ekonomikas atveseļošana	Sociālā iekļaušana	Ieguldījumi	Finanšu sektora caurskatāmība
- Veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi ierobežotu pandēmijas izplatību, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atlabšanu - Stiprināt veselības sistēmas noturību un pieejamību, tostarp nodrošinot to ar papildu cilvēkresursiem un finanšu resursiem.	- Paredzēt pienācīgu ienākumu atbalstu krīzes vissmagāk skartajām iedzīvotāju grupām un stiprināt sociālās drošības tīklu. - Mazināt krīzes ietekmi uz nodarbinātību, tostarp izmantojot elastīgu darba režīmu, aktīvos darba tirgus pasākumus un prasmju pilnveidošanu.	- Nodrošināt likviditātes atbalsta pieejamību uzņēmumiem - Pasteidzināt labā sagatavotības stadijā esošo publisko investīciju projektu īstenošanu - Virzīt investīcijas uz zaļo pārkārtošanos un digitālo pāreju	Turpināt darbu pie nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas sistēmas pilnveidošanas

6.attēls. EK semestra rekomendācijas

Saskaņā ar ANM Regulu⁶⁰ un FM sniegto informāciju⁶¹ ministrijām un Valsts kancelejai, sagatavojot reformu un investīciju priekšlikumus, bija jāņem vērā Latvijas ANM plāna reformu un investīciju izvēles kritēriji un nosacījumi (skatīt 7.attēlā).

7.attēls. Latvijas ANM plāna reformu un investīciju izvēles kritēriji un nosacījumi

Tā kā sākotnēji nozaru ministrijas un Valsts kanceleja iesniedza 150 reformu un investīciju priekšlikumus vairāk nekā 7,5 mljrd. *euro*⁶² apmērā, kas būtiski pārsniedza Latvijas ANM finansējuma apmēru, tad dažas nozaru ministrijas veica investīciju un reformu priekšlikumu pārplānošanu, bet dažas – prioritizēja sākotnēji iesniegtos priekšlikumus.

Atbilstoši FM sniegtajai informācijai FM vērtēja, vai ministriju precizētie iesniegtie reformu un investīciju priekšlikumi bija:

- ❖ pamatoti – atbilda izvēles kritērijiem;
- ❖ sabalansēti – tādi, ko akceptēs visas ieinteresētās puses, valdība un EK.⁶³

Reformu un investīciju priekšlikumu dokumentēts izvērtējums ar pamatojumu, kāpēc precizētie reformu un investīciju priekšlikumi ir atbilstošāki ANM reformu un investīciju kritērijiem nekā sākotnēji iesniegtie, situācijas izpētes ziņojuma sagatavošanas laikā netika iesniegts – lēmumi par pasākumu iekļaušanu/neiekļaušanu ANM plānā nav izsekojami.

FM skaidroja, ka par reformu un investīciju izvēli iekļaušanai Latvijas ANM plānā bija atbildīgas nozaru ministrijas. Tomēr reformu un investīciju priekšlikumu izvēles process iekļaušanai ANM plānā nav caurskatāms un izsekojams – nav pieejams dokumentēts pamatojums, kāpēc kāds no iesniegtajiem reformu un investīciju priekšlikumiem ir atbilstošāks iekļaušanai Latvijas ANM plānā. Atbilstoši FM sniegtajai informācijai investīciju un reformu iekļaušana ANM plānā bija politiska izvēle.

Vai nebūtu jānodrošina caurskatāmību un atklātību visā investīciju plānošanas procesā?

Vai mūs apmierina, ka būtisku valsts investīciju plānošanā balstāties uz politisku izvēli, nevis sociālekonomisko ieguvumu analīzi?

Vienlaicīgi FM norādīja⁶⁴, ka Latvijas ANM plānā nav paredzēti pasākumi, kas uzsākti īstenot pirms 2021. gada.

Valsts kontrole, analizējot EK un FDP un Latvijas Produktivitātes padomes ekspertu grupas novērtējumu, apkopoja šo institūciju vērtējumu par Latvijas ANM plāna atbilstību reformu un investīciju izvēles kritērijiem (skatīt 3.tabulā).

3.tabula

EK un FDP un Latvijas Produktivitātes padomes ekspertu grupas novērtējums par Latvijas ANM plāna atbilstību reformu un investīciju izvēles kritērijiem

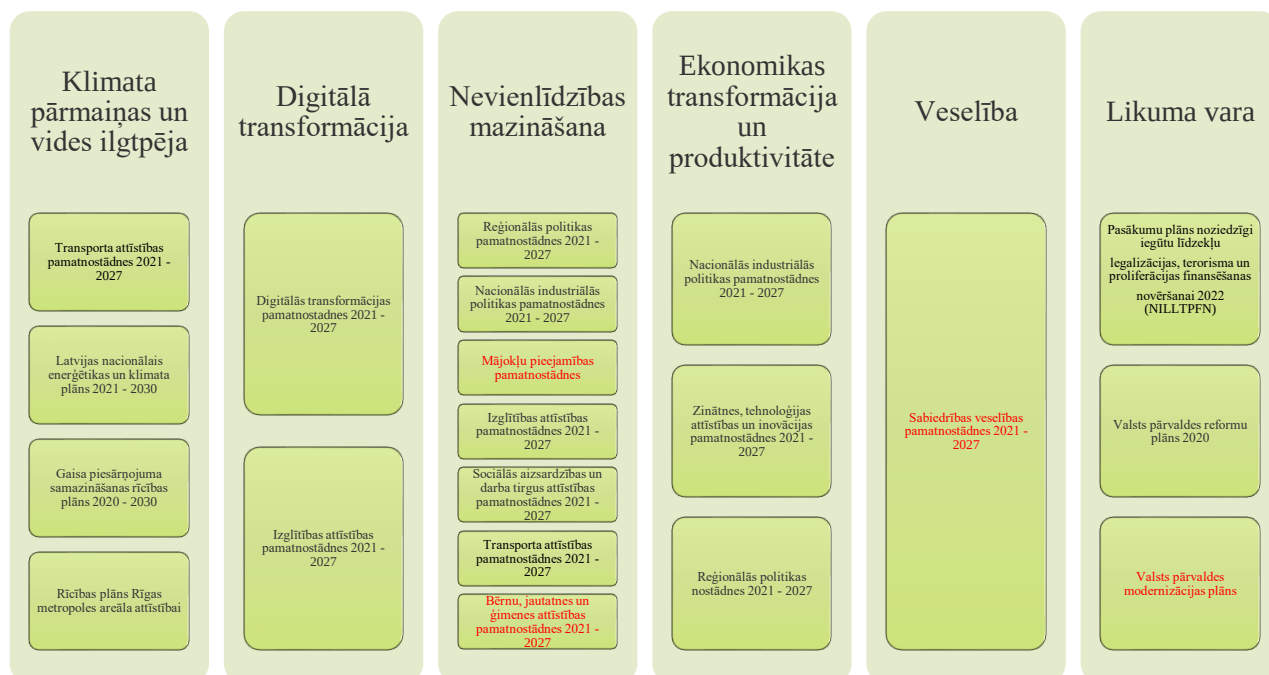
Kritērijs	EK ⁶⁵	FDP un Latvijas Produktivitātes padomes ekspertu grupa ⁶⁶
ANM pīlāri un mērķi	Latvijas ANM plāns ir sabalansēts reformu un investīciju kopums, kas vērsts uz to, lai atrisinātu valsts galvenos problēmjautājumus, stimulētu atveseļošanos no Covid-19 krīzes un liktu pamatus valsts ilgtermiņa izaugsmei. Plāna pasākumi vērsti uz ES nozīmes rīcībpolitikas jomām, un tie aptver visus sešus pīlārus. Komponenšu mērķi savstarpēji papildina cits citu.	Plānā iekļautās komponentes veido vienotu reformu un investīciju ietvaru. Komponentes un plāna elementi katrā atsevišķā grupā dzīvo "savu dzīvi", būtu nepieciešama lielāka savstarpējā saiste. Mērķi kopumā ir pareizi definēti un stratēģiski pamatoti, šaubas ir par mērķu īstenošanas efektivitāti.
EK semestra rekomendācijas	Plānā iekļauts plašs viens otru pastiprinošs reformu un investīciju kopums, kas palīdz efektīvi risināt [...] būtisku to ekonomisko un sociālo izaicinājumu daļu, kas valstij adresētas [...].	Nemot vērā, ka 37% jānovirza klimata pārmaiņu blokā un 20% digitalizācijas blokā - atlikušais sadalījums šķiet atbilstošs un kopainā ar EK semestra rekomendācijām Latvijai.
NAP2027	-	Nepieciešama ANM plāna ciešāka saite ar citiem valsts plānošanas dokumentiem, it sevišķi NAP 2027. Plānam trūkst "lielā mērķa" ambīciju, kas ievērojami ietekmētu ilgtspējīgo ekonomikas un valsts sociālo attīstību.
Nozaru politikas un to prioritārie mērķi	-	Neskatoties uz to, ka sniegts plašs nozares politikas plānošanas dokumenta apraksts, vairākās komponentēs nav atspoguļots šo daudzo pasākumu sniegums.

FM sniedza informāciju⁶⁷:

EK un FDP un Latvijas Produktivitātes padomes ekspertu grupas Latvijas ANM plāna novērtējums ir daļa no paša Latvijas ANM plāna un kā neatkarīgs ekspertu vērtējums par Latvijas ANM plāna pasākumu sagaidāmo ietekmi uz tautsaimniecību. Pēc EK un FDP un Latvijas Produktivitātes padomes ekspertu grupas novērtējuma Latvijas ANM plāns būtiski nav mainīts.

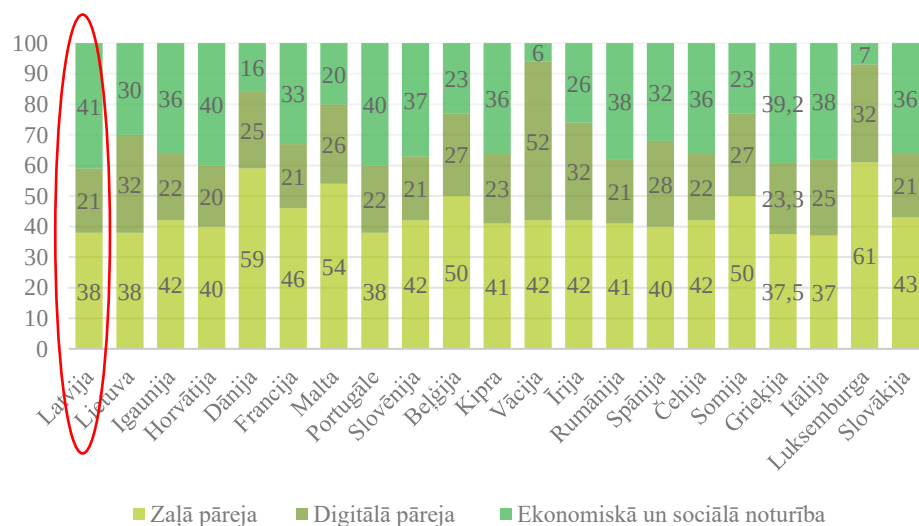
Viens no Latvijas ANM plānā iekļaujamo reformu un investīciju izvēles kritērijiem bija to saskaņotība ar nozaru attīstības plānošanas dokumentiem. Tomēr, apstiprinot 27.04.2021. Latvijas ANM plānu Ministru kabinetā (MK), ne visi nozaru attīstības plānošanas dokumenti bija apstiprināti.

Analizējot Latvijas ANM plānā norādītos komponenšu aprakstus, secināms, ka no 16 nozaru attīstības plānošanas dokumentiem, kas pamato Latvijas ANM plāna iekļautās komponenšu reformas un investīcijas, četri attīstības plānošanas dokumenti nebija apstiprināti arī 08.03.2022. (skatīt 8.attēlā ar sarkanu krāsu norādītos attīstības plānošanas dokumentus).

8.attēls. Latvijas nozaru attīstības plānošanas dokumenti sadalījumā pa ANM plāna komponentēm

Atbilstoši ANM Regulas⁶⁸ nosacījumiem dalībvalsts ANM plānā vismaz 37% no kopējā finansējuma jāparedz reformām un investīcijām klimata jomai (ANM 1. pīlārs) un vismaz 20% digitālās transformācijas jomai (ANM 2. pīlārs). Dati par dalībvalstu ANM plānos paredzēto finansējuma sadalījumu zaļās pārejas, digitālās pārejas un ekonomiskās un sociālās noturības dimensijām (skatīt 9.attēlā)⁶⁹.

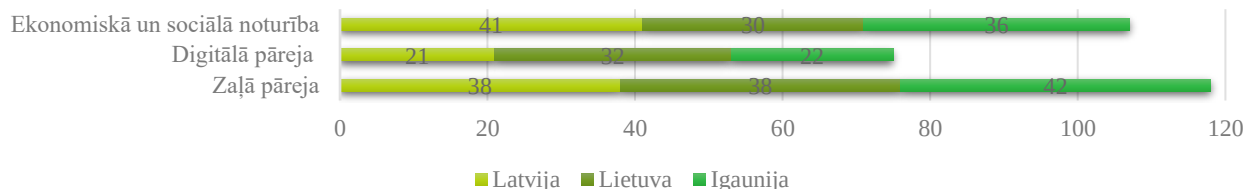

Zaļā pāreja un digitālās pāreja ir caurviju dimensijas, kas tiek īpaši norādītas katrā ANM plāna komponentē. Dimensiju finansējuma % sadalījums balstīts uz ieguldījumu kopsummu visās komponentēs.

9.attēls. Dalībvalstu ANM plānos paredzētā finansējuma sadalījums pa dimensijām

Dati par dalībvalstu finansējumu zaļās pārejas, digitālās pārejas un ekonomiskās un sociālās noturības dimensijās liecina, ka Latvija savā ANM plānā salīdzinoši ar citām dalībvalstīm visvairāk finansējumu paredzējusi ekonomiskās un sociālās noturības dimensijai.

Arī minēto dimensiju finansējuma apmēru salīdzinājums Baltijas valstīs pārliecinoši liecina, ka Latvija, salīdzinot ar Lietuvu un Igauniju, vislielāko finansējuma apmēru paredzējusi ekonomiskās un sociālās noturības dimensijai, bet vismazāko – digitālās pārejas dimensijai, savukārt Lietuva un Igaunija vislielāko finansējuma apmēru ir paredzējusi zaļās pārejas dimensijai (skatīt 10.attēlā).

10.attēls. Baltijas valstu ANM plānos paredzētā finansējuma sadalījums pa dimensijām

Latvijas ANM plānā iekļautās reformas, investīcijas un rezultatīvie rādītāji

Latvijas ANM plāns paredz īstenot reformas un investīcijas sešās komponentēs. Katra komponente ietver: reformu un investīciju aprakstu, galveno izaicinājumu, mērķu, kā arī investīciju un pasākumu aprakstu. Valsts kontrole apkopoja informāciju par Latvijas ANM plāna komponentu galvenajiem mērķiem, ieguldījumiem, to reformām un investīcijām, kā arī sasniedzamajiem rezultātiem, vienlaikus norādot arī FDP un Latvijas Produktivitātes padomes ekspertu grupas secinājumus⁷⁰ par katru komponenti. Visu Latvijas ANM plāna komponentu reformas un investīcijas, atbildīgās institūcijas, detalizētus sasniedzamos rādītājus un termiņus skatīt ziņojuma 6. pielikumā.

Kopumā Latvijas ANM plānā iekļauti 85 pasākumi (24 reformas, 61 investīcija) ar konkrēti sasniedzamajiem mērķiem katrā komponentē.

Klimata pārmaiņas un vides ilgtspējas komponente

Komponentē iekļauto pasākumu mērķis⁷¹ ir veicināt (skatīt 11.attēlā):

- ❖ pāreju uz ilgtspējīgu transportu un energoefektivitāti visos sektoros, lai mazinātu siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijas un palielinātu CO₂ piesaisti:
 - veicinot pāreju uz atjaunojamiem energoresursiem;
 - investējot ilgtspējīgos transporta risinājumos pakalpojumu sasniedzamības uzlabošanai, t.sk. administratīvi teritoriālās reformas kontekstā;
 - uzlabojot energoefektivitāti dzīvojamās ēkās un uzņēmējdarbībā;
- ❖ katastrofu pārvaldības pasākumus un pielāgošanos klimata pārmaiņām.

Tās ietvarā kopumā paredzēts⁷²:

- ❖ īstenot divas reformas un 10 investīcijas;

- ❖ sasniegt 17 mērķrādītājus un deviņus starpposma rādītājus.

Rīgas metropoles zaļināšana	295,5 milj.	• izveidots multimodāls sabiedriskā transporta tīkls, t.sk.: • 81 km uzlabota dzelzceļa līnija un iepirkti 7 bateriju elektrovilcieni • iepirkts 21 elektrotransports • izbūvēts 60 km veloceļš
Ēku energoefektivitāte	231,1 milj.	• samazināts enerģijas patēriņš: • daudzdzīvokļu mājās 14423 MWh/gadā • pašvaldību ēkās 4544 MWh/gadā • valsts sektora ēkās 4456 MWh/gadā. • ietaupītas SEG emisijas no privātā sektora Co2 ekvivalenta 13 115 t/gadā
Atjaunojamie energoresursi	80 milj.	• piešķirtas līguma slēgšanas tiesības projektiem 80 000 000 euro apmērā • uzstādīti 2060 elektrisko transportlīdzekļu uzlādēšanas punkti
Pielāgošanās pasākumi klimata pārmaiņām	69,6 milj.	• samazinātas savvaļas ugunsgrēku platības (no 3923,1 līdz 2635,3 ha) • uzbūvēti 8 jauni katastrofu pārvaldības centri ar gandrīz nulles enerģijas patēriņu • no applūšanas riska pasargāta 59 000 ha liela teritorija

11.attēls. Klimata pārmaiņas un vides ilgtspējas komponentes galvenie ieguldījumi un būtiskākie sasniedzamie rezultāti

FDP un Latvijas Produktivitātes padomes ekspertu grupa par komponentē iekļautajām reformām un investīcijām secināja⁷³, ka:

- ❖ izvēlētie virzieni korekti, bet nenes jaunu dinamiku uzņēmējdarbībā;
- ❖ trūkst ambīciju energoefektivitātes uzlabošanas programmai un atjaunojamo energoresursu plašākā izmantošanā⁷⁴;
- ❖ trūkst informācijas par alternatīvo projektu izvērtējumu pieteikto mērķu sasniegšanai;
- ❖ pieteiktie projekti daļēji risina CO₂ izmešu samazināšanas problēmas;
- ❖ nepieciešams novērtējums, kā paredzētie pasākumi ietekmēs uzņēmumu konkurētspēju, produktivitāti un tautsaimniecību kopumā⁷⁵.

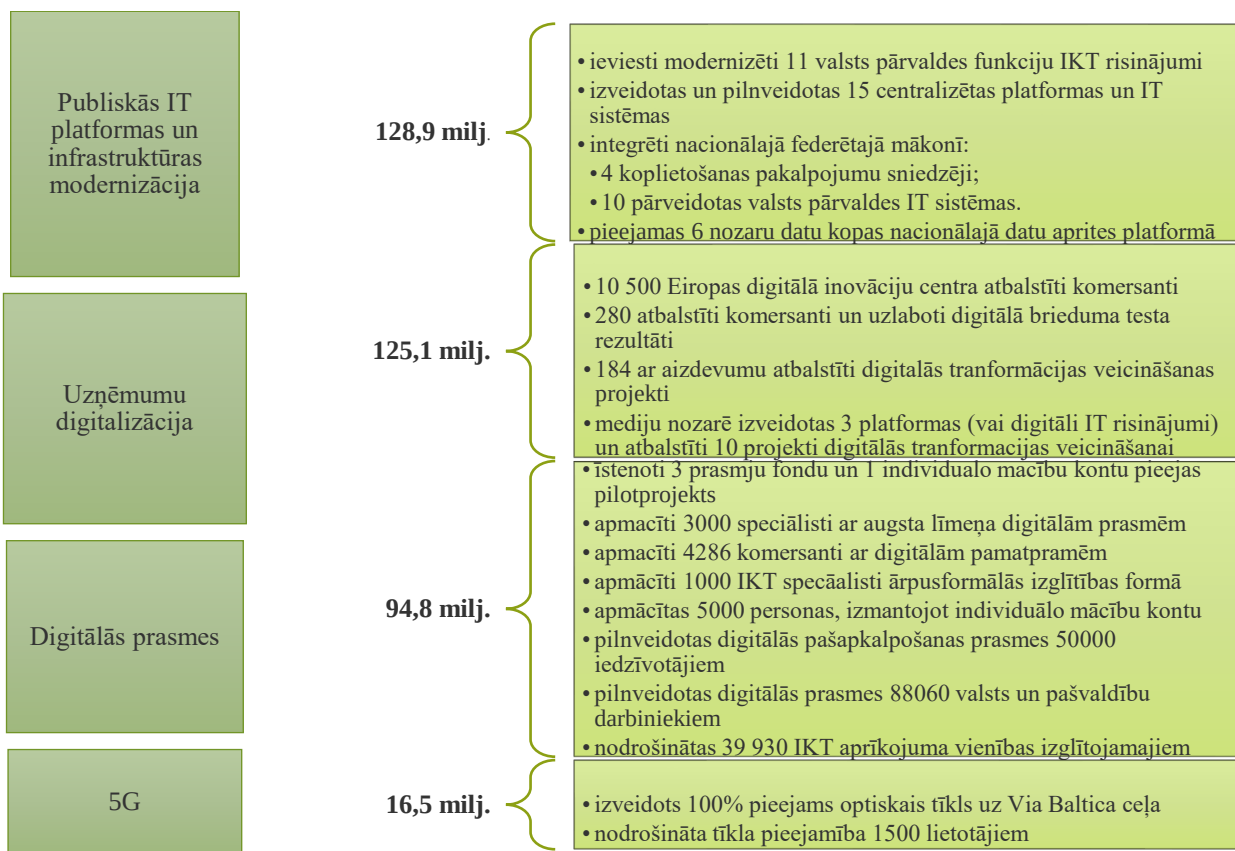
Digitālās transformācijas komponente

Komponentē iekļauto pasākumu mērķis⁷⁶ ir veicināt ilgtspējīgu izaugsmi un ekonomikas digitālo transformāciju (skatīt 12.attēlā), t.sk.:

- ❖ atlabšanu no COVID-19 krīzes, attīstot sabiedrībai un uzņēmumiem pieejamos valsts un pašvaldību digitālos pakalpojumus un datu ekonomikas infrastruktūru;
- ❖ attīstot nepieciešamās digitālās spējas un prasmes.

Tās ietvarā kopumā paredzēts⁷⁷:

- ❖ īstenot septiņas reformas un 18 investīcijas;
- ❖ sasniegt 38 mērķrādītājus un 19 starpposma rādītājus.

12.attēls. Digitālās transformācijas komponentes galvenie ieguldījumi un būtiskākie sasniedzamie rezultāti

FDP un Latvijas Produktivitātes padomes ekspertu grupas secinājumi par komponentē iekļautajām reformām un investīcijām⁷⁸:

- ❖ kopumā komponentes aktivitātes atbilst Latvijas ekonomikas prioritātēm, taču ir bažas par naudas izlietojuma efektivitāti⁷⁹;
- ❖ nepietiekami tiek atbalstīta uzņēmumu, it īpaši mazo un vidējo uzņēmumu, digitālā transformācija. Digitālo prasmju uzlabošanas pasākumu efekts nav pietiekoši izvērtēts;
- ❖ bažas rada valsts pārvaldes digitālā transformācija. Vairāki IKT projekti, ko realizējusi valsts iestādes (e-skola, e-veselība, elektroniskā iepirkumu sistēma) ir zemas vai ļoti zemas kvalitātes un nav skaidrs, vai to mērķu sasniegšana ir samērīga ar izdevumiem;
- ❖ proporcionāli lielākām investīcijām būtu jābūt cilvēkresursos, digitālajās prasmēs un datu risinājumos, bet mazāk uz konvencionālajām valsts pārvaldības informācijas sistēmām;
- ❖ nepieciešams atbalsts augstākā līmeņa digitālo prasmju attīstības programmām konkrētām nozarēm un profesijām pēc uzņēmuma pieprasījuma. Nepieciešamas specifiskas programmas, kas ir orientētas uz mazo un vidējo uzņēmumu īpašnieku, vadītāju izpratnes celšanu IT jautājumos;
- ❖ Latvijā ir plaši pieejams 4G pārklājums, kas apmierina esošo pieprasījumu. Latvijas ANM plānā piedāvāts attīstīt elektroniskā sakaru tīklu infrastruktūru teritorijās, kurās komersantiem trūkst motivācijas to darīt. Ja ir plānots veicināt iedzīvotāju skaita palielināšanu 5G projekta attīstības teritorijās, tad jāparedz attiecīgo sasaisti starp jaunas infrastruktūras izbūvi un ekonomisko aktivitāti veicinošiem pasākumiem (kuri nodrošinās pieprasījumu pēc šīs infrastruktūras un to noslodzi).

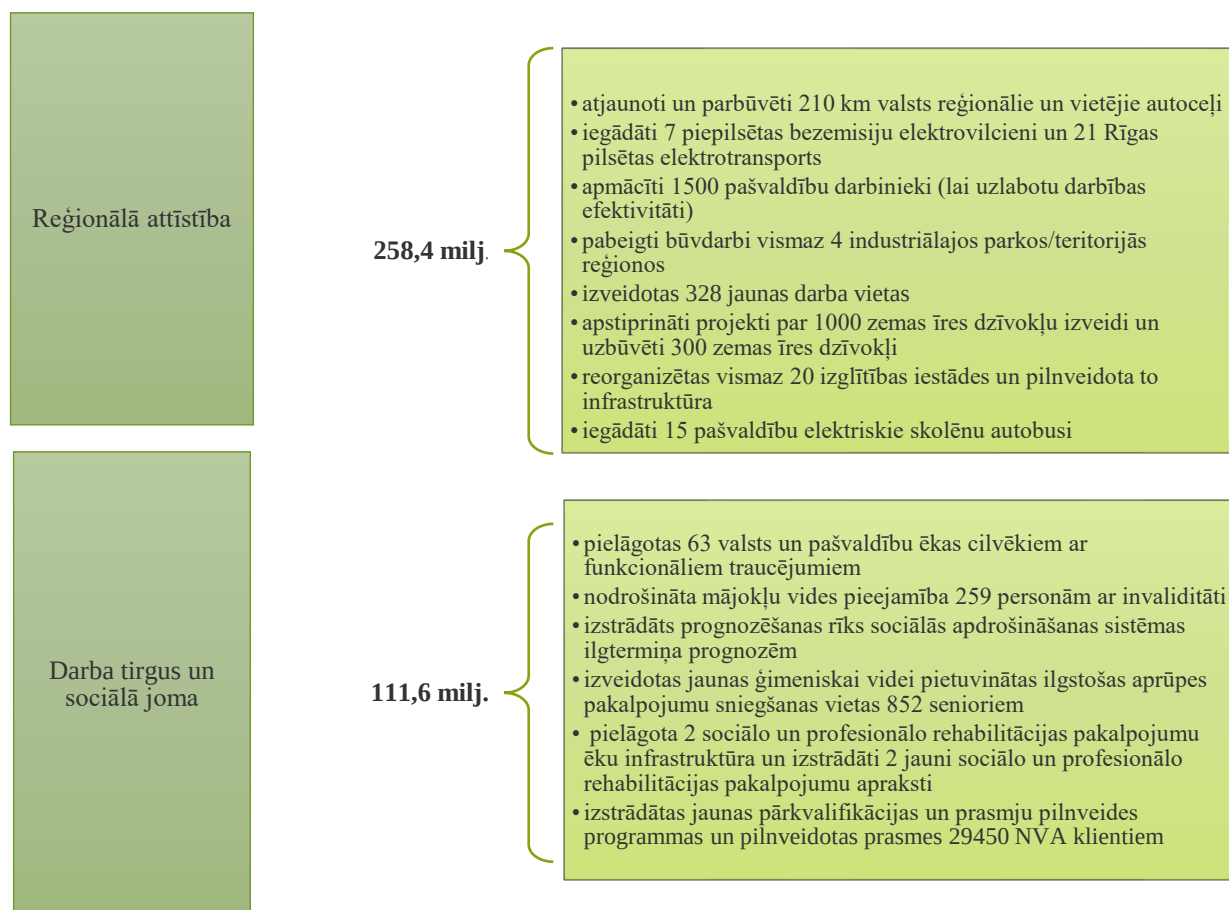
Nevienlīdzības mazināšanas komponente

Komponentē iekļauto pasākumu mērķis⁸⁰ ir mazināt sabiedrības teritoriālo un sociālo nevienlīdzību un uzlabot iedzīvotāju dzīves apstākļus reģionos (skatīt 13.attēlā), t.sk.:

- ❖ veicinot sociālo pakalpojumu un nodarbinātības pieejamību reģionos;
- ❖ sekmējot augstas kvalitātes vispārējās vidējās izglītības nodrošinājumu pašvaldību teritorijās;
- ❖ veicinot mājokļu pieejamību;
- ❖ sniedzot atbalstu uzņēmējdarbības publiskās infrastruktūras attīstībai un nodrošinot atbilstošu un pieejamu ceļu infrastruktūru;
- ❖ stiprinot pašvaldību kapacitāti.

Tās ietvarā kopumā paredzēts⁸¹:

- ❖ īstenot 2 reformas un 11 investīcijas;
- ❖ sasniegt 21 mērķrādītāju un 26 starpposma rādītājus.

13.attēls. Nevienlīdzības mazināšanas komponentes galvenie ieguldījumi un būtiskākie sasniegtie rezultāti

FDP un Latvijas Produktivitātes padomes ekspertu grupas secinājumi par komponentē iekļautajām reformām un investīcijām⁸²:

- ❖ kopumā komponente atbilst Latvijas ekonomikas attīstības prioritātēm, bet trūkst alternatīvu projektu izvērtējuma noteikto mērķu sasniegšanai⁸³;

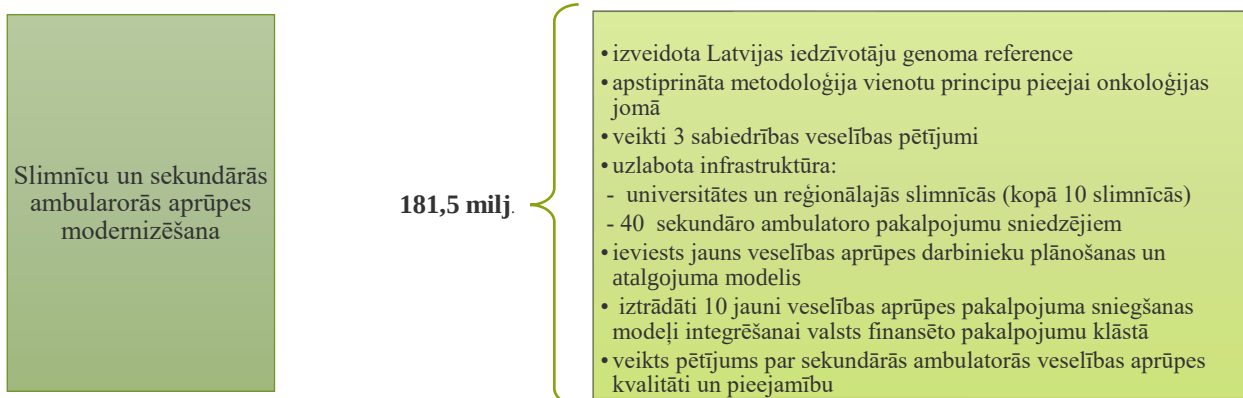
- ❖ atbalsts reģionālajai reformai fragmentēts un var dot mazu efektu, būtu vēlams lielāka koncentrācija;
- ❖ komponente ir vairāk orientēta uz reģionālo politiku, administratīvo reformu⁸⁴, atbalstu uzņēmējiem, nevis nevienlīdzības mazināšanu. Salīdzinoši maza komponentes daļa ir mērķēta uz tiešajiem adresātiem – cilvēkiem ar zemiem ienākumiem vai kustību traucējumiem;
- ❖ “prognozēšanas rīka izstrāde” būtu jāveic Labklājības ministrijai ar iekšējiem resursiem. Latvijā ir pietiekoši daudz speciālistu, kas beiguši labākās pasaules augstskolas un spēj veikt līdzīgus darbus ar mazākām izmaksām;
- ❖ netiek risinātas tādas sistēmiskas problēmas kā dzimumu nevienlīdzība atalgojuma un sociālā nodrošinājuma kontekstā, veselības aprūpes pakalpojumu savlaicīga pieejamība iedzīvotājiem ar zemiem ienākumiem u.c. Kā rezultatīvais rādītājs nav iekļauts “Džini indekss”, kas ļautu jēgpilni pieiet nevienlīdzības problēmu risināšanas mērķiem un rezultātiem;
- ❖ nevienlīdzības mazināšanu jārealizē, veicinot labi apmaksātu darba vietu veidošanu un darbaspēka kvalifikācijas paaugstināšanu, nevis ar sociālajiem pabalstiem.

Veselības komponente

Komponentē iekļauto pasākumu mērķis⁸⁵ ir uzlabot veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību un kvalitāti, īstenojot kompleksus pasākumus integrētā veselības sistēmā (skatīt 14.attēlā).

Tās ietvarā kopumā paredzēts⁸⁶:

- ❖ īstenot trīs reformas un piecas investīcijas;
- ❖ sasniegt sešus mērķrādītājus un 17 starpposma rādītājus.

14.attēls. Veselības komponentes galvenie ieguldījumi un būtiskākie sasniedzamie rezultāti

FDP un Latvijas Produktivitātes padomes ekspertu grupas secinājumi par komponentē iekļautajām reformām un investīcijām⁸⁷:

- ❖ reforma nav ambicioza, komponentē trūkst sistēmisku risinājumu, kā palielināt darba tirgū veselības aprūpes speciālistu skaitu un samazināt pacientu gaidīšanas laiku rindās;
- ❖ nav būtisku uzlabojumu darbinieku piesaistes, noturēšanas, kā arī paaudžu maiņas jautājumā;

- ❖ cilvēkresursu reforma ir aprakstīta vispārīgi, kas neļauj pilnvērtīgi novērtēt iecerēto aktivitāšu potenciālo sniegumu;
- ❖ nepieciešams papildināt pētniecības finansējumu sabiedrības veselības jautājumos.

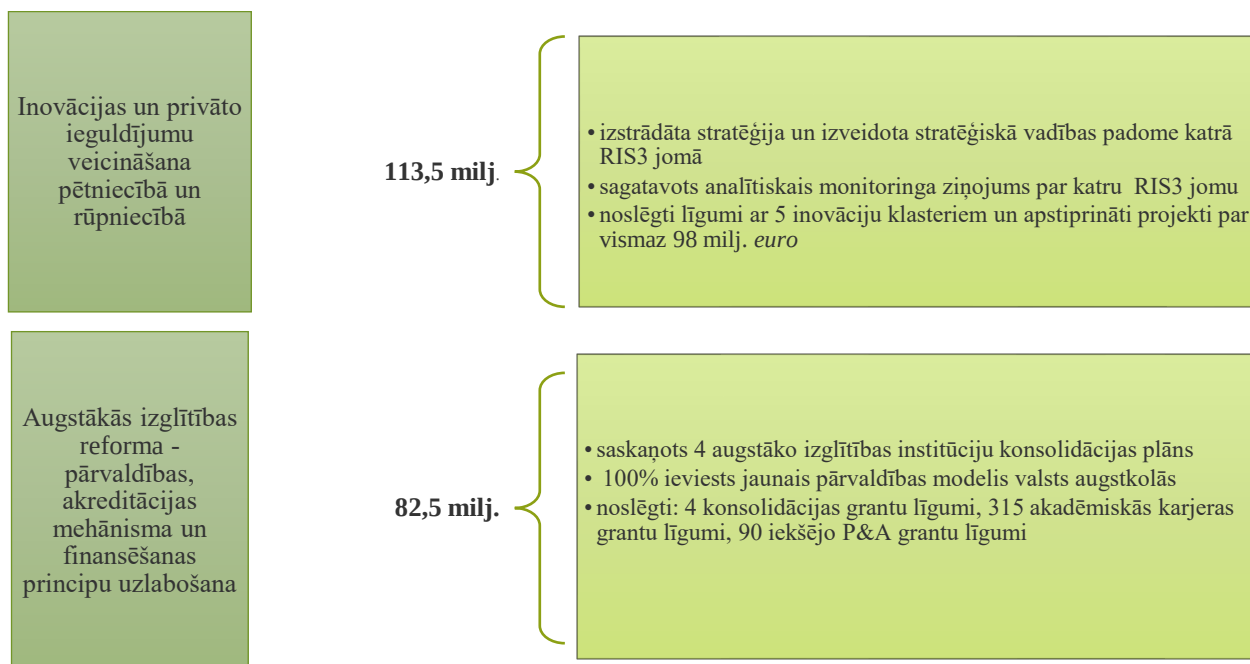
Ekonomikas transformācijas un produktivitātes reformas komponente

Komponentē iekļauto pasākumu mērķis⁸⁸ ir produktivitātes paaugstināšana, palielinot investīciju apjomu pētniecībai un attīstībai (P&A), un augstskolu pārvaldības modeļa maiņa (skatīt 15.attēlā), t.sk.:

- ❖ veicot mērķētas publiskās investīcijas, kas sekmētu jaunu produktu un pakalpojumu izstrādi, kā arī zināšanu pārnesi tautsaimniecībā;
- ❖ pilnveidojot inovāciju pārvaldības sistēmu. Jaunā pārvaldības sistēma nodrošinās Viedās specializācijas stratēģijas (RIS3)⁸⁹ vērtības ķēžu ekosistēmu attīstīšanu, kuru pamatā būs strukturēts dialogs un koordinēta rīcība visu iesaistīto pušu starpā (privātā, publiskā un akadēmiskā sektora sadarbības partneru tīkls);
- ❖ veicot nepārtrauktu monitoringa procesu, kas politikas veidotājiem ļaus kvalitatīvi izvērtēt atbalsta pasākumu efektivitāti un pielāgot tos uzņēmumu vajadzībām;
- ❖ veicot augstskolu strukturālās pārmaiņas, lai veicinātu izcilību un augstākās izglītības un zinātnes kvalitātes un resursu ieguldījumu efektivitāti un starptautisko konkurētspēju tostarp integrāciju starptautiskajos augstākās izglītības un pētniecības tīklos.

Tās ietvarā kopumā paredzēts⁹⁰:

- ❖ īstenot divas reformas un trīs investīcijas;
- ❖ sasniegt septiņus mērķrādītājus un piecus starpposma rādītājus.

15.attēls. Ekonomikas transformācijas un produktivitātes reformas komponentes galvenie ieguldījumi un būtiskākie sasniegtie rezultāti

FDP un Latvijas Produktivitātes padomes ekspertu grupas secinājumi par komponentē iekļautajām reformām un investīcijām⁹¹:

- ❖ no reformas “Inovāciju pārvaldība un privātās pētniecības un attīstības investīciju motivācija” var sagaidīt pozitīvu ietekmi;
- ❖ “Augstākās izglītības un zinātnes izcilības un pārvaldības reforma” neatstāj būtisku ietekmi uz ekonomikas transformāciju, ietekme varētu būt arī negatīva;
- ❖ vienlaikus ar investīciju pētniecībā un attīstībā tiek plānotas arī būtiskas pārmaiņas izglītības un zinātnes institūciju pārvaldības modeļos. Pastāv risks, ka zinātnes un izglītības pārvaldības pārmaiņu realizēšana vienlaikus ar prognozējamu pieprasījuma pieaugumu pēc zinātniski praktiskiem risinājumiem rūpniecībā varētu nesasniegt gaidīto pozitīvo efektu;
- ❖ klasteru programma Latvijā jau ir iepriekš realizēta, bet trūkst izpētes, vai tā ir devusi plānoto efektu;
- ❖ investīcijas projektu “Pilnvērtīga inovāciju sistēmas pārvaldības modeļa izstrāde un tā darbināšana” būtu pareizāk finansēt no iesaistīto institūciju iekšējiem resursiem vai valsts budžeta.

Likuma varas komponente

Komponentē iekļauto pasākumu mērķis⁹² ir (skatīt 16.attēlā):

- ❖ stiprināt nodokļu iekasēšanu, mazināt ēnu ekonomiku un veicināt ekonomisko noziegumu atklāšanu t.sk.:
 - attīstot progresīvu nodokļu un muitas analītiku, inovatīvu centralizētu datu pārvaldību, kā arī pilnveidojot atbildīgo jomu speciālistu analītisko zinātību un uzlabojot muitas kontroles kapacitāti;
 - veicinot tiesiskumu un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, krāpšanas, finanšu, ekonomisko noziegumu identificēšanas/atklāšanas un tiesu efektivitātes stiprināšanu, vismaz par 40% palielinot atklāto kriminālprocesu un kriminālvajāšanai nodoto kriminālprocesu īpatsvaru;
- ❖ sekmēt publiskās pārvaldes modernizāciju, t.sk.:
 - stiprinot publiskās pārvaldes vērtības, ētikas pamatprincipus, integritāti un profesionalizāciju;
 - mazinot korupciju un ēnu ekonomiku, kā arī veicinot publiskās pārvaldes darbības kvalitāti, stimulējot un nodrošinot publiskā sektora inovētspējas;
- ❖ stiprināt pilsonisko dialogu un nevalstisko organizāciju pārstāvniecību sociālās drošības jomā, t.sk.:
 - atbalstot organizāciju vai to sadarbības tīklu izveidi, izaugsmi un attīstību sociāli visneaizsargāto iedzīvotāju grupu interešu efektīvai pārstāvībai publiskās pārvaldes lēmumu pieņemšanā;
 - sekmējot nevalstisko organizāciju aktīvāku darbību sabiedrības interešu uzraudzības jomā;
- ❖ palielināt atklātību un konkurenci publisko iepirkumu jomā, kā arī mazināt korupcijas riskus, t.sk.:
 - īstenojot pasūtītāju un sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju profesionalizācijas stratēģiju;
 - īstenojot uz riskiem balstītus kontroles pasākumus.

Tās ietvarā kopumā paredzēts⁹³:

- ❖ īstenot astoņas reformas un 14 investīcijas;
- ❖ sasniegt 12 mērķrādītājus un 37 starpposma rādītājus.

Ēnu ekonomikas apkarošana	21,3 milj.	• izstrādāts pakalpojumu grozs katrai nodokļu maksātāju segmentācijas grupai • izstrādāta rokasgrāmata nodokļu nomaksas veicināšanas pasākumu metodiskai vadībai • sagatavotas 5 pētījuma atskaides par ēnu ekonomikas mazināšanu • modernizētas esošās un ieviestas no jauna izstrādātas riska analīzes sistēmas • apmācīti 50 VID speciālisti darbam ar analītisko platformu • izmantojot BAXE sistēmu, analizēti centralizēti: • 95% kravas attēli • dzelzceļa kravas attēli muitas kontroles punktos "Indra" un "Kārsava" • uzstādīts spektrofotometrs muitas laboratorijā un lidostas muitas kontroles punktos • ieviesta lidostas muitas kontroles punkta pasta sūtījumu viedās skenēšanas un automātiskās šķirošanas/analīzes līnija • uzstādīta kravu kontroles rentgeniekārta Kundziņsalā
Ekonomisko noziegumu izmeklēšana	10,1 milj.	• izveidota zināšanu un materiālu apmaiņas un sadarbības koordinācijas IT platforma • atklāto vides noziegumu īpatsvars ir 60 % • 20 tiesībsargājošās amatpersonas ir ieguvušas starptautiski atzītu nelikumīgi iegūto līdzekļu legalizācijas novēršanas speciālista sertifikātu • iepirkta 237 darba aprīkojuma vienības noziegumu izmeklēšanas tehniskajai kapacitātei • izveidots vienots tiesībsargājošo iestāžu darbinieku kvalifikācijas pilnveides mācību centrs un īstenotas 10 profesionālās kapacitātes stiprināšanas mācību programmas
Valsts pārvaldes modernizācija	5,6 milj.	• izstrādāts Valsts pārvaldes modernizācijas plāns un Vienoto pakalpojumu centra koncepts • apmācītas 16232 personas 3 K (interesu konflikta, korupcijas un krapšanas riska) jomās • nodrošināts, ka vismaz 15% no tiešās valsts pārvaldes cilvēkresursiem veic centralizētas funkcijas • izstrādātas mācību programmas publiskās pārvaldes nodarbināto nākotnes kompetenču attīstībai un pārkvalifikācijai • apmācītas 20011 personas inovācijas un kopraides rīcībpolitikas, līderības un efektīvas pārmaiņu vadības, datu prasības, ES fondu mērķu efektīvas sasniegšanas, stratēģiskās plānošanas u.c. jomās • ieviests vienots eksperimentēšanas ietvars publiskā sektora inovācijai • ieviesti 30 grantu projekti sociālās elastības un sabiedrības interešu aizstāvības programmās • publisko iepirkumu jomā: • ieviesta modernizēta un tiešsaistē pieejama iepirkumu publikāciju vadības sistēma • īstenoti iepirkumu veicēju kompetences celšanas pasākumi • definēti kritēriji riskanto tirgus sektoru, pasūtītāju un iepirkumu noteikšanai

16.attēls. Likuma varas komponentes galvenie ieguldījumi un būtiskākie sasniedzamie rezultāti

FDP un Latvijas Produktivitātes padomes ekspertu grupas secinājumi par komponentē iekļautajām reformām un investīcijām⁹⁴:

- ❖ komponentē plānotie pasākumi ir vērsti uz uzņēmējdarbības vides uzlabošanu, līdz ar to vērtējami pozitīvi. Tomēr ar vienreizējām investīcijām ir grūti būtiski uzlabot valsts pārvaldes kvalitāti;
- ❖ komponentei raksturīga liela sadrumstalotība pie nelieliem resursiem un liela daļa virzienu vairāk ir deklarāciju līmenī;
- ❖ nav pamatojuma vienota tiesībsargājošo iestāžu darbinieku kvalifikācijas pilnveides mācību centra izveidei, kāpēc nav iespējams turpināt izmantot esošo Latvijas Tiesnešu mācību centru vai to pilnveidot;
- ❖ trūkst reālu plānu ēnu ekonomikas apkarošanai;
- ❖ nav skaidrs, cik lielā mērā publiskās pārvaldes inovācijas ekosistēmas attīstībai tiks izmantota jau esošā infrastruktūra.

26.04.2021. FDP un Latvijas Produktivitātes padomes ekspertu grupa par Latvijas ANM plāna reformām un investīcijām norāda:⁹⁵

Latvijas ANM plānā ir iekļautas daudzas reformas. [...] jākoncentrējas nevis uz reformu daudzumu, bet jau pieteikto reformu kvalitāti. Pieteiktās reformas būtu papildināmas vai pastiprināmas šādās jomās:

- ❖ nepieciešamas programmas, kas palīdzētu labiem “vidējiem uzņēmumiem, kuriem ir potenciāls izaugsmei”;
- ❖ nepieciešams stiprināt vienlīdzīgu darba tirgus un publisko pakalpojumu pieejamību arī skrajā apdzīvotajās teritorijās. Ņemot vērā lauku apvidu depopulāciju, kas noved pie dārgas un neefektīvas sabiedriskā transporta sistēmas, nepieciešami inovatīvi, ekonomiski efektīvi, mobilitāti veicinoši un sociālo atstumtību mazinoši pasākumi;
- ❖ nepieciešama sociālās aprūpes reforma;
- ❖ nepieciešamas lielākas ambīcijas energoefektivitātē un atjaunojamās enerģijas ražošanā. Arī pasākumi emisiju mazināšanai transporta jomā ir drīzāk simboliski;
- ❖ nepieciešams atbalsts zinātnes un akadēmiskā personāla skaita audzēšanai/ atjaunināšanai - kontekstā gan ar zaļo, gan digitālo, gan produktivitātes virzieniem.

FDP un Latvijas Produktivitātes padomes ekspertu grupa:

komponentes un plāna elementi katrā atsevišķā grupā dzīvo "savu dzīvi", būtu nepieciešama Latvijas ANM plāna ciešāka sasaiste ar citiem valsts plānošanas dokumentiem, it sevišķi NAP2027, kā arī plānam trūkst “lielā mērķa” ambīciju, kas ievērojami ietekmētu ilgtspējīgo ekonomikas un valsts sociālo attīstību, kā arī katru komponenti atsevišķi.

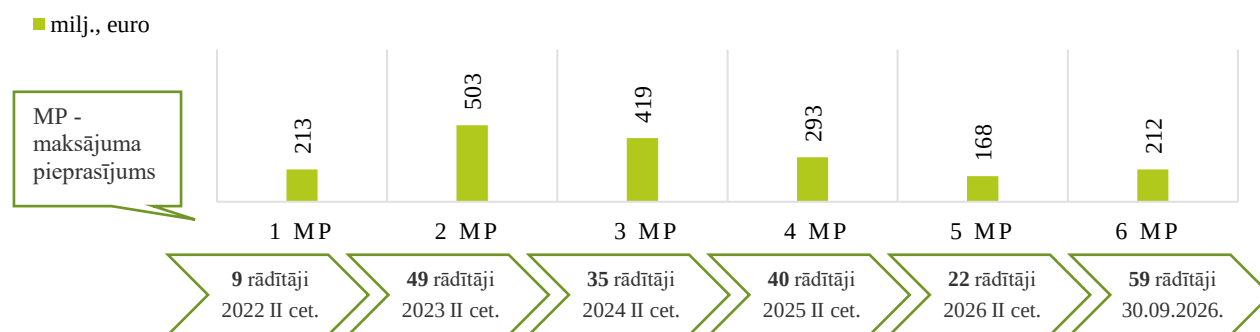
Savukārt Padome īstenošanas lēmumā⁹⁶ norāda, ka Latvijas ANM plānā paredzētie pasākumi ir zināmā mērā sadrumstaloti, kā rezultātā ir daudz starpposma rādītāju un mērķrādītāju.

Attīstības un noturības mehānisma plāna īstenošana

Dalībvalstu ANM plāna ieviešanas nosacījumi⁹⁷ un EK loma⁹⁸ dalībvalstu ANM plānu īstenošanas kontrolē noteikta ANM Regulā, ko detalizēti var skatīt ziņojuma 5. pielikumā.

Saskaņā ar ANM Regulu EK aptur finanšu iemaksu, ja netiek sasniegti starpposmu rādītāji un mērķrādītāji, un paredz sankcijas pareizas ekonomikas pārvaldības pārkāpumu gadījumā un par ES finanšu aizsardzības noteikumu aizskārumiem.

Pamatojoties uz FM sniegto informāciju, administratīvā sloga mazināšanas nolūkā Latvija maksājuma pieprasījumu par sasniegtajiem Latvijas ANM plāna starpposma rādītājiem un mērķrādītājiem iesniegs EK vienreiz gadā (skatīt 17.attēlā)⁹⁹:

17.attēls. Latvijas ANM plāna maksājuma pieprasījumu grafiks

Precīzāku informāciju par Latvijas pirmo maksājuma pieprasījumu un sasniedzamajiem starpposma rādītājiem un mērķrādītājiem skatīt ziņojuma 5. pielikumā.

Latvijas ANM plāna ieviešanas vadības un kontroles sistēma

Latvijas plānotajai ANM plāna ieviešanas un ES finanšu interešu aizsardzības kontroles sistēmai ar Padomes īstenošanas lēmumu apstiprināts atbilstošs EK novērtējums (A reitings), atzīmējot, ka: 1) pielāgotā kvalitātes vadības sistēma nodrošinās efektīvu Latvijas ANM plāna uzraudzību un īstenošanu, tostarp attiecībā uz paredzēto grafiku, ierosinātajiem mērķrādītājiem, 2) Latvijas ANM plānā ierosinātie pasākumi ļaus pienācīgi novērst, atklāt un izbeigt korupciju, krāpšanu un interešu konfliktus ANM līdzekļu izmantošanā, un ir gaidāms, ka pasākumi pārliecinoši novērsīs dubultu finansēšanu. Tomēr Latvijas ANM plāna ieviešanas kontroles vadības sistēmas izstrādi kavē detalizētu EK norāžu un vadlīniju trūkums.

Latvijas ANM plāna sekmīgai ieviešanai ir būtiski nodrošināt efektīvu tā administrēšanu, kontroli un uzraudzību.

Viena no atbilstošas un efektīvas iekšējās kontroles sistēmas sastāvdaļām ANM plāna ieviešanai ir informācijas sistēma, kurā:

- ❖ apkopot standartizētus datus un informāciju, kas ļautu novērst un konstatēt nopietnus pārkāpumus, proti, korupciju, krāpšanu un interešu konfliktu un dubulto finansēšanu saistībā ar ANM plānā atbalstītajiem pasākumiem;
- ❖ nodrošināt pieeju ar ANM plāna īstenošanu saistītajai informācijai visām ANM plāna īstenošanas uzraudzībā iesaistītajām iestādēm, tai skaitā EK pārstāvjiem¹⁰⁰.

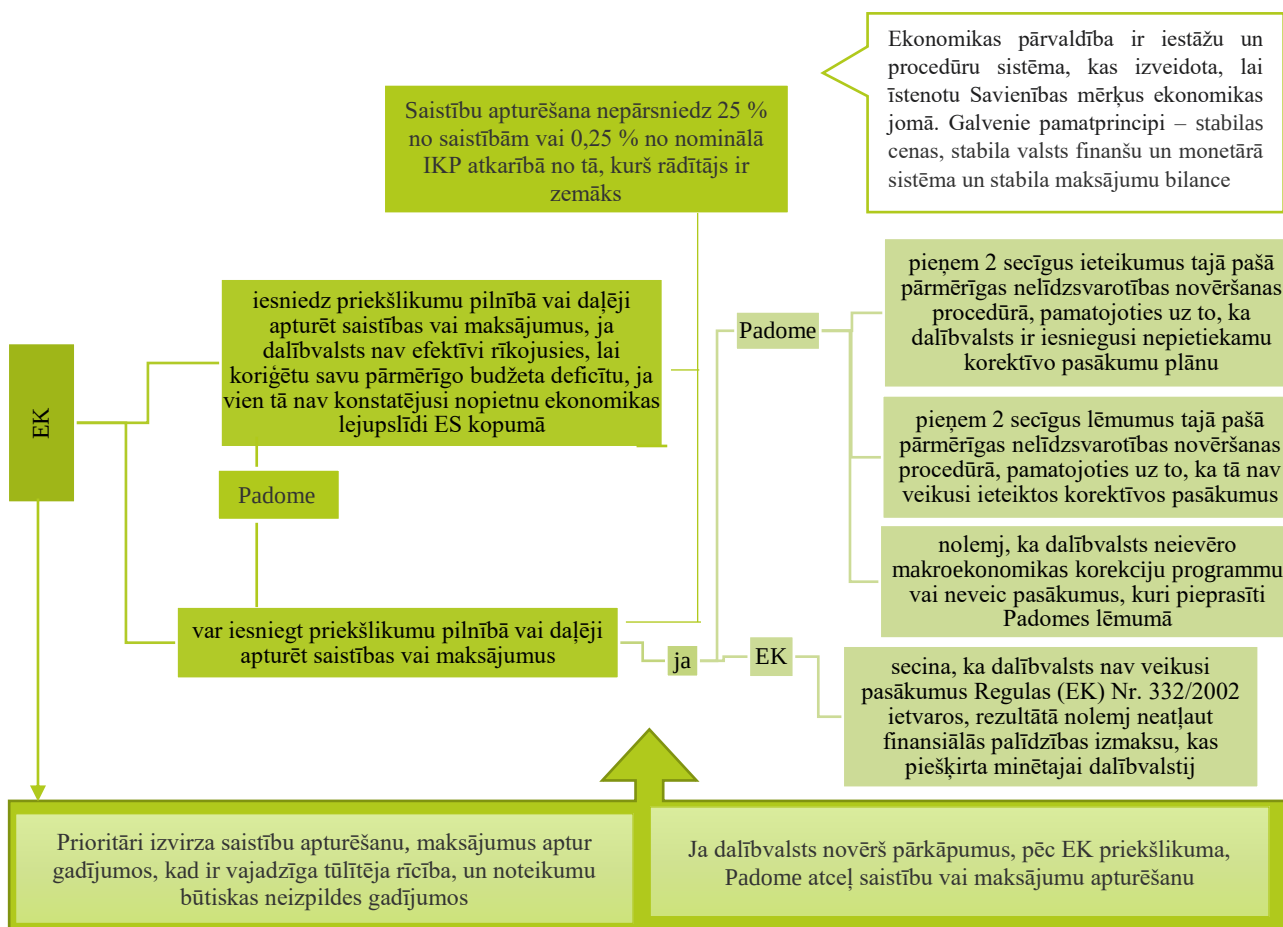
Saskaņā ar EK ieteikumu izmantot esošās ES fondu pārvaldības sistēmas un tās ietvaros darbojošos iestāžu pieredzi ES fondu administrēšanā Latvijā ANM ieviešanai tiks izmantota ES fondu vadības un kontroles sistēma¹⁰¹ (turpmāk tekstā – VKS) un tās informatīvā sistēma “Kohēzijas politikas fondu vadības informācijas sistēma” (turpmāk tekstā – KPVIS), kas tiks pielāgota ANM administrēšanai,¹⁰² ņemot vērā kontrolēšanas izmaksas, administratīvo slogu un paredzamos neatbilstību jeb neattiecināmo izdevumu novēršanas pasākumus un riskus.¹⁰³

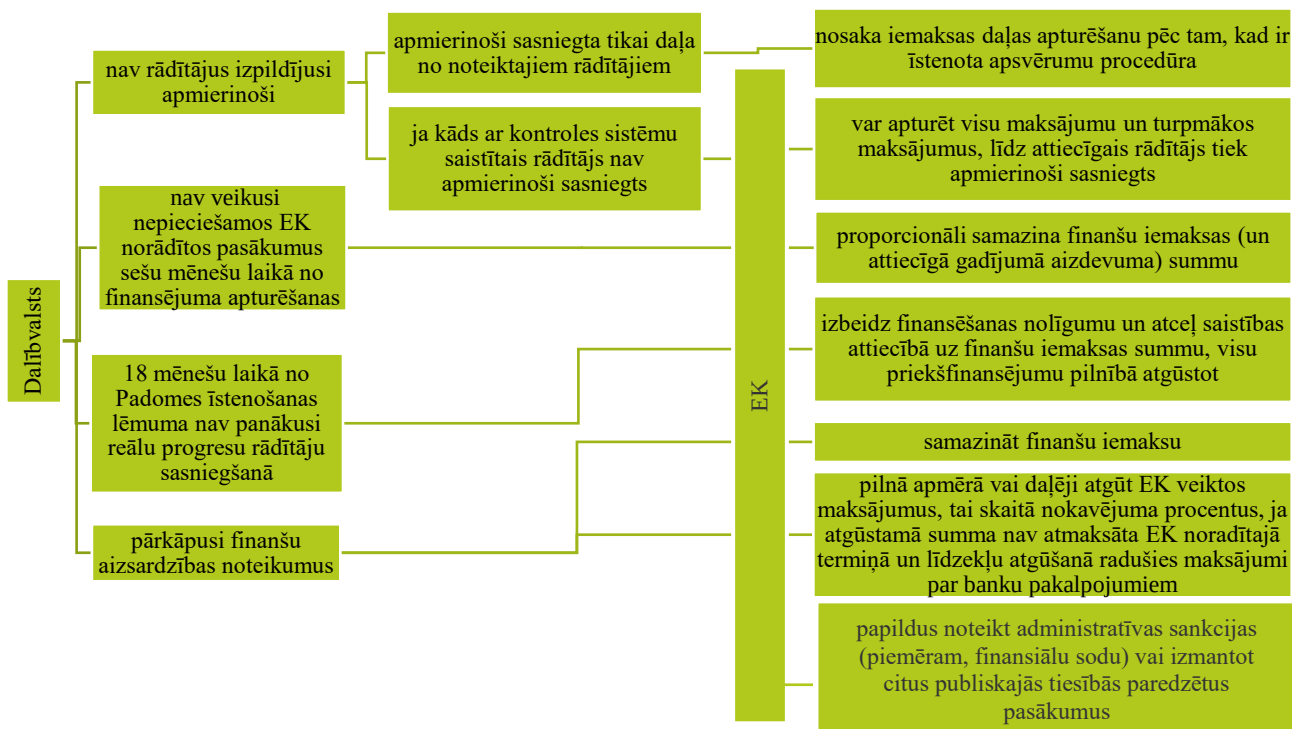
Padomes īstenošanas lēmumā norādīts, ka Latvijai veiktie KPVIS pielāgojumi jānodrošina un jāapliecina līdz ar pirmo maksājuma pieprasījumu. Ja minētā maksājuma pieprasījuma brīdī KPVIS funkcijas vēl nebūs pilnā mērā pielāgotas atbilstoši Latvijas ANM plānā sniegtajam aprakstam, par sistēmu būs jā sagatavo speciāls revīzijas ziņojums.¹⁰⁴

Detalizētāku informāciju par KPVIS pielāgošanu Latvijas ANM plāna administrēšanai un Latvijas ANM plāna vadības un kontroles sistēmu skatīt ziņojuma 7.pielikumā. Savukārt detalizētāku EK vērtējuma skaidrojumu par ANM plāna ieviešanas efektīvu uzraudzību un īstenošanu skatīt ziņojuma 9.pielikumā.

Iespējamie riski

Noteikumi par saistību un maksājumu apturēšanu un izbeigšanu gan saistībā ar rezultātu nesasniegšanu (skatīt 18.attēlā), gan nepareizu ekonomikas pārvaldību (skatīt 17.attēlā), gan ES finanšu aizsardzības noteikumu aizskārumiem atrunāti vairākos ANM Regulas punktos un dalībvalstu finansēšanas nolīgumos.

18.attēls. EK rīcība ANM starpposma rādītāju un mērķrādītāju neapmierinoša vērtējuma gadījumā¹⁰⁷

Konkrētāki dalībvalstu un EK tiesības un pienākumi, nosacījumi un prasības, kas piemērojamas finanšu iemaksām, tai skaitā sankciju pasākumi par plāna starpposma rādītāju un mērķrādītāju nesasniegšanu un ES finanšu aizsardzības noteikumu pārkāpumiem, kā arī dalībvalsts kontroles sistēmas pamatprasības atrunātas dalībvalstu ANM plānu finansēšanas nolīgumos.¹⁰⁸

Ņemot vērā iepriekšminēto, riski, kas saistīti gan ar pareizas ekonomikas pārvaldību, gan ES finanšu aizsardzības noteikumu ievērošanu, gan plānā noteikto starpposma rādītāju un mērķrādītāju sasniegšanu, var radīt būtisku slogu valsts budžetam.

Lai arī ANM Regula un Latvijas ANM plāns¹⁰⁹ paredz noteikumu, ka, ja objektīvu apstākļu dēļ kādu ANM plāna starpposma rādītāju un mērķrādītāju nevar īstenot, var iesniegt EK pamatotus ANM plāna grozījumus, tomēr atbilstoši FM sniegtajai informācijai¹¹⁰ ANM plāna grozīšana ir sarežģīts un grūti īstenojams process. Līdz ar to **nespēja īstenot kādu no Latvijas ANM plāna starpposma rādītājiem un mērķrādītājiem, Valsts kontroles ieskatā, visticamāk, ietekmēs valsts budžetu.**

Vai apzināties, kādu ietekmi uz valsts budžetu varētu radīt Latvijas ANM plāna mērķrādītāju 100% nesasniegšana?

Valsts budžetu negatīvi varētu ietekmēt dažādu ar ANM plāna īstenošanu saistītu risku iestāšanās, piemēram, ANM plāna starpposma rādītāju un mērķrādītāju nesasniegšana, sankcijas pareizas ekonomikas pārvaldības pārkāpumu gadījumā, pasākumu ieviešanas un projektu vadības kvalitāte, projektu realizācijas pārklāšanās, neprecīzi saplānotas reformu un investīciju izmaksas, u.tml.

Valsts kontrole, analizējot FDP un Latvijas Produktivitātes padomes ekspertu grupas Latvijas ANM plāna novērtējumu¹¹¹, apkopojā Latvijas ANM plāna īstenošanu saistītus riskus (skatīt 4.tabulā).

4.tabula

Latvijas ANM plāna īstenošanas riski

pasākumu ieviešanas un projektu vadības kvalitāte	❖ ANM pasākumi tiks īstenoti vienlaikus ar citiem ES fondiem, tādēļ kvalitatīvu ieviešanu var kavēt administratīvo resursu trūkums valsts pārvaldē, ❖ ja ANM plāns tiks īstenots efektīvi, ekonomika attīstīsies straujāk un budžeta ieņēmumi pieaugs. Ja saistības netiks izpildītas, EK maksājumi netiks veikti un veidosies ievērojami riski valsts budžetam, ❖ plānojot projektus, būtiski izvērtēt to atbilstību nospraustiem vispārīgiem mērķiem, kā arī sniegumu pasaules vadošajos indeksos (Konkurētspējas indekss, Inovāciju indekss u.c.). Daži plāna pasākumi var nesasniegt ANM mērķi, piemēram: ▪ ANM pasākumi nevienlīdzības mazināšanai nav tik lieli, lai būtiski ietekmētu nevienlīdzību; ▪ eksports nedaudz pieaugs, lai gan tiešā veidā neviens pasākums nav vērsts uz eksporta palielināšanu.
ekonomikas kapacitātes noturēšana	❖ pieejamie publiskie finanšu līdzekļi stratēģiski un sinerģiski jāiegulda gan īstermiņā, gan vidējā termiņā, gan ilgtermiņā, ❖ lai nenotiktu sociāli grūti panesams izdevumu samazinājums, pēc ANM finansēšanas perioda noslēguma ANM pieteiktiem projektiem ir jāpanāk nopietns ekonomikas potenciāla pieaugums, lai kompensētu budžeta izdevumu samazinājumu.
darbaspēks	❖ ANM tiek ieviests visās ES valstīs; darbaspēka pieprasījums pieaugs vienlaikus gan Latvijā, gan kaimiņu valstīs, tādēļ Latvijai nāksies konkurēt ar citu valstu atšķirīgām darba samaksas likmēm, ❖ ir nepieciešama darbaspēka pāreja no neproduktīvām jomām uz augošām nozarēm.
ES Stabilitātes un izaugsmes pakta (SIP) izņēmuma klauzula	❖ ANM realizācijas laikā pastāv SIP izņēmuma klauzula, kas ietekmē Latvijas un ES deficītu un parādsaistību pieaugumu. Ar lielu varbūtību ANM realizācijas periodā ES piedzīvos SIP un fiskālo nosacījumu pielietošanas pārmaiņas, savukārt fiskālo nosacījumu piemērošanai ir būtiska ietekme uz publiskām investīcijām.
projektu realizācijas pārklāšanās	❖ būvniecības nozares “pārkaršana”. Tas ietekmēs darbaspēka un būvmateriālu izmaksas, ❖ produktivitātes paaugstināšanas reforma pārklājas ar izglītības un zinātnes iestāžu pārvaldības modeļa maiņu, kas var mazināt investīciju efektivitāti, ❖ vairāku pasākumu vienlaicīga īstenošana varētu veicināt realizācijas izmaksu pieaugumu.

līdzekļi obligāciju atmaksai	❖ pastāv neliels risks, ka, sākot ar 2028. gadu, ES nepietiks “savu līdzekļu” obligāciju atmaksai un neizdosies refinansēt obligācijas, ❖ EK ANM obligāciju atmaksai var ierosināt jaunas nodevas, piemēram, digitāla nodeva u.c. Tas varētu prasīt ievērojamus papildu līdzekļus no valsts budžeta.
-------------------------------------	---

Papildus nozaru ministrijas un Valsts kanceleja gan diskusijās ar FM^{112, 113}, gan Latvijas ANM plānā¹¹⁴ norādīja arī citus riskus, piemēram:

- ❖ neprecīzi saplānotas reformu un investīciju izmaksas¹¹⁵;
- ❖ projekta rezultāta nesasniegšana noteiktajā termiņā vai nepilnīgi sasniegti rezultāti¹¹⁶;
- ❖ visu iesaistīto pušu pilnvērtīga dalība un vienota izpratne reformas īstenošanā;
- ❖ nepietiekama popularitāte komersantu vidū, kas pretendē un atbilst atbalsta pasākumu prasībām;
- ❖ iespējamās pārsūdzības iepirkumu procesā;
- ❖ Covid-19 izplatības gaita;
- ❖ personāla kapacitāte;
- ❖ politiskā atbalsta trūkums, pieņemot MK noteikumus vai informatīvo ziņojumu.

Ietekme uz valsts budžetu

ANM līdzekļi no ES tiek saņemti kā ES dotācijas (granti), un ANM plānā iekļauto projektu realizācijai nav nepieciešams valsts līdzfinansējums.¹¹⁷

ANM plāna īstenošana pozitīvi ietekmēs valsts budžetu, jo palielināsies ieņēmumi Latvijas tautsaimniecībā. FDP un Latvijas Produktivitātes padomes ekspertu grupa prognozē, ka ANM plāna ieviešana no 2022. līdz 2026. gadam varētu palielināt budžeta ieņēmumus par vairāk nekā 500 miljoniem *euro*, mazināt investīciju plaisu vismaz par 25–30% nākamo piecu gadu laikā un produktivitāte no 2022. līdz 2029. gadam palielināsies par 3,5% gadā.

FDP un Latvijas Produktivitātes padomes ekspertu grupas novērtējums sakrīt ar FM ANM makroekonomiskās ietekmes novērtējumu.

ANM plāna realizācijai nenoliedzami ir pozitīva ietekme uz tautsaimniecību un valsts budžetu. Tomēr saskaņā ar FDP un Latvijas Produktivitātes padomes ekspertu grupas novērtējumu¹¹⁸ ANM plāna ieviešanas pozitīvo ietekmi uz valsts budžetu ir grūti kvantificēt:

- ❖ tiešā fiskālā ietekme veidojas, ANM līdzekļiem aizstājot citus budžeta līdzekļus, lai veiktu nepieciešamos izdevumus un veicinot Latvijas ekonomikas izaugsmi, vienlaicīgi palielinot nodokļu bāzi un nodokļu ieņēmumus;
- ❖ netiešā pozitīvā fiskālā ietekme iedarbosies vidējā termiņā, kad investīcijas rezultēsies potenciālā un arī reālā IKP pieaugumā, kas savukārt palielina nodokļu ieņēmumus.

Tāpat FDP un Latvijas Produktivitātes padomes ekspertu grupa prognozē, ka ANM plāna ieviešana:

- ❖ no 2022. līdz 2026. gadam varētu palielināt budžeta ieņēmumus par vairāk nekā 500 miljoniem *euro*;
- ❖ var mazināt investīciju plaisu vismaz par 25–30% nākamo piecu gadu laikā;
- ❖ produktivitāte no 2022. līdz 2029. gadam palielināsies par 3,5% gadā un ANM investīciju kumulatīvā ietekme uz produktivitātes pieaugumu veidos no 0,63 līdz 0,73 procentpunktiem¹¹⁹.

FDP un Latvijas Produktivitātes padomes ekspertu grupa vērš uzmanību¹²⁰:

Sākot ar 2021. gadu, ES finansējums gan no ANM, gan no ES fondiem ievērojami pārsniedz Latvijas pašas ieguldījumu. [...] Kopumā šajos gados Latvija nokļūst komfortablā investīciju klimatā. Noslēdzoties ANM programmai, jāreķinās ar augstākām prasībām investīciju finansēšanai, izmantojot Latvijas kopbudžeta fiskālo telpu. Valdībai nepieciešams izstrādāt fiskālo "izejas" stratēģiju, jo pēc ANM projektu aktīvās fāzes beigām būs jāiztieks ar nacionālā budžeta līdzekļiem. Straujas ekonomikas izaugsmes gadījumā palielināsies nodokļu ieņēmumi, kas varētu kompensēt ārēja finansējuma (grantu) trūkumu. Bet, ja ekonomikas izaugsme būs mērena, varētu rasties nepieciešamība pēc budžeta konsolidācijas, lai nepieļautu valsts parāda pieaugumu.

Tomēr, ieviešot Latvijas ANM plānu, rodas izmaksas valsts budžetam, kuras saskaņā ar FM sniegto informāciju¹²¹ nav paredzēts segt no ANM līdzekļiem, jo atšķirībā no iepriekšējās pieredzes ES fondu finansējumā ANM Regulā nav iekļauta iespēja tehniskās palīdzības veidā no ANM līdzekļiem finansēt¹²²:

- ❖ ANM plāna administrēšanas, kontroles un uzraudzības izmaksas;
- ❖ PVN;
- ❖ citus, piemēram, tulkošanas un publicitātes, izdevumus.

ANM finansējuma plānošana

Atšķirībā no citiem ES fondiem ANM Regula neparedz attiecināmās un neattiecināmās izmaksas, tomēr, plānojot ANM plāna finansējumu, dalībvalstīm jāievēro šādi ANM Regulas noteikumi¹²³:

- ❖ ANM plānā jāiekļauj reformu un investīciju aplēstās kopējās izmaksas,
- ❖ no ANM nefinansē valsts budžeta kārtējos izdevumus,
- ❖ ANM papildina citas ES programmas un instrumentus, bet nesedz tās pašas izmaksas.

Lai gan ANM Regula¹²⁴ un 14.12.2020. Padomes regulas (ES) 2020/2094, ar ko izveido Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumentu ekonomikas atveseļošanas atbalstam pēc Covid-19 krīzes, (turpmāk tekstā - Regula (ES) 2020/2094)¹²⁵ paredz, ka no ANM finansējuma var segt izdevumus, kas attiecas uz sagatavošanu, uzraudzību, kontroli, revīziju un izvērtēšanu, kā arī citu atbalsta pasākumu izmaksas, kas palīdz novērtēt un īstenot reformas un investīcijas, tomēr minētais attiecināms tikai uz pašas EK darbībām, kuras nepieciešamas ANM pārvaldībai, un nav attiecināms uz konkrētās dalībvalsts ANM plānu administrēšanu.

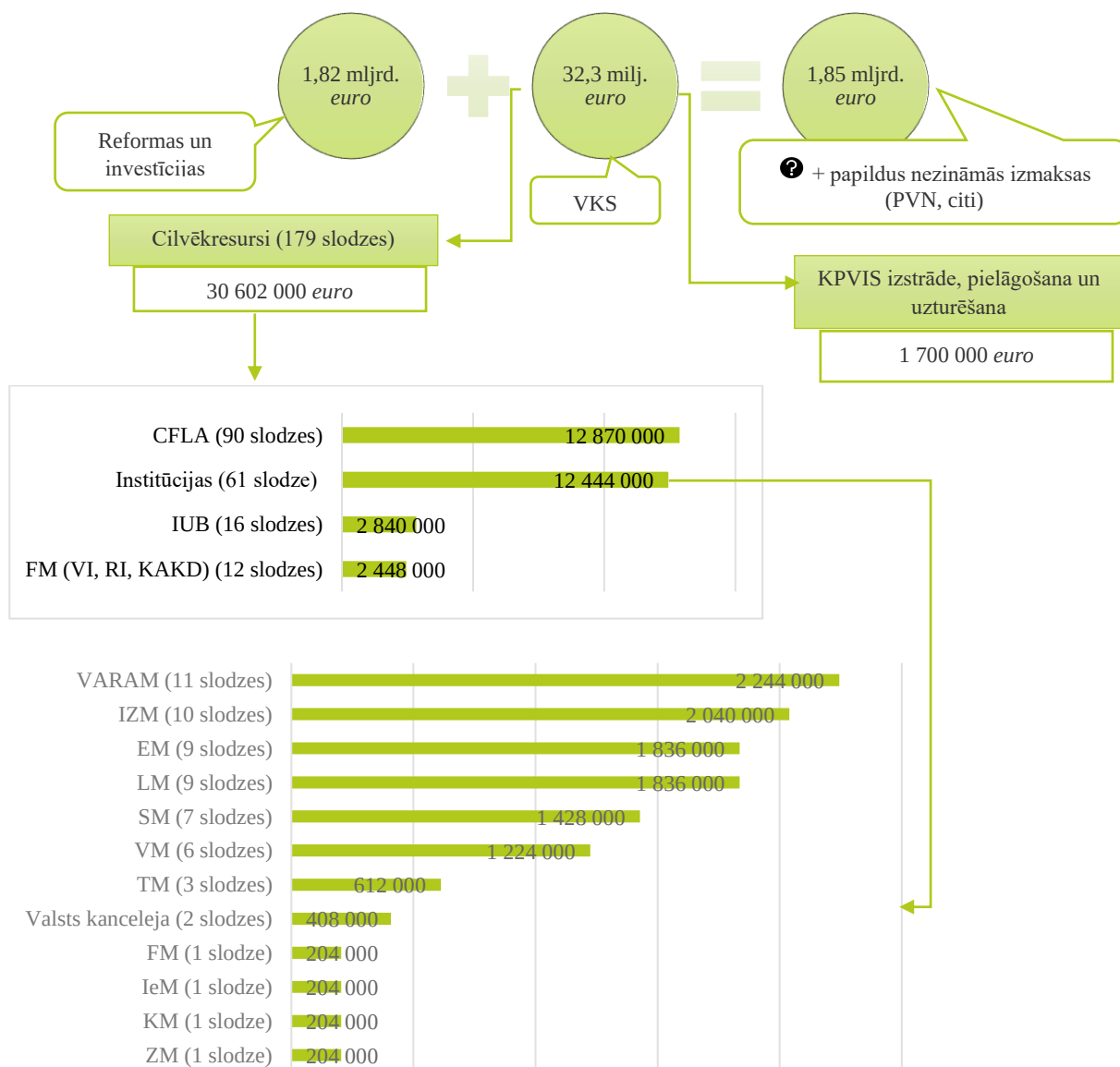
ANM plāna īstenošana valsts budžetam rada arī izmaksas vismaz 32,3 milj. *euro* apmērā. Lai arī ANM līdzekļi no ES tiek saņemti kā ES dotācijas (grantu) un ANM plānā iekļauto projektu realizācijai nav nepieciešams valsts līdzfinansējums, tomēr, ieviešot Latvijas ANM plānu, rodas izmaksas, kuras saskaņā ar FM sniegto informāciju nav paredzēts segt no ANM līdzekļiem - plāna administrēšanas, kontroles un uzraudzības izmaksas (t.sk. KPVIS pielāgošana un uzturēšana), PVN un citus izdevumus, piemēram, tulkošanas un publicitātes izdevumi, tādējādi tie ir sedzami no valsts budžeta līdzekļiem.

Administrēšanas un citi ANM neattiecināmie izdevumi

Lai arī Latvijas ANM plāns paredz¹²⁶, ka nepieciešamie administratīvie resursi plāna vadības un uzraudzības funkciju nodrošināšanai, lai neradītu lieku administratīvo slogu, tiks nodrošināti galvenokārt

iestādes esošo resursu¹²⁷ ietvaros un katrai plāna īstenošanā iesaistītajai institūcijai ir pietiekama pieredze savā jomā un tā pārzin ES fondu projektu ieviešanas vadības un kontroles sistēmu, savu iesaisti un atbildību¹²⁸, tomēr vienlaikus attiecībā uz Latvijas ANM plāna ieviešanas administratīvo kapacitāti Latvijas ANM plānā paredzēts, ka FM sadarbībā ar nozaru ministrijām: 1) veic ANM plāna ieviešanas administratīvā sloga novērtējumu; 2) identificē papildus terminētus resursus ANM regulā noteikto prasību nodrošināšanai Latvijas ANM plāna administrēšanai un uzraudzībai.

Kopējais nepieciešamais finansējums, kas plānots minimālā apjomā, lai nodrošinātu EK noteikto funkciju veikšanu Latvijas ANM plāna īstenošanai, administrēšanai un uzraudzībai no 2021. līdz 2027.gadam¹²⁹ (t.sk. indikatīvs papildus nepieciešamo cilvēkresursu (slodžu) piedāvājums¹³⁰ un KPVIS izmaksas¹³¹) (skatīt 19.attēlā):

19.attēls. Nepieciešamais finansējums EK noteikto funkciju veikšanai Latvijas ANM plāna īstenošanai, administrēšanai un uzraudzībai no 2021. līdz 2027.gadam

Vienlaikus FM sanāksmē¹³², kas organizēta ministrijām un Valsts kancelejai par ANM plāna ieviešanu, nozaru ministrijas vērsa uzmanību, ka nav skaidrības arī par finansējuma avotu un apmēru, kas saistīts ar:

- ❖ ANM publicitātes izdevumiem¹³³;
- ❖ tulkošanas izdevumiem, kas radīsies, lai EK tiktu nosūtīta korekta informācija angļu valodā.

Savukārt par PVN izmaksām FM sniedza viedokli¹³⁴:

Tā kā PVN ANM nevar attiecināt, līdz ar to jāreķinās, ka būs jāparedz līdzfinansējums no nacionālajiem resursiem. Notiek diskusijas, uz kuru budžetu gulsies šāds slogs, iespējams uz investīciju saņēmēju. Tomēr, gadījumos, kad investīciju saņēmējs būs publiskais sektors, tie būs publiskie līdzekļi.

22.03.2022. MK noteica, ka ministrijas un Valsts kanceleja, izstrādājot Latvijas ANM plāna MK noteikumus vai informatīvos ziņojumus par reformu vai investīciju ieviešanu, attiecībā uz PVN finansēšanu, ievēro šādus nosacījumus¹³⁵:

- ❖ valsts budžeta iestādes PVN sedz no valsts budžeta līdzekļiem;
- ❖ tādas atvasinātas publiskās personas un kapitālsabiedrības kā valsts un pašvaldību ārstniecības iestādes (slimnīcas), plānošanas reģioni, augstskolas un zinātniskās institūcijas, ja PVN nevar atgūt, to sedz no valsts budžeta līdzekļiem;
- ❖ ja biedrības un nodibinājumi (NVO) veic valsts deleģētu funkciju un PVN nevar atgūt, to sedz no valsts budžeta līdzekļiem;
- ❖ pašvaldības, tostarp pašvaldību kapitālsabiedrības, finansējumu projekta ieviešanai, arī PVN segšanai, var aizņemt Valsts kasē;
- ❖ komersanti PVN sedz no saviem privātajiem finanšu līdzekļiem vai cita piesaistīta finansējuma, kas nav ANM finansējums.

Informācija par PVN izmaksām un iespējamo ietekmi uz valsts budžetu nav apzināta un saskaņā ar FM sniegto informāciju ministrijām un Valsts kancelejai šie izdevumi jāatrunā, sagatavojot un virzot attiecīgos tiesību aktus pieņemšanai MK par konkrētiem Latvijas ANM plāna reformu un investīciju projektiem.

Vai nebūtu jāapzina PVN izmaksu ietekmi uz valsts institūciju - investīciju projektu realizētāju budžetiem?

Vai esam apzinājuši, kādu ietekmi uz valsts un pašvaldību budžeta izdevumiem radīs Latvijas ANM plāna ieviešana?

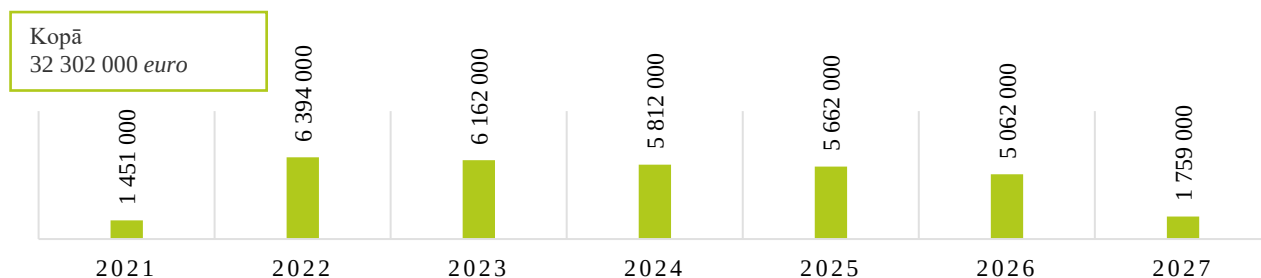
Detalizētāku informāciju par izdevumu plānošanu ANM plāna ieviešanai skatīt ziņojuma 8.pielikumā.

Finansējuma apjoms ANM plāna administrēšanas nodrošināšanai 2022. gada un vidēja termiņa budžetā

Valsts budžeta līdzfinansējumu ANM plāna administrēšanas nodrošināšanai paredzēts segt no 74.resora "Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums" budžeta programmas 80.00.00 "Nesadalītais finansējums ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai"¹³⁶.

Jāpievērš uzmanība, ka iepriekšminētajā budžeta programmā ir paredzēti, piemēram, līdzekļi ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības projektu īstenošanai u.c. mērķiem,¹³⁷ finansējums nav sadalīts pa apakšprogrammām – **plānotais finansējums ANM plāna administrēšanas nodrošināšanai atsevišķi nav nodalīts.**

Laika posmā no 2021. līdz 2027. gadam ANM administrēšanas nodrošināšanai (t.sk. cilvēkresursu un KPVIS pielāgošanas un uzturēšanas izmaksas) paredzētais finansējums *euro*¹³⁸ (skatīt 20.attēlā):

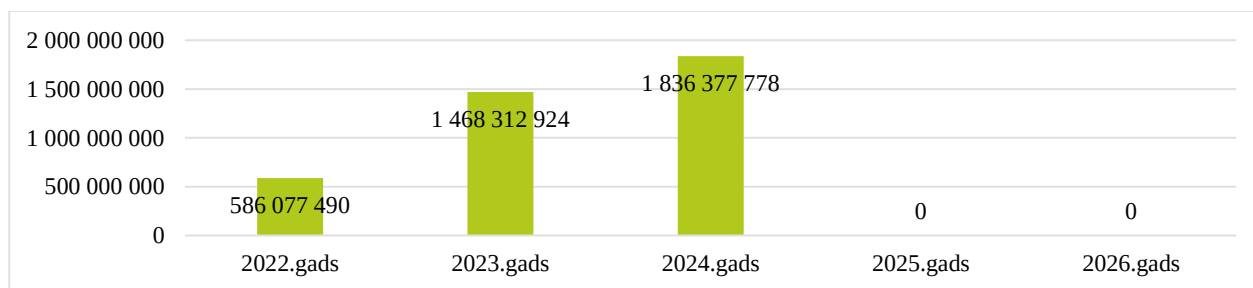

20.attēls. Latvijas ANM plāna administrēšanai paredzētais finansējums no 2021. līdz 2027.gadam

Kopumā 80.00.00. budžeta programmas izdevumi 2022. gadā ir plānoti 586 077 490 *euro* apmērā¹³⁹ (t.sk. arī izdevumi ANM plāna administrēšanas nodrošināšanai).

Kā atsevišķa norāde uz ANM plāna nodrošināšanas izdevumu ieplānošanu ir 13.04.2021. MK sēdē¹⁴⁰ pieņemtais zināšanai, ka 80.00.00 budžeta programmā ir palielināts finansējums, iekļaujot ANM plāna līdzekļus un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstības (ELFLA) atveseļošanās instrumenta līdzekļus¹⁴¹ 2022. gadam 316 781 141 *euro* apmērā, 2023. gadam 307 476 664 *euro* apmērā un 2024. gadam 404 757 314 *euro* apmērā, ņemot vērā prognozes attiecībā uz Latvijas ANM plāna īstenošanu.

Likumā¹⁴² 2022. gadam apstiprinātais valsts budžeta ilgtermiņa saistību maksimāli pieļaujamais apjoms 80.00.00. budžeta programmai (t.sk. Latvijas ANM plāna īstenošanai) (skatīt 21.attēlā):

21.attēls. 2022.gadam apstiprinātais valsts budžeta ilgtermiņa saistību pieļaujamais apjoms 80.00.00. budžeta programmai *euro*

Attiecībā uz valsts budžeta ilgtermiņa saistībām 2023., 2024., 2025. gadam un turpmākajiem gadiem ir plānots, ka ES politiku instrumentu un pārējās ĀFP līdzfinansētajiem projektiem, kuri vēl tiks apstiprināti un kuriem finansējums nav ieplānots ministriju budžetos, finansējums paredzēts 80.00.00 budžeta programmā, tajā skaitā atbilstoši prognozēm paredzēts finansējums ANM plāna īstenošanai¹⁴³.

ANM plāna īstenošanai pieejamie aizdevumi

ANM plāna īstenošanai dalībvalstīm ir tiesības pieprasīt aizdevuma atbalstu (aizdevums). Aizdevumu var pieprasīt līdz ar ANM plāna iesniegšanu vērtēšanai EK vai citā laikā līdz 31.08.2023.¹⁴⁴

Aizdevuma pieprasījumā dalībvalsts norāda:

- ❖ aizdevuma pieprasīšanas iemeslus saistībā ar papildu reformām un investīcijām, kuras ir argumentētas un pamatotas tāpat kā ANM plāna reformas un investīcijas;
- ❖ ANM plāna lielākas izmaksas salīdzinājumā ar ANM plānam piešķirto finanšu iemaksas summu.¹⁴⁵

Aizdevuma pieprasījumu novērtē:

- ❖ EK un pēc EK priekšlikuma Padome pieņem par to īstenošanas lēmumu,
- ❖ pēc tiem pašiem kritērijiem kā ANM plānu. Padomes īstenošanas lēmums ir pamats aizdevuma nolīguma slēgšanai.¹⁴⁶

Aizdevumu izmaksā pa daļām, pamatojoties uz sasniegtajiem papildu reformu un investīciju starpposmu rādītājiem un mērķrādītājiem.¹⁴⁷

Saskaņā ar FM sniegto informāciju¹⁴⁸ ANM ietvaros Latvijai indikatīvi būtu pieejami aizdevumi 2 mljrd. euro¹⁴⁹ apmērā.

Tā kā EK vēl nav noteikusi konkrētākus aizdevuma nosacījumus (procentu likmes, termiņi u.c.)¹⁵⁰, tad pēc šobrīd pieejamās informācijas neviena no Baltijas valstīm neplāno izmantot ANM aizdevuma daļu.¹⁵¹

Tomēr iespējams Latvija izmantos aizdevumu, ja ANM aizdevumu procenti un citi nosacījumi būs izdevīgāki nekā citiem šobrīd Latvijai pieejamajiem finanšu instrumentiem.¹⁵²

FM norāda¹⁵³:

Ir ļoti būtiski saprast, vai mums ir izdevīgāk aizņemties starptautiskajos tirgos, ņemot vērā Latvijas visai pozitīvo kredītreitingu, vai arī izmantot EK aizdevuma iespēju. Aizdevums, protams, būs jāatmaksā atšķirībā no grantu daļas, kas ir dāvinājums Latvijai ES definēto mērķu sasniegšanai.

Situācijas izpētes raksturojums un metodes

Situācijas izpētes mērķis

Situācijas izpēte ir iespējami īsā laikā veikta faktu apkopošana par sabiedrībai aktuāliem jautājumiem, neizdarot secinājumus un nesniedzot ieteikumus.

Šīs situācijas izpētes mērķis ir apkopot informāciju par Latvijas ANM plāna sagatavošanas norisi un tajā iekļauto atjaunošanas un noturības sekmēšanas pasākumu izvēles principiem.

Pamatojums

Situācijas izpēte veikta un ziņojums sagatavots finanšu revīzijas “Par Latvijas Republikas 2021. gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem ” ietvaros (Valsts kontroles Revīzijas un metodoloģijas departamenta 17.08.2021. revīzijas grafiks Nr.2.4.1-26/2021) un pamatojoties uz Valsts kontroles likuma 3. panta trešā punkta c) apakšpunktu.

Revidentu atbildība

Valsts kontroles revidenti ir atbildīgi par situācijas izpētes ziņojuma sniegšanu, kas pamatojas uz atbilstošiem, pietiekamiem un ticamiem faktiem, kas iegūti no revidentiem pieejamās informācijas.

Situācijas izpētes apjoms

Veicot situācijas izpēti, tika noskaidrots Finanšu ministrijas (kas veic ANM plāna koordinators funkcijas)¹⁵⁴ viedoklis. Analizētā informācija aptver laika posmu no 2020. gada jūlija līdz 2022. gada martam.

Informācijas iegūšanai situācijas izpētē tika:

- iegūta izpratne par Latvijas ANM plāna sagatavošanas norisi un tajā iekļauto atjaunošanas un noturības sekmēšanas pasākumu izvēles principiem;
- analizēta un apkopota publiskā informācija, FM un PKC sniegtā informācija.

Šajā situācijas izpētē nav analizētas ANM plānā iekļauto reformu un investīciju saturs, kā arī to izmaksu pamatotība.

Situācijas izpētes metodes

Situācijas izpētes veikšanas laikā tika izmantotas šādas galvenās metodes:

- analizēti ES un nacionālā līmeņa tiesību akti, kas nosaka ANM plāna sagatavošanas un ieviešanas nosacījumus un kuros identificētas obligātās prasības;
- analizēta publiski pieejamā un no FM saņemtā informācija par Latvijas ANM plāna sagatavošanas norisi;
- veiktas intervijas ar FM un PKC atbildīgajām personām, noskaidrojot to viedokli.

Valsts kontrolieris

Rolands Irklis

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI
PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Pielikumi

1. pielikums. Jomas raksturojums

Latvija kopš 01.05.2004. kā ES dalībvalsts pilnā apmērā izmanto dalībvalstīm paredzētās tiesības, vienlaicīgi uzņemoties arī noteiktus pienākumus. Visām ES dalībvalstīm, tajā skaitā Latvijai, ir juridiski saistoši pienākumi veikt iemaksas kopējā ES budžetā. Vienlaicīgi Latvija noteiktos apmēros ik gadu saņem finanšu līdzekļus no ES budžeta dažādu projektu realizācijai. Starpību starp ES dalībvalstu iemaksāto līdzekļu apjomu budžetā un saņemto līdzekļu apjomu no ES budžeta sauc par neto bilanci. Rādītājs par veikto iemaksu un saņemto finansējumu starpību no ES budžeta strukturē dalībvalstis neto saņēmējvalstīs un neto maksātājvalstīs. Latvijas neto balance 2020. gadā veido 1 mljrd. *euro* – tas nozīmē, ka Latvija no ES budžeta saņem vairāk līdzekļu, nekā tajā iemaksā. 2020. gadā Latvija iemaksāja ES vispārējā budžetā 323,5 milj. *euro*, savukārt dažādu programmu ietvaros gada laikā saņēma 1 323,5 milj. *euro*¹⁵⁵.

ES budžets

ES budžets ir finansiāls instruments ES mērķu sasniegšanai – saskaņā ar Līguma par ES darbību 311.pantu ES nodrošina līdzekļus, lai tā sasniegtu savus mērķus un īstenotu savu politiku.

Tomēr ES budžets atšķirībā no nacionālajiem budžetiem, kas nodrošina publiskus pakalpojumus un finansē sociālās aizsardzības sistēmu, galvenokārt ir **ieguldījumu budžets** ES dalībvalstu kopējo mērķu sasniegšanai.

Kopš 1988. gada ES budžeta izdevumi tiek plānoti pēc **daudzgadu finanšu shēmas (DFS)**, kas zināma kā finanšu ietvars (iepriekš finanšu perspektīva). Ar Lisabonas līguma¹⁵⁶ spēkā stāšanos DFS ir juridisks spēks¹⁵⁷, un tā sniedz stabilu pamatu budžeta īstenošanai vismaz piecu gadu periodā. Tas ļauj ES un tās dalībvalstīm plānot politikas ilgākam laika periodam un tāpēc ieviest tās efektīvāk, t.sk. ieviešot nacionālos pasākumus, kuriem ir Eiropas pievienotā vērtība (*European Value Added, EVA*). Regulu par ES DFS, kuras priekšlikumu izstrādā EK, Padome apstiprina ar vienprātīgu lēmumu pēc Eiropas Parlamenta piekrišanas. Tā ir daļa no visaptverošas dokumentu pakotnes, kas ietver arī dokumentus par pašu resursu (*own resources*) ieņēmumu sistēmu un tiesību aktus, kas nosaka izdevumu programmu un fondu ieviešanas noteikumus un līdzekļu piešķiršanas kritērijus. Savukārt visi ES plānotie ieņēmumi un izdevumi dažādiem pasākumiem, ko ES īsteno gada laikā, tiek ietverti ES budžetā vienam gadam, kuru izstrādā EK un savstarpējās diskusijās apstiprina Eiropas Parlaments un Padome¹⁵⁸.

Finanšu avots ES kopīgo politiku finansēšanai ir ES budžeta ieņēmumi, ko galvenokārt veido dalībvalstu iemaksas jeb ES pašu resursu (*own resources*) maksājumi (no 2004. līdz 2020. gadam vidēji 91,8% gadā)¹⁵⁹. Nelielu daļu no ES budžeta ieņēmumiem nodrošina citi ieņēmumi, tādi kā soda naudas, iepriekšējā gada budžeta izpildes pārpalikums u.tml. (no 2004. līdz 2020. gadam vidēji 8,2% gadā). Savukārt ES budžeta izdevumi tiek īstenoti ar fondu (piemēram, Kohēzijas fonds¹⁶⁰) un programmu (piemēram, Erasmus, Apvārsnis 2020) starpniecību. Programmas un fondi ir cieši saistīti ar ES budžeta

izdevumu kategorijām (*headings*) un programmu vispārējiem un specifiskiem mērķiem, tā veidojot saikni starp mērķiem katrai politikas jomai un piešķirtajiem finanšu resursiem to realizācijai.

ES budžets 2021.–2027.gadam (DFS un pagaidu atveseļošanas instruments (*Next Generation EU*))

Par šobrīd spēkā esošo ES ilgtermiņa budžetu 2021.–2027. gadam EK tiesību aktu priekšlikumus Eiropas Parlamentam iesniedza 2018. maijā. Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju, 2020. maijā tika iesniegts otrs priekšlikums, kura mērķis bija nodrošināt budžetu, kas varētu sniegt lielāku atbalstu Eiropas atveseļošanai (**pagaidu atveseļošanas instruments (NGEU)**), un ietvēra pārskatītus priekšlikumus attiecībā uz DFS un pašu resursiem un atveseļošanas instrumenta izveidi 750 mljrd. *euro* vērtībā.

Lai piesaistītu nepieciešamos līdzekļus NGEU, EK ES vārdā kapitāla tirgos aizņemsies kopējo summu līdz 800 mljrd. *euro*. Izlaisto obligāciju laiks, apjoms un termiņš būs atkarīgs no ES un tās dalībvalstu vajadzībām. Piesaistītie līdzekļi tiks atmaksāti sākot ar 2028. gadu līdz 2058. gadam no vispārējā ES budžeta, ko finansē visas dalībvalstis ar pašu resursu starpniecību. Šis tiesību aktu kopums tika pieņemts 17.12.2020.¹⁶¹

Salīdzinājumā ar ES 2014.–2020.gada ilgtermiņa budžetu (1,083 trilj. *euro*¹⁶²) ES 2021.–2027. gada ilgtermiņa budžets ar finansējumu no NGEU ir līdz šim apjomīgākais ES budžets, kas sastāda 2,018 trilj. *euro*¹⁶³.

Ar šo līdzekļu apjomu plānots palīdzēt novērst Covid-19 pandēmijas izraisīto ekonomisko un sociālo kaitējumu un īstenot pāreju uz modernu un ilgtspējīgu Eiropu. ES 2021.–2027. gada ilgtermiņa budžets atšķiras no jebkura iepriekšējā budžeta, jo lielāka budžeta daļa paredzēta pārejai uz jaunām prioritātēm salīdzinājumā ar kohēziju un lauksaimniecību. ES 2021.–2027. gada ilgtermiņa budžetā vairāk par 50% līdzekļu (ņemot vērā NGEU finansējumu) ir paredzēti pētniecībai, izglītībai, robežu aizsardzībai u.c. Ekonomiskajai, sociālajai un teritoriālajai kohēzijai piešķirtā daļa ir mazāka, turklāt programmas pašas ir ievērojami modernizētas, lai atbalstītu zaļās un digitālās pārejas. ES 2021.–2027. gada ilgtermiņa budžets sadalīts septiņās izdevumu kategorijās.

Atveseļošanas un noturības mehānisms (*Recovery and Resilience Facility*)

Lielākā daļa NGEU līdzekļu – 672,5 mljrd. *euro* – tiks izlietoti ar **Atveseļošanas un noturības mehānismu** (*Recovery and Resilience Facility*) programmas starpniecību. Atveseļošanas un noturības mehānisms ir jauns, EK centralizēti pārvaldīts budžeta instruments ES ilgtermiņa budžetā 2021.–2027. gadam¹⁶⁴, kur EK pārbauda ANM plāna atbilstību ANM Regulas mērķiem un noteikumiem un tieši uzrauga tā īstenošanu.

ANM mērķis¹⁶⁵ ir sniegt efektīvu un būtisku finansiālu atbalstu dalībvalstīm ilgtspējīgu reformu un ar tām saistīto publisko un privāto investīciju īstenošanai, lai: 1) mazinātu Covid-19 pandēmijas ekonomisko un sociālo ietekmi, 2) veicinātu Eiropas ekonomikas un sabiedrības ilgtspējību, kā arī dalībvalstu ātrāku zaļo un digitālo pāreju¹⁶⁶. Atbalsts tiks piešķirts kā dotācijas¹⁶⁷ un, ja dalībvalsts pieprasīs, arī kā aizdevumi¹⁶⁸.

Dotācijas no ANM ir sadalītas ES dalībvalstīm atbilstoši vairākiem piešķiršanas kritērijiem, piemēram¹⁶⁹:

- ❖ iekšzemes kopprodukts (IKP) uz vienu iedzīvotāju,
- ❖ bezdarba līmenis,

❖ iedzīvotāju skaits un Covid-19 pandēmijas (krīzes) ietekme.

Latvijai šobrīd piešķirtais pieejamais ANM līdzekļu apmērs ir 1,82 mljrd. *euro*.¹⁷⁰ Galīgo katrai ES dalībvalstij pieejamo ANM līdzekļu apmēra aprēķinu EK veiks līdz 30.06.2022.¹⁷¹

Lai saņemtu atbalstu no ANM paredzētajiem līdzekļiem, katrai no ES dalībvalstīm ir jāiesniedz EK izvērtēšanai reformu un investīciju plāns (ANM plāns), kuros tās paskaidro, kā tiks tērēti šie naudas līdzekļi. Dalībvalstu ANM plānus novērtē EK, un pēc tam Padome tos apstiprina.

Savukārt ANM finanšu līdzekļu izmaksa dalībvalstīm paredzēta tad, kad būs sasniegti to ANM plānos norādītie konkrētu reformu starpposma rādītāji un mērķrādītāji, kurus dalībvalstis ir apņēmušās sasniegt, nevis par veiktajiem ieguldījumiem, kā tas ir citos ES fondos.

Saskaņā ar ANM Regulā noteikto ANM ieviešanai dalībvalstīm pieejami arī aizdevumi: 1) kas nepārsniedz ANM regulā noteikto dalībvalsts maksimālā ANM finansējuma un dalībvalsts ANM plānā apstiprinātā kopējā finansējuma starpību; 2) kuru maksimālais apjoms nevar būt lielāks par 6,8 % no dalībvalsts 2019. gada nacionālā kopienākuma faktiskajās cenās.¹⁷² Aizdevumu var pieprasīt līdz ar ANM plāna iesniegšanu vērtēšanai EK vai citā laikā līdz 31.08.2023.¹⁷³

Kas ir ANM plāns?

ANM plāns ir katras ES dalībvalsts sagatavots, EK izvērtēts un Padomes apstiprināts dalībvalsts reformu un investīciju plāns, lai varētu saņemt finansiālu atbalstu no ANM paredzētajiem līdzekļiem par dalībvalsts ANM plānā iekļauto realizēto reformu un investīciju projektu mērķrādītāju sasniegšanu laika posmā no 01.02.2020. līdz 31.12.2026.

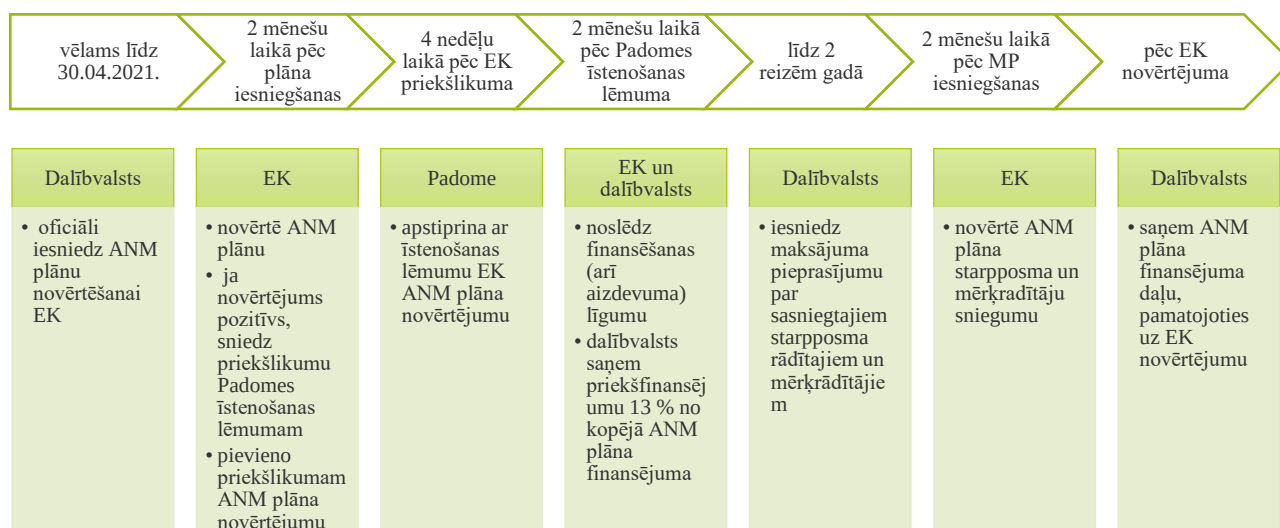
Tam jābūt cieši saskaņotam ar EK prioritātēm, īstenojot ES zaļo un digitālo pāreju, un EK semestra rekomendācijām dalībvalstij, veicinot ES ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju.

ANM plānā dalībvalsts norāda: 1) kādas reformas un investīcijas tiks veiktas, lai mazinātu Covid-19 krīzes radīto sociālo un ekonomisko ietekmi un veicinātu pāreju uz zaļo un digitālo ekonomiku, kā arī plānotos investīciju projektus un attiecīgo investīciju realizācijas laika posmu; 2) kā un kādā apmērā tās tērēs šos līdzekļus; 3) sasniedzamos starpposma rādītājus un mērķrādītājus.

Pamatojoties uz ANM Regulā noteikto¹⁷⁴, dalībvalsts ANM plāns ir vienā kopīgā dokumentā sagatavota valsts reformu programma, kuras būtiskākie elementi ir:

- ❖ izvirzītie mērķi un sasniedzamie rezultāti attiecīgajā politikas jomā vai teritorijā;
- ❖ noskaidrotās problēmas un paredzētie to risinājumi;
- ❖ izvērtēta šo risinājumu iespējamā ietekme.

ANM plāna sagatavošanas, tostarp iesniegšanas, izskatīšanas un apstiprināšanas termiņi un finansējuma saņemšanas noteikumi atbilstoši ANM Regulai¹⁷⁵ (skatīt 22.attēlā).

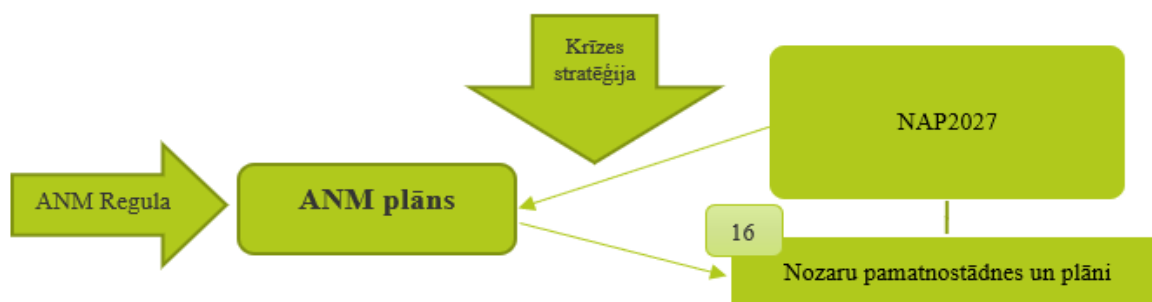

22.attēls. Latvijas ANM plāna sagatavošanas (t.sk. iesniegšanas, izskatīšanas un apstiprināšanas) termiņi un finansējuma saņemšanas noteikumi

Latvijas ANM plāna sagatavošana balstīta uz NAP2027 noteiktajiem mērķiem un NAP2027 mērķu realizācijai sagatavotajiem nozaru plānošanas dokumentiem (skatīt 23.attēlā). Savlaicīga nozaru plānošanas dokumentu izstrāde un regulāra aktualizēšana atbilstoši faktiskajai situācijai ir būtisks priekšnoteikums gan Latvijas ANM plāna sagatavošanai un īstenošanai, gan NAP2027 mērķu sasniegšanai.

Tā kā viens no AMN mērķiem ir mazināt Covid-19 krīzes sociālo un ekonomisko ietekmi dalībvalstīs, Latvijas ANM plāna sagatavošanā vērā ņemams arī attīstības plānošanas dokuments “Stratēģija Latvijai Covid-19 krīzes radīto seku mazināšanai” (turpmāk –Krīzes stratēģija), kas nosaka rīcības virzienus tieši Covid-19 krīzes radīto seku pārvarēšanai. ANM plāna izstrādē iesaistītie sociālie partneri vairākkārtēji bija norādījuši uz nepieciešamību izmantot Krīzes stratēģijas 2. pielikuma kritērijus Latvijas ANM plānā iekļaujamo reformu un investīciju noteikšanai¹⁷⁶. FM sniegtais viedoklis par Krīzes stratēģijas sasaisti ar Latvijas ANM plānu:

*Krīzes stratēģija piemērojama, izvērtējot publiskā sektora investīciju projektu atdevi [...] un izstrādājot nozaru plānošanas dokumentus un normatīvos aktus, kas nosaka ANM plāna reformu un investīciju ieviešanu. [...] Krīzes stratēģijas 2. pielikuma [...] kritēriji var tikt iekļauti [...] MK noteikumos par ANM plāna reformu vai investīciju ieviešanu.*¹⁷⁷

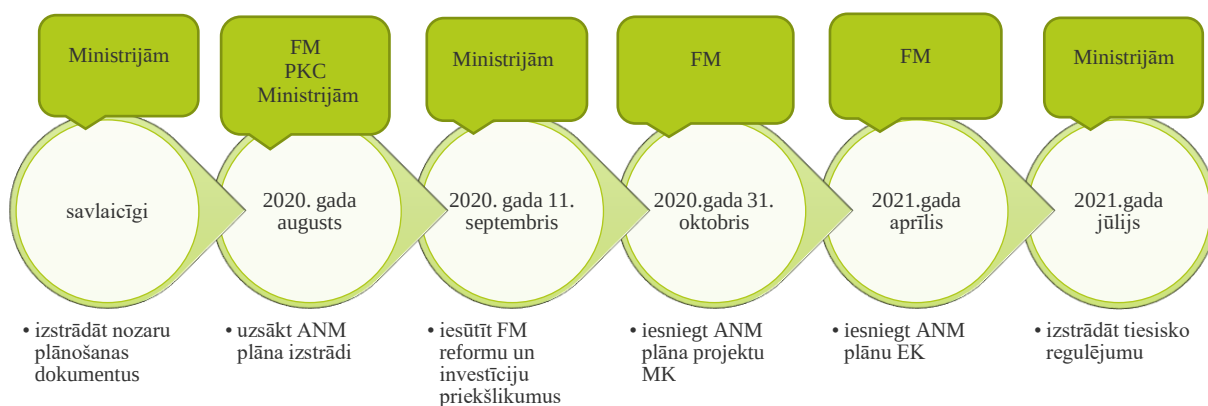

23.attēls. Latvijas ANM plāna sasaiste ar nacionālajiem attīstības plānošanas dokumentiem

2. pielikums. ANM plāna sagatavošanas organizācija

ANM plāna izstrāde Latvijā tika ierosināta, pamatojoties uz FM informatīvo ziņojumu¹⁷⁸, un 18.08.2020. MK pieņēma lēmumu, nosakot, ka¹⁷⁹:

- ❖ FM izstrādā Latvijas ANM plāna projektu iesniegšanai MK;
- ❖ FM koordinē ANM plāna sagatavošanu un iesniegšanu EK;
- ❖ ANM plāna ieviešanai izmanto ES fondu vadības un kontroles sistēmu, pielāgojot to ANM prasībām;
- ❖ MK pieņem zināšanai informatīvajā ziņojumā¹⁸⁰ ietverto indikatīvo ANM plāna izstrādes un saskaņošanas laika grafiku (skatīt 24.attēlā).

24.attēls. Latvijas ANM plāna izstrādes un saskaņošanas laika grafiks

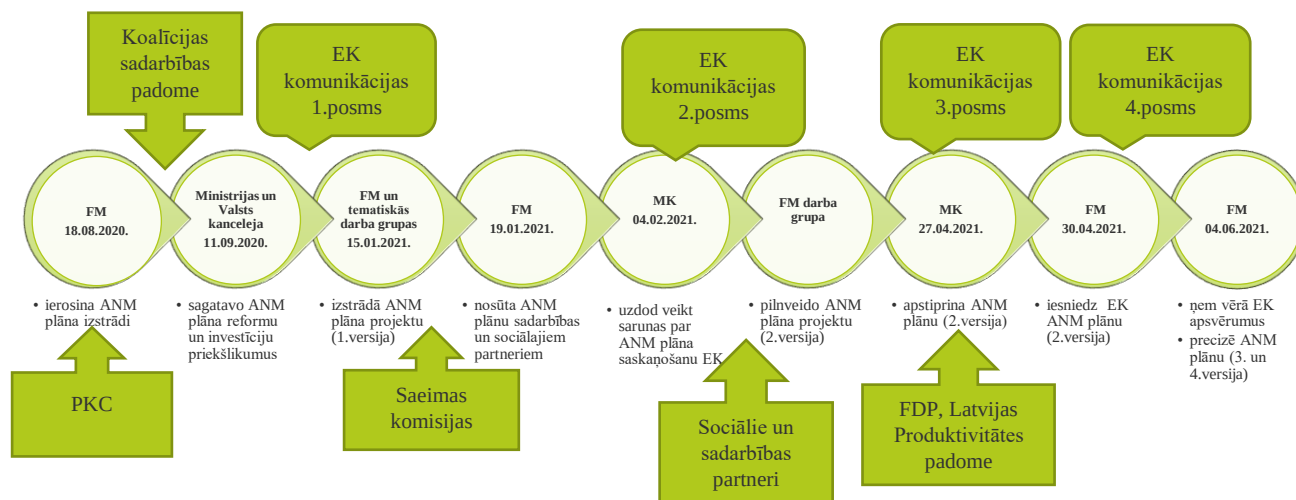
24.08.2020. Latvijas ANM plāna sagatavošana tika apspriesta Koalīcijas sadarbības padomē un tika panākta vienošanās:

- ❖ par ANM plāna komponentēm un finansējuma % sadalījumu šīm komponentēm, ņemot vērā EK semestra rekomendācijas un to, ka no kopējā Latvijai pieejamā finansējuma vismaz 37 % jāparedz klimata pārmaiņu mazināšanai, bet 20 % - digitālās transformācijas mērķiem;
- ❖ ka ANM plāna izstrāde tiks organizēta katrai komponentei atbilstošā tematiskā darba grupā, tajā iekļaujot politiķus no nozaru ministrijām un politiķu padomdevējus¹⁸¹.

Lēmumi par ANM plāna komponentēm un finansējuma procentuālo sadalījumu pa komponentēm tika pieņemti politiskā līmenī 24.08.2020. Koalīcijas padomē.

Turpmākā Latvijas ANM plāna izstrāde tika organizēta valdības līmenī sešās tematiskajās darba grupās, kuru uzdevums bija izstrādāt valdības redzējumu par ANM plānā iekļaujamām reformām un investīcijām. Katra no tematiskajām darba grupām veidota atbilstoši ANM plāna komponentēm.¹⁸²

Koalīcijas sadarbības padomes deleģētie politiķi, kas pārstāv nozaru ministrijas un Valsts kanceleju

25.attēls. Latvijas ANM plāna izstrādes procesā iesaistītās institūcijas

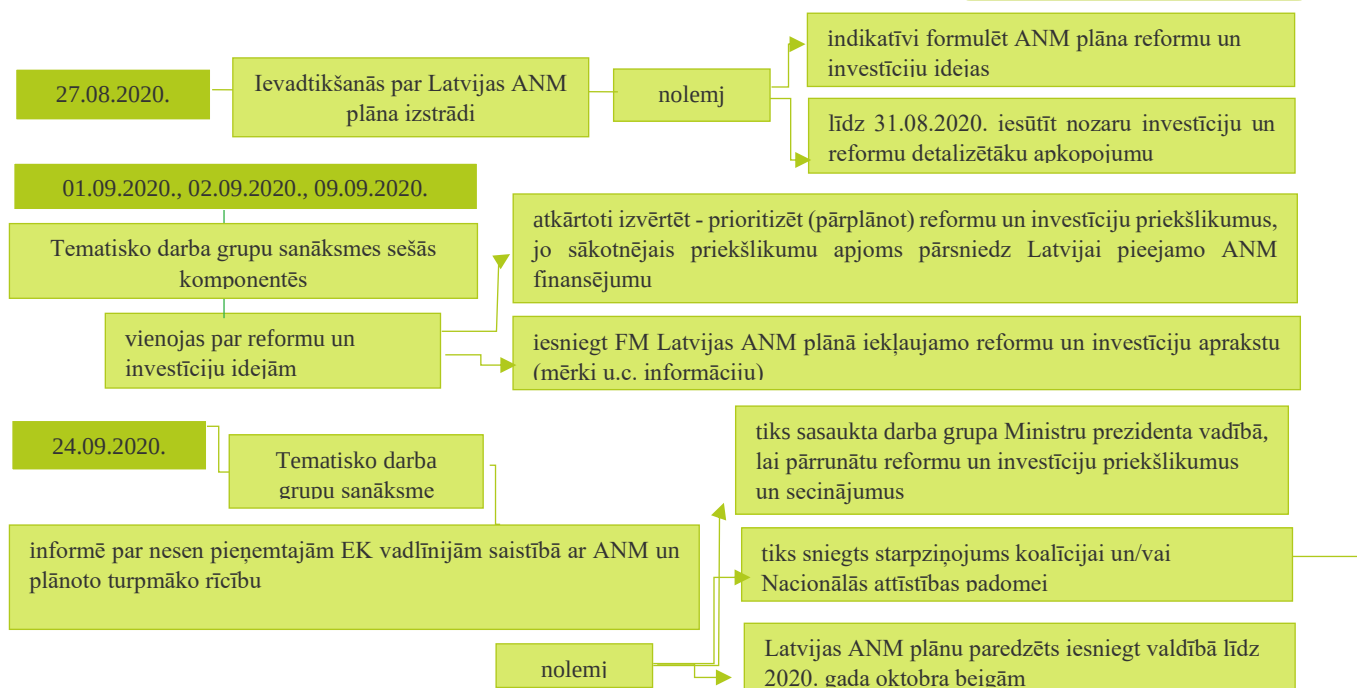
FM, nozaru ministrijas, Valsts kanceleja, darba grupas

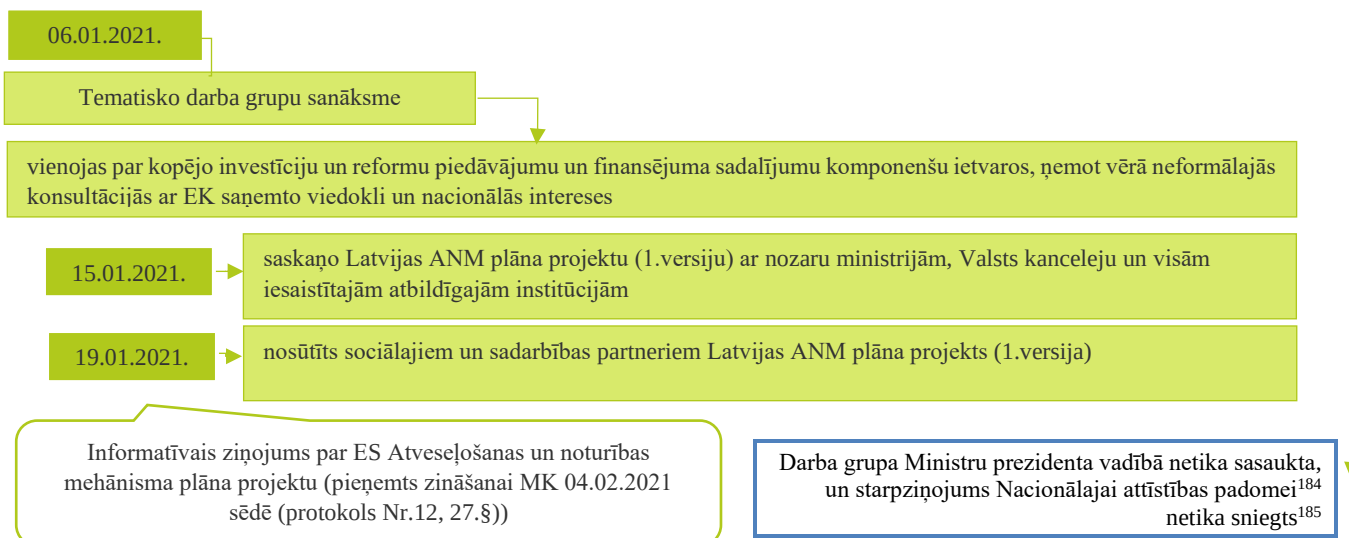
Finanšu ministrija laika posmā no 2020. gada augusta līdz 2021. gada jūnijam koordinēja ANM plāna sagatavošanu, iesaistot nozaru ministrijas, Valsts kanceleju, Pārresoru koordinācijas centru, FDP, Latvijas Produktivitātes padomi u.c. ANM plāns vairākkārtēji tika labots, kopumā iesniedzot EK četras ANM plāna versijas.

Saskaņā ar MK 18.08.2020. lemtu **FM koordinēja ANM plāna izstrādes procesu un izstrādāja Latvijas ANM plāna projektu**. Lai nodrošinātu 18.08.2020. MK lemtu, FM:

- ❖ lūdza nominēt divus pārstāvjus tematiskajām darba grupām;
- ❖ nosūtīja nozaru ministrijām, Valsts kancelejai darba materiālus saistībā ar Latvijas ANM plāna izstrādi.¹⁸³

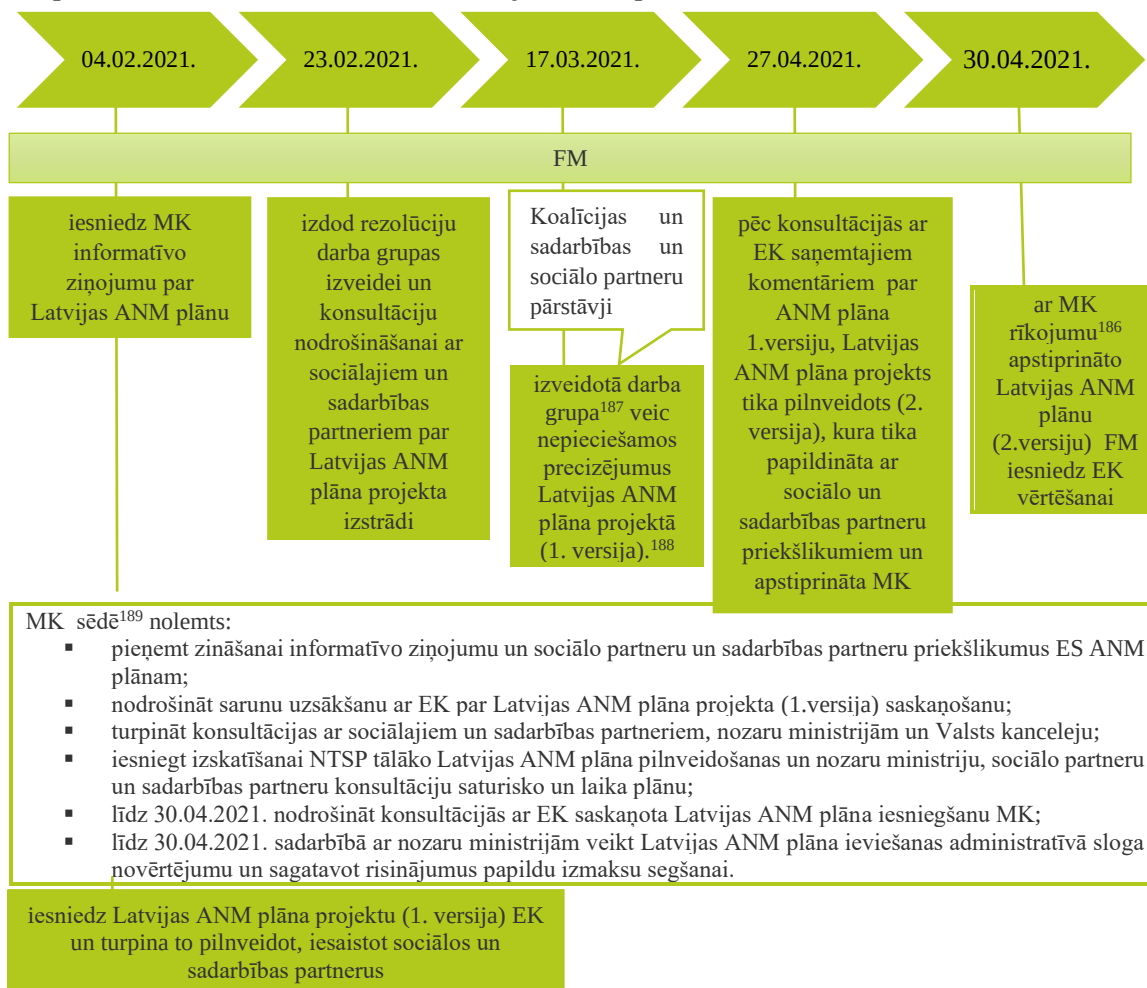
Koalīcijas sadarbības padomes **deleģētie politiķi**, kas pārstāv nozaru ministrijas un Valsts kanceleju

26.attēls. FM veiktās darbības Latvijas ANM plāna projekta izstrādē

Turpmākās FM darbības saistībā ar Latvijas ANM plāna izstrādi skatīt 27.attēlā.

27.attēls. Turpmākās FM darbības saistībā ar Latvijas ANM plāna izstrādi

Pamatojoties uz EK norādījumiem, Latvijas ANM plāna otrā versija tika precizēta, izstrādājot trešo un ceturto versiju. Latvijas ANM plāna ceturto versiju apstiprināja Padome.

PKC

Atbilstoši FM informatīvajam ziņojumam¹⁹⁰ ANM plāna izstrādē bija plānots iesaistīts arī Pārresoru koordinācijas centru (turpmāk – PKC)¹⁹¹.

PKC sadarbībā ar Latvijas iedzīvotājiem, ekspertiem un valdību izstrādā augstākos nacionāla līmeņa attīstības plānošanas dokumentus un nodrošina to sasaisti ar finansējumu. Ilgtermiņa nacionālā līmeņa attīstības plānošanas dokumentu (NAP) sasaiste tiek nodrošināta ar šādiem finansējuma avotiem: ES finansējums, valsts finansējums (budžeta prioritārie pasākumi), bet netiek nodrošināta sasaiste ar budžeta bāzes izdevumu finansētām investīcijām (arī NAP2027 kontekstā tas netika skatīts).¹⁹² **NAP2027 mērķu realizācijai nebija ieplānots arī ANM finansējums**, jo priekšlikums par ANM finansējumu Saeimā tika sniegts pēc NAP2027 apstiprināšanas.

08.07.2020. PKC pēc FM lūguma nosūtīja FM verificētu investīciju pasākumu piedāvājumu iekļaušanai Latvijas ANM plānā, kurš veidots trīs Covid-19 seku pārvarēšanas virzieniem – ekonomikas modernizācija, sociālā noturība un krīžu pārvaldība. PKC norādīja, ka šis pasākumu piedāvājums iekļausies arī indikatīvi plānotajā fiskālajā telpā un būs marķēts atbilstoši EK semestra rekomendācijām, iezīmējot arī attiecināmās reformas.

PKC verificētais investīciju pasākumu piedāvājums sniedza FM informāciju, kurām NAP2027 prioritātēm uz šo brīdi nepietiek finansējuma un kuras varētu finansēt no ANM, ja vien tās atbilst ANM Regulas mērķiem. PKC norādīja, ka verificētajā investīciju pasākumu piedāvājumā tika iekļauti projekti ar zemāku reitingu, kas potenciāli netiktu finansēti ne no valsts budžeta, ne no ES fondiem.¹⁹³

PKC piedalījās arī tematiskajās diskusijās, tomēr tieši Latvijas ANM plāna projekta sagatavošanā PKC neiesaistījās.

FM sniedza informāciju¹⁹⁴:

[..] plānoto reformu un investīciju sasaiste ar NAP2027 tika iekļauta ANM plāna izstrādes [..] sagatavē. [..] ņemot vērā, ka jau sākotnēji ANM priekšlikumos ministrijas norādīja plānoto reformu un investīciju sasaisti ar NAP2027, papildu ekspertīze nebija nepieciešama.

Tā kā Latvijas ANM plānu projektu sagatavoja saskaņā ar ANM Regulas noteikumiem NAP2027 mērķiem un nozaru politikām, PKC neiebilda pret FM organizēto Latvijas ANM plāna sagatavošanas procesu un saturu, tomēr FM nenoliedza, ka lielāka PKC iesaiste ANM plāna sagatavošanā būtu bijusi lietderīga.

Savukārt PKC norādīja, ka atbildīgā noteikšana par Latvijas ANM plāna sagatavošanu bija politiska izšķiršanās. Tā kā FM jau sākotnēji bija iesaistījies ANM veidošanā, komunicējot ar EK un citām dalībvalstīm, FM tika noteikta kā atbildīgā par ANM plāna sagatavošanu.¹⁹⁵

Atbilstoši PKC sniegtajai informācijai: 1) pēc ANM plāna apstiprināšanas galvenie PKC verificēto investīciju pasākumu piedāvājuma virzieni ir saglabājušies, taču detalizēti verificētā investīciju pasākumu piedāvājuma salīdzināšana ar Latvijas ANM plānu netika veikta; 2) veicot provizorisko kartējumu, kas

veikts Latvijas ANM plāna izstrādes laikā atbilstoši NAP2027 definētajiem uzdevumiem, faktiski tikai vienu no investīciju virzieniem – “Individuālo mācību kontu pieejas attīstība un pilotēšana un pārvaldības attīstība” 14 306 000 milj.euro apmērā¹⁹⁶ – nevarēja piesaistīt NAP2027, bet pārējiem virzieniem šāda atbilstība ir konstatēta; 3) pēc Latvijas ANM plāna reformu un investīciju īstenošanas PKC veiks faktisko investīciju kartēšanu, vērtējot attiecīgo projektu atbilstību NAP2027 – ietekmi uz vērtējumiem, indikatoriem u.tml.¹⁹⁷ Faktiski veikto investīciju atbilstība NAP2027 var atšķirties.¹⁹⁸

Fiskālās disciplīnas padomes un Latvijas produktivitātes padomes ekspertu grupa

Pamatojoties uz FM 08.02.2021. aicinājumu veikt Latvijas ANM plāna projekta novērtējumu, Fiskālās disciplīnas padome¹⁹⁹ sadarbībā ar Latvijas produktivitātes padomi²⁰⁰ izveidoja ekspertu grupu (ekspertu grupu) ar mērķi apzināt Latvijas ANM plāna makroekonomisko un fiskālo ietekmi un novērtēt iekļauto reformu un projektu atbilstību ANM plānā definētajiem uzdevumiem un prioritātēm.²⁰¹ Ekspertu grupa norādīja²⁰², ka:

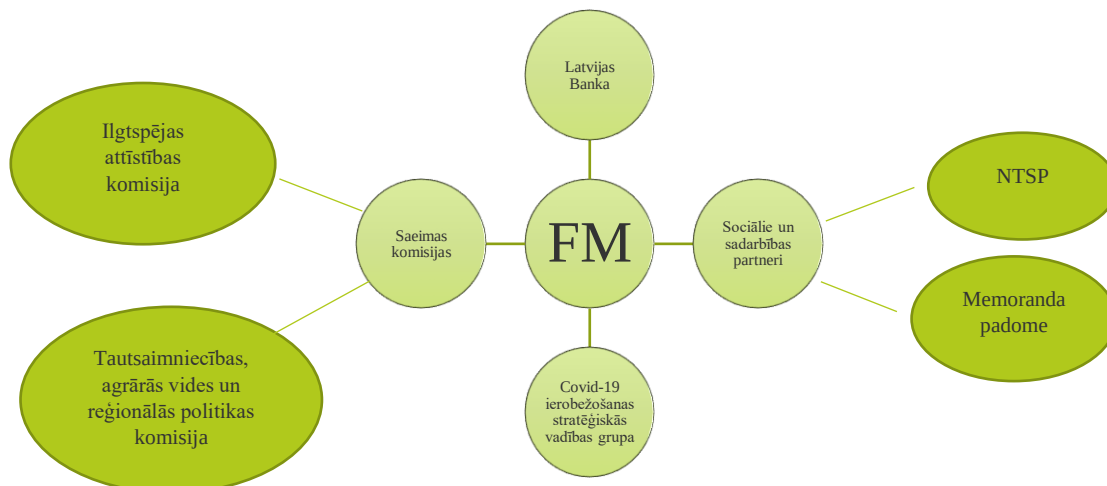
Latvijas ANM plāna novērtējuma struktūra tika izstrādāta mēneša laikā, bet paši novērtējumi tika vairākas reizes precizēti, sekojot līdzi Latvijas ANM plāna uzlabošanas procesam. Nenoteiktība, kas bija saistīta ar izmaiņām Latvijas ANM plānā, ļoti apgrūtināja novērtēšanas procesu.

Papildus eksperti norādīja arī uz Latvijas ANM plāna sadrumstalotību un izteikti resorisko pieeju, tomēr atzinīgi novērtēja FM darbu, jo Latvijas ANM plāns izstrādāts grūtos apstākļos un plāna izstrādāšanas procedūra bijusi demokrātiska – ar plašu sociālo partneru iesaisti.

Eksperti atzina, ka plāna izstrādes apstākļi bija sarežģīti gan Covid-19 krīzes izraisīta vispārēja sabiedrības noguruma dēļ, gan dēļ tā, ka iesniegto projektu pieprasītais finanšu apjoms ievērojami pārsniedza ANM iespējas, radot papildu spiedienu uz valdību un Latvijas ANM plāna izstrādātājiem.²⁰³

3. pielikums. Komunikācija ar iesaistītajām pusēm

Bez Latvijas ANM plāna izstrādes procesā tieši iesaistītajām institūcijām ieteikumus FM sniedza šādas institūcijas (skatīt 28.attēlā).

28.attēls. Institūcijas, kas sniedza ieteikumus FM Latvijas ANM plāna izstrādes procesā

Lai arī ANM Regula pieņemta tikai 12.02.2021., tomēr 17.09.2020. EK jau bija izstrādājusi vadlīnijas dalībvalstu ANM plānu izstrādei, kuras tika precizētas 22.01.2021.²⁰⁴ Līdz ar to sadarbība ar sociālajiem un sadarbības partneriem Latvijas ANM plāna sagatavošanā uzsākta jau 20.11.2020. un informatīvas diskusijas par katru no sešām ANM plāna komponentēm notika 2020. gada 10., 11. un 14. decembrī.²⁰⁵ Savukārt aktīva sociālo un sadarbības partneru līdzdalība Latvijas ANM plāna izstrādē notika pēc Latvijas ANM plāna projekta (1. versijas) nosūtīšanas 20.01.2021. Atzīmējams, ka laikā no 08.02.2021. līdz 09.03.2021. iespēja izteikties par ANM plāna projektu bija ikvienam interesentam.²⁰⁶

Sociālo un sadarbības partneru viedokļi:

Memoranda padome – biedrības “Latvijas Platforma attīstības sadarbībai” pārstāve norādīja uz jautājumiem, kas ir būtiski, izstrādājot Latvijas ANM plānu:

1) nav skaidri saprotama pieeja ANM plānā iekļaujamo aktivitāšu plānošanā – vai aktivitātes tiks plānotas ārpus/papildus NAP2027, vai tomēr tiek plānota cieša sasaiste ar NAP2027 un nozaru politikām;²⁰⁷

2) nepieciešams kopskats, kā visi pieejamie finanšu resursi veicinās NAP2027 mērķu īstenošanu.²⁰⁸

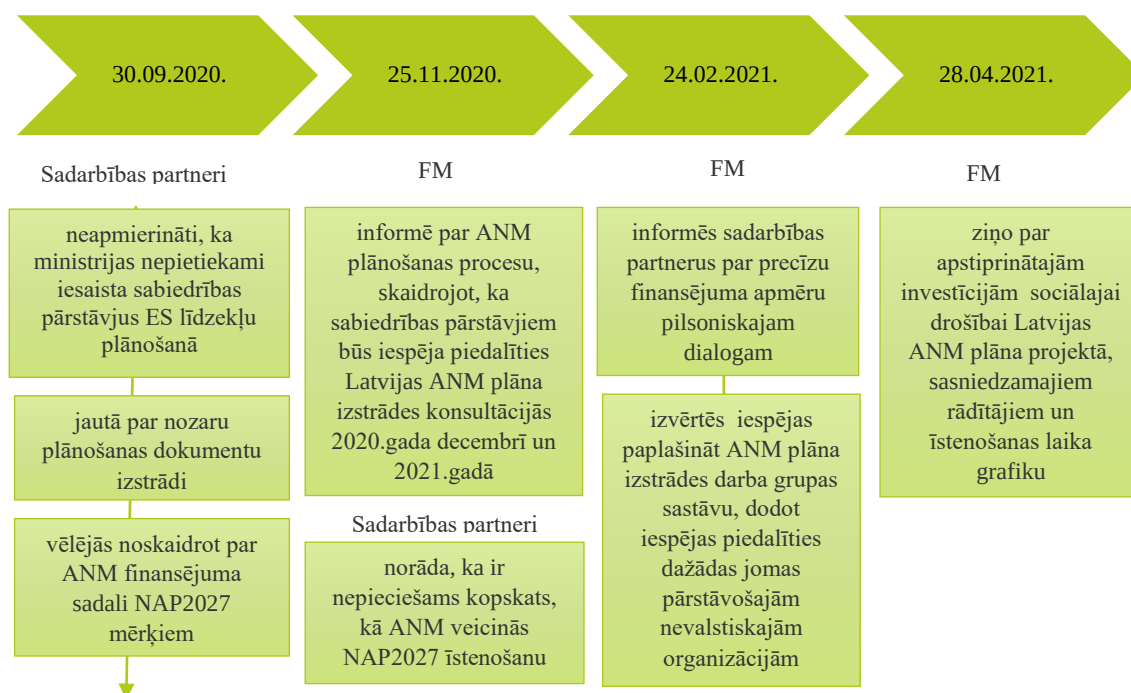
NTSP – partneri pauda ne tikai savus priekšlikumus, bet arī izteiktu kritiku un neapmierinātību par Latvijas ANM plāna izstrādes procesu, norādot: 1) NTSP plāna izstrādē iesaistīti novēloti, 2) izstrādes process ir sadrumstalots un bez finansējuma, kas plānoti nacionālajos plānošanas dokumentos noteiktajiem mērķiem, avotu un apmēra kopskata.

1) partneri tiek iesaistīti fragmentāri.[..] Latvijas ANM plāna izstrādē nepieciešama integrēta pieeja. [..] jāskata visi ES fondi kopsakarā, nav pareizi skatīt katru fondu atsevišķi.²⁰⁹

- 2) *Latvijas ANM plāna izstrādes process nav bijis iesaistošs. [...] ir notikuši informatīvi pasākumi dažādās ministrijās. Procesam jābūt līdzdalīgam, uz kvalitatīva sociālā dialoga pamata un pētījumos balstītam. [...] šķietami viss jau indikatīvi sadalīts.*²¹⁰
- 3) *[...] iesniegtie priekšlikumi, kas izskatīti NTSP 18.12.2020. sēdē, nav ņemti vērā [...].*²¹¹

Memoranda padome

Par Latvijas ANM plāna projektu Memoranda padomes (sadarbības partneri)²¹² sēdēs diskutēts vairākkārt. Memoranda padomes sēžu jautājumu būtība par ANM^{213,214,215,216} (skatīt 29.attēlā).

Biedrības “Latvijas Platforma attīstības sadarbībai” pārstāve norādīja uz jautājumiem, kas ir būtiski, izstrādājot Latvijas ANM plānu:

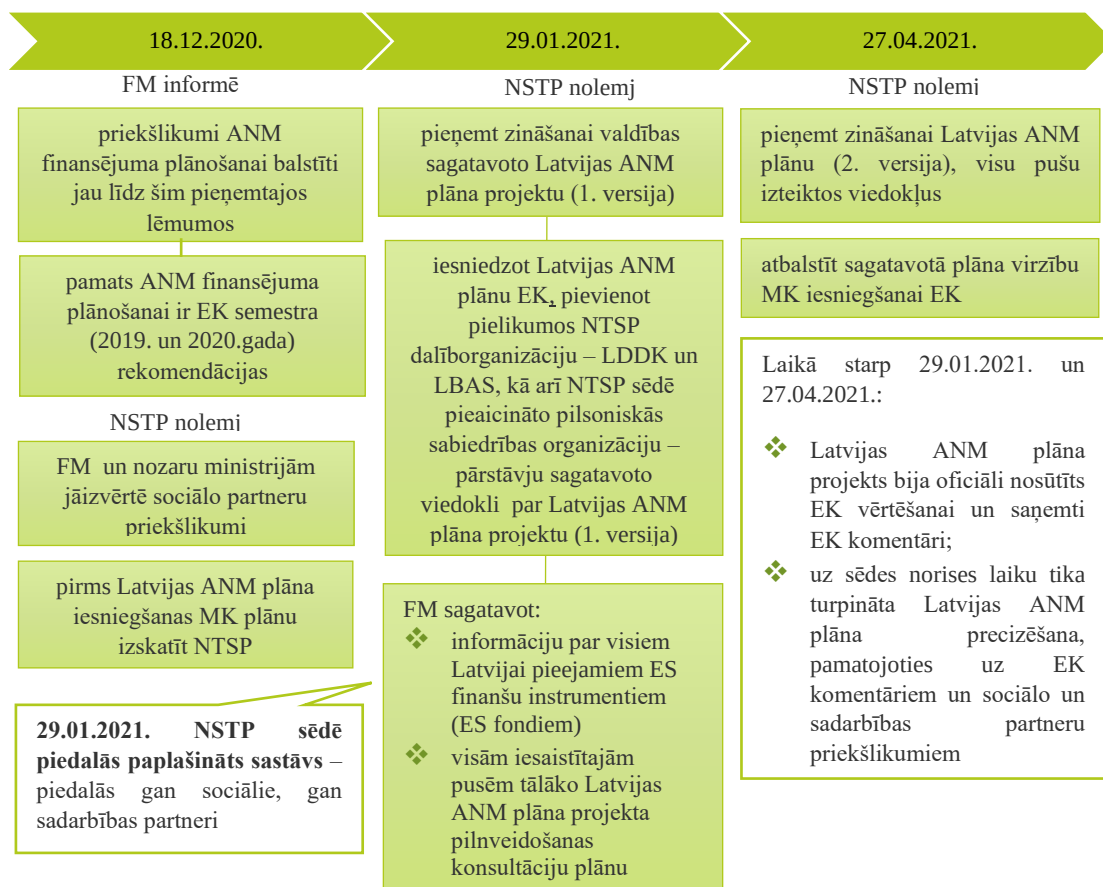
1) *nav skaidri saprotama pieeja ANM plānā iekļaujamo aktivitāšu plānošanā – vai aktivitātes tiks plānotas ārpus/papildus NAP2027, vai tomēr tiek plānota cieša sasaiste ar NAP2027 un nozaru politikām;*²¹⁷

2) *nepieciešams kopskats, kā visi pieejamie finanšu resursi veicinās NAP2027 mērķu īstenošanu.*²¹⁸

29.attēls. Organizētās Memoranda padomes sēdes par Latvijas ANM plāna projektu

NTSP

Latvijas ANM plāna projekts plaši diskutēts arī NTSP (sociālie partneri)²¹⁹ sēdēs^{220,221,222} (skatīt 30.attēlā).

30.attēls. Organizētās NTSP sēdes par Latvijas ANM plāna projektu

18.12.2020. notika pirmā NTSP sēde, kurā tika skatīts jautājums par Latvijas ANM plāna projektu. Uz sanāksmes norises laiku Latvijas ANM plāna projekts (1. versija) bija saskaņošanas procesā ar ministrijām un Valsts kanceleju un sociālajiem partneriem vēl nebija nosūtīts. Līdz ar to NTSP sēdes dalībnieki nolēma turpināt darbu pie Latvijas ANM plāna projekta izstrādes.²²³

29.01.2021. NTSP sēdē partneri pauda ne tikai savus priekšlikumus, bet arī izteiktu kritiku un neapmierinātību par Latvijas ANM plāna izstrādes procesu, norādot: 1) sociālie un sadarbības partneri plāna izstrādē iesaistīti novēloti, 2) izstrādes process ir sadrumstalots un bez finansējuma, kas plānoti nacionālajos plānošanas dokumentos noteiktajiem mērķiem, avotu un apmēra kopskata.

*partneri tiek iesaistīti fragmentāri.[...] Latvijas ANM plāna izstrādē nepieciešama integrēta pieeja. [...] jāskata visi ES fondi kopsakarā, nav pareizi skatīt katru fondu atsevišķi.*²²⁴

*Latvijas ANM plāna izstrādes process nav bijis iesaistošs [...] ir notikuši informatīvi pasākumi dažādās ministrijās. Procesam jābūt līdzdalīgam, uz kvalitatīva sociālā dialoga pamata un pētījumos balstītam. [...] šķietami viss jau indikatīvi sadalīts.*²²⁵

*[...] iesniegtie priekšlikumi, kas izskatīti NTSP 18.12.2020. sēdē, nav ņemti vērā [...].*²²⁶

Ministru prezidents, noklausoties sociālo un sadarbības partneru viedokļus:

- ❖ atzīst, ka investīciju plānošanas process atbilstoši plānošanas dokumentu mērķiem būtu optimizējams, bet vienlaikus arī secina, ka neviens no partneriem nav pret Latvijas ANM plāna projekta lielajiem virzieniem un finansējuma procentuālo sadalījumu;
- ❖ aicina:
 - FM izstrādāto Latvijas ANM plāna projektu (1. versija) virzīt uz MK un EK, pievienojot tam sociālo un sadarbības partneru priekšlikumus;
 - turpināt Latvijas ANM plāna projekta pilnveidi, sadarbojoties ar sociālajiem un sadarbības partneriem.

Vienlaicīgi gan finanšu ministrs, gan Ministru prezidents atzīmē, ka: 1) labot Latvijas ANM plāna projektu nozīmētu pārdalīt finansējumu, kas, savukārt, nozīmētu apturēt piecu partiju vienošanos valdībā, 2) Latvijas ANM plāna projekta būtisku izmaiņu gadījumā no jauna būtu jāuzsāk vienošanās process starp valdībā esošajām piecām partijām.²²⁷

27.04.2021. NTSP sēdē Latvijas ANM plāna projekts (2. versija) tika skatīts trešo reizi, tomēr NTSP sēdes dalībnieku viedokļi vairs nebija kritiski, sadarbība bija līdzsvarojusies un konstruktīva, vērsta uz kompromisiem. Līdz ar to NTSP dalībnieki nolēma:

- ❖ pieņemt zināšanai valdības sagatavoto piedāvājumu ANM plānam, visu pušu izteiktos viedokļus un atbalstīt sagatavotā plāna virzību MK iesniegšanai EK [..];
- ❖ savlaicīgi iesaistīt sociālos un sadarbības partnerus Latvijas ANM plāna ieviešanā, informējot par saņemto atgriezenisko saiti no EK par iesniegtajiem dokumentiem, iesaistot [..] reglamentējošo dokumentu izstrādē plānā paredzēto pasākumu ieviešanai, kā arī informējot par kopumā pieejamo līdzekļu apmēru no dažādiem finansējuma avotiem pasākumu un prioritāšu īstenošanai.²²⁸

Covid-19 ierobežošanas stratēģiskās vadības grupa

Par Latvijas ANM plāna projektu diskutēts arī 03.03.2021. un 16.04.2021. Covid-19 ierobežošanas stratēģiskās vadības grupā²²⁹.

Stratēģiskās vadības grupas mērķis ir vienoties par būtiskākajām sabiedrības vajadzībām, palīdzot valdībai efektīvāk izvēlēties pareizo virzienu, samērojot lēmumus par drošības pasākumiem ar atbalsta formām uzņēmējiem, strādājošajiem un ikvienam citam Latvijas iedzīvotājam.²³⁰

Abās Stratēģiskās vadības grupas sēdēs tās dalībnieki koncentrēti akcentēja savu interesi un priekšlikumus Latvijas ANM plāna projektam. Lai arī diskusiju saturs līdzīgs kā NTSP un Memoranda padomē, tomēr tās ir vairāk informējošas un daudz lakoniskākas. Sēdēs nolemts:

- ❖ pieņemt zināšanai iesaistīto pušu izteiktos viedokļus;
- ❖ turpināt diskusijas un darbu pie Latvijas ANM plāna pilnveidošanas.²³¹

Saeimas komisijas

Latvijas ANM plāna apspriešanā tika iesaistītas arī Saeimas komisijas. Saeimas komisijas veic kontroli pār izpildvaras darbu. Komisijas izskata sabiedrībā aktuālus jautājumus un spriež par nepieciešamajiem uzlabojumiem ministriju, valsts un pašvaldību iestāžu darbā.²³²

Visvairāk plāna apspriešanā iesaistījās Tautsaimniecības, agrārās vides un reģionālās politikas komisija (turpmāk – Tautsaimniecības komisija) un Ilgtspējīgas attīstības komisija (turpmāk – Ilgtspējas komisija) (skatīt 31.attēlā)

31.attēls. ANM plāna apspriešanā iesaistītās Saeimas komisijas

Tautsaimniecības komisijas²³³ ieteikumi:

- ❖ atbalstīt AER tehnoloģiju ražošanas izveides iespējas;
- ❖ izvērtēt biometāna projekta nozīmīgumu;
- ❖ nevienlīdzības mazināšanas komponentē pievērst uzmanību mājokļu pieejamības problemātikai saistībā ar ražošanas attīstības potenciālu;
- ❖ stiprināt pētniecības un zinātnes kapacitāti un finansējumu.

AER – atjaunojamie energoresursi, piemēram, vēja enerģija, saules enerģija, biomasas enerģija u.c.

Ilgtspējas komisijas²³⁴ ieteikumi saistīti ar “Nacionālo industriālo politikas pamatnostādņu 2021.–2027.” īstenošanu, tai skaitā ekonomikas attīstību, eksporta un produktivitātes veicināšanu, kā arī pētniecības kapacitātes palielināšanu.²³⁵

Saskaņā ar FM sniegto informāciju abu komisiju ieteikumi tika ņemti vērā Latvijas ANM plāna projektā.²³⁶

Latvijas Banka

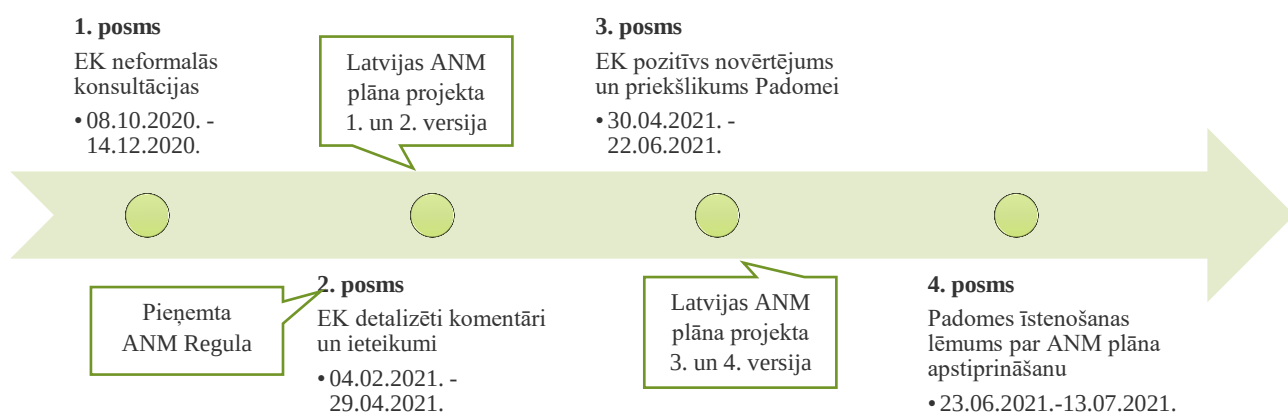
Arī Latvijas Banka (turpmāk – LB) 26.01.2021. tika aicināta izteikt viedokli par Latvijas ANM plāna projektu. FM un LB pārrunāja Latvijas ANM plāna projektu, tomēr LB formāls viedoklis netika sniegts, jo tika secināts, ka ANM ietekmes novērtēšana makroekonomiskā līmenī vairāk piekritīga FDP un Latvijas Produktivitātes padomei.²³⁷

Sanāksmē notika informācijas apmaiņa un LB sniegtie ieteikumi bija:

- ❖ stiprināt uzņēmējdarbības un rūpniecības jomu;
- ❖ sekot, lai investīciju priekšlikumi sekmētu importa un eksporta līdzsvaru.

4. pielikums. Komunikācijas posmi ar EK Latvijas ANM plāna sagatavošanā

Latvijas komunikācija ar EK Latvijas ANM plāna sagatavošanā raksturojama šādos četros posmos (skatīt 32.attēlā).

32.attēls. Komunikācija ar EK Latvijas ANM plāna sagatavošanā

Pirmajā komunikācijas posmā notika konsultācijas atbilstoši plānotajām sešām komponentēm un EK sniedza ieteikumus par Latvijas ANM plāna piedāvātajām reformām un investīcijām katras komponentes ietvaros.²³⁸

Otrajā komunikācijas posmā Latvija jau bija iesniegusi EK Latvijas ANM plāna projektu (pirmo versiju) un EK sniedza detalizētus komentārus par katru ANM plāna daļu. Šie komentāri konkrēti identificēja un akcentēja katras ANM plāna daļas trūkumus, kuri Latvijai jānovērš, kā arī sniedza ieteikumus turpmākai plāna izstrādei.

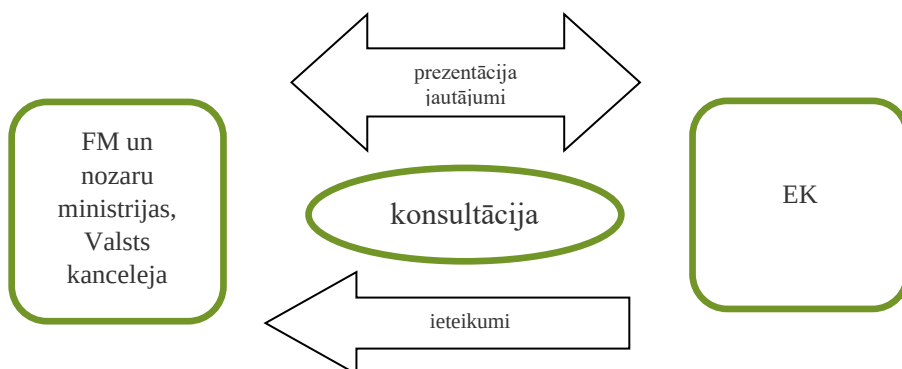
Trešajā komunikācijas posmā Latvija iesniedza ANM plāna projektu (otrā versija) EK²³⁹, lai saņemtu EK oficiālu novērtējumu. Pamatojoties uz EK apsvērumiem, Latvijas ANM plāna projekts tiek divas reizes precizēts, iesniedzot EK plāna trešo un ceturto versiju.²⁴⁰

Pirmais komunikācijas posms

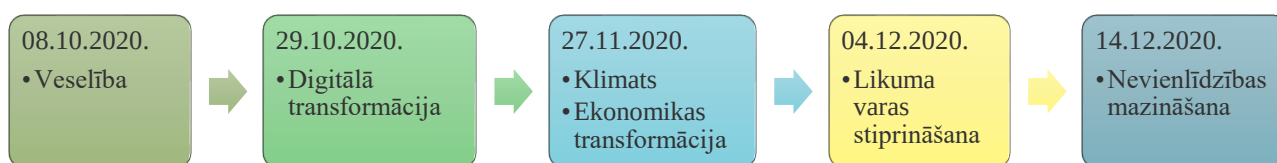
Lai nodrošinātu MK uzdevuma izpildi par Latvijas ANM plāna sagatavošanu vienlaikus ar nacionālā līmeņa diskusijām, FM neformāli organizēja konsultācijas ar EK (skatīt. 34.attēlā) par ANM plāna vēlamu saturu un struktūru, nodrošinot arī atbildīgo nozaru ministriju un institūciju līdzdalību sarunās un saņemtos EK ieteikumus attiecīgi integrējot Latvijas ANM plāna projektā.²⁴¹

Konsultācijas tika organizētas atbilstoši plānotajām sešām komponentēm. EK speciāli šim mērķim darbojās ANM darba grupa, kurai ir vairākas apakšstruktūras, un katrai apakšstruktūrai ir piekritīgas konsultācijas ar konkrētām dalībvalstīm un šo dalībvalstu ANM plānu vērtēšana²⁴².

Pirms tiešsaistes konsultācijas EK tika nosūtīts informatīvs materiāls par attiecīgo komponenti. EK pārstāvji, iepazīstoties ar atsūtīto informāciju, sagatavoja Latvijai jautājumus. Pēc konsultācijām EK nosūtīja ieteikumus par Latvijas ANM plānam piedāvātajām reformām un investīcijām par katru komponenti²⁴³ (skatīt 33.attēlā).

33.attēls. Neformālo konsultāciju ar EK process

34.attēls. FM organizētās neformālās konsultācija ar EK sadalījumā pa Latvijas ANM plāna komponentēm

Apkopojot neformālajās konsultācijās sniegtos EK ieteikumus, ieteikumu būtība visās Latvijas ANM plāna projekta komponentēs bija²⁴⁴:

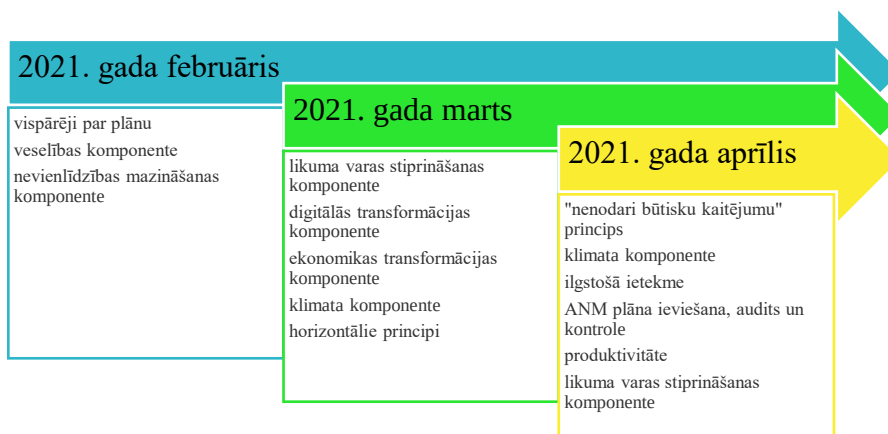
1. ANM neaizstāj valsts budžeta kārtējos izdevumus
2. jāievēro ES finansējuma papildināmības princips (visu ES finansējumu savstarpēja sinerģija un finansējuma nepārklāšanās)
3. jāievēro “nenodari būtisku kaitējumu” princips

- ❖ skaidrot horizontālo principu ievērošanu, nodrošināšanu;
- ❖ vairāk fokusēt komponentēs izvēlētos investīciju virzienus uz reformām;
- ❖ konkrēti skaidrot, kā investīciju virzieni nodrošinās EK semestra rekomendācijas Latvijai;
- ❖ skaidri un konkrēti aprakstīt investīciju virzienus un noteikt sasniedzamos rezultātus.

Pēc neformālajām konsultācijām ar EK FM kopā ar tematiskajam darba grupām turpināja darbu pie Latvijas ANM plāna projekta, lai izstrādātu plāna pirmo versiju.

Otrais komunikācijas posms

Otrajā komunikācijas posmā Latvija jau bija iesniegusi EK Latvijas ANM plāna projektu (pirmo versiju) un EK sniedza detalizētus komentārus par katru ANM plāna daļu. Šie komentāri konkrēti identificēja un akcentēja katras ANM plāna daļas trūkumus, kuri Latvijai jānovērš, kā arī sniedza ieteikumus turpmākai izstrādei. Tomēr šie komentāri nav EK oficiāls ANM plāna novērtējums (skatīt 35.attēlā).

35.attēls. Laika grafiks EK komentāriem un ieteikumiem par Latvijas ANM plāna projekta pirmās versijas daļām

Iepazīstoties ar otrajā komunikācijas posmā EK sniegtajiem detalizētajiem komentāriem un ieteikumiem, ieteikumu galvenā būtība par visām ANM plāna daļām²⁴⁵:

- ❖ plānam jāaptver EK semestra rekomendāciju tvērums un efektīvi jārisina EK semestra rekomendācijas ANM termiņā;
- ❖ plānā jāietver vērienīga reformu un investīciju pakete, reformu ambīcijas varētu būt augstākas (vairāku reformu ambīcijas ir zemas), jāformulē skaidrāk atšķirība starp investīcijām un reformām, bet to kopumam jābūt līdzsvarotam;
- ❖ dažu komponentu struktūra ir pārāk sadrumstalota, pasākumi ir izolēti, jāizstrādā analīzi par pasākuma risināšanai izvēlēto pieeju;
- ❖ jāiesniedz pasākumu plānus iespējami tuvu maksimāli pieejamajam finansējumam;
- ❖ plānā jāiekļauj atbilstošs pasākumu detalizācijas līmenis un izvēles pamatojums, aprakstiem jāsniedz skaidru izpratni par pasākumiem – pasākumu kvalitatīvu un kvantitatīvu aprakstu, ietekmes novērtējumu, prioritāri risināmajām problēmām;
- ❖ katram plāna pasākumam jāveic principa “nenodari būtisku kaitējumu” izvērtējums;
- ❖ vienmērīgāk jāsadala mērķrādītājus un starpposma rādītājus, jānorāda pasākumu īstenošanas indikatīvus laika grafikus ar pārbaudāmiem starpposma rādītājiem un mērķrādītājiem;
- ❖ jāizslēdz no plāna vairākos pasākumos ietvertās periodiskās izmaksas, kas būtu sedzamas no valsts budžeta;
- ❖ jāveic valsts atbalsta novērtējums un jāapraksta ANM finansējuma papildināmība un nošķiršana (demarkācija) ar/no citiem ES līdzekļiem;
- ❖ jāsniedz skaidras atsaucis par konkrētu pasākumu un darbību izmaksu aprēķināšanas vai pamatojuma dokumentiem;
- ❖ jāsniedz informācija par zaļo un digitālo pāreju kā horizontālo jautājumu visās komponentēs, jāveic skaidra marķēšana klimata pasākumiem;
- ❖ detalizēti jāapraksta pasākumu ieviešanas kārtība un uzraudzības mehānismi;
- ❖ jāsniedz skaidrojumu par modeli, kas izmantots ietekmes novērtējumam.

Latvijas ANM plāna projekts (pirmā versija) atbilstoši otrajā komunikāciju posmā saņemtajiem EK detalizētajiem komentāriem tika pilnveidots.

Laikā starp pirmo un trešo komunikācijas posmu notika arī Latvijas ANM plāna projekta sabiedriskā apspriešana²⁴⁶ un Latvijas ANM plāna projekta pilnveidošanā aktīvi tiek iesaistīti arī sociālie un

sadarbības partneri, turklāt ne tikai nacionālajā līmenī, bet arī komunikācijā ar EK. Atbilstoši FM sniegtajai informācijai:

EK norādīja, ka Latvija ir vienīgā dalībvalsts, kura sarunās ar EK par ANM tieši iesaistīja sociālos un sadarbības partnerus kā darba grupas locekļus.²⁴⁷

Trešais komunikācijas posms

27.04.2021. Latvijas ANM plāna projekts (otrā versija) tiek apstiprināts MK²⁴⁸, bet jau 30.04.2021. – iesniegts EK²⁴⁹, lai saņemtu EK oficiālu novērtējumu. Ar šo brīdi sākas komunikācijas ar EK trešais posms. Arīdzan šajā posmā Latvijas ANM plāns, pamatojoties uz EK apsvērumiem, tiek divas reizes precizēts, iesniedzot EK plāna trešo un ceturto versiju.²⁵⁰ Pamatā precizējumi saistīti ar²⁵¹:

- ❖ “nenodari būtisku kaitējumu” novērtējumu;
- ❖ atsevišķu reformu konkrētāku sasaisti ar EK semestra rekomendāciju īstenošanu;
- ❖ reformu un investīciju izmaksu pamatojumu, dažu periodisko izmaksu segšanu no ANM kā izņēmuma gadījumu pamatošanu;
- ❖ starpposma rādītāju un mērķrādītāju skaidrāku formulēšanu un pielāgošanu pasākumu īstenošanas posmiem;
- ❖ citi tehniski precizējumi.

Saskaņā ar MK lēmumu FM sadarbībā ar nozaru ministrijām bija pilnvarota precizēt Latvijas ANM plānu par sasniedzamo mērķu un programmu detalizāciju atbilstoši EK komentāriem. Savukārt, ja EK komentāri skartu kopējo finansējuma apjomu vai tā sadalījumu, kā arī Latvijas ANM plāna ietekmi uz valsts budžeta veidošanas procesu, FM būtu atkārtoti jāiesniedz Latvijas ANM plānu izskatīšanai MK.²⁵²

Trešajā komunikācijas posmā EK novērtē Latvijas ANM plāna atbilstību četriem kritērijiem (atbilstības, efektivitātes, lietderīguma un saskanīguma) atbilstoši ANM Regulas V pielikumā esošajām vadlīnijām. Saskaņā ar ANM Regulas V pielikumā esošajām vadlīnijām katram kritērijam ir noteikta viena vai vairākas darbības jomas. EK piešķir vērtējumu (reitingu) diapazonā no A no līdz C²⁵³ 11 darbības jomām, no kurām:

- ❖ sešas ir atbilstības kritērija darbības jomas;
- ❖ divas ir efektivitātes kritērija darbības jomas;
- ❖ divas ir lietderīguma kritērija darbības jomas;
- ❖ viena ir saskanīguma kritērija darbības joma.

Viens no ANM Regulā noteiktajiem ANM plāna vērtēšanas kritērijiem ir lietderīguma kritērijs, kura ietvarā tiek pārbaudīts, vai plānā iekļautajām reformām un investīcijām aplēsto izmaksu pamatojums ir pienācīgs un skaidrojums par izmaksu efektivitāti un samērojamību ar paredzamo ietekmi uz valsts ekonomiku un sociālo jomu ir ticams un atbilstīgs.²⁵⁴

Padome saskaņā ar EK lietderīguma vērtējumu par Latvijas ANM plāna reformu un investīciju finansiālo pamatojumu konstatēja²⁵⁵, ka Latvija ir sniegusi individuālas izmaksu aplēses par visām paredzētajām investīcijām, norādot, ka:

- ❖ izmaksu tāmes pārsvarā ir detalizētas un pienācīgi pamatotas;
- ❖ aplēses balstītas uz salīdzinājumu ar līdzīgām iepriekš veiktām investīcijām un tirgus cenu analīzi.

EK vērtējums ir B reitings – izmaksu pamatojums ir zināmā mēra pamatots un ticams.

Tomēr, lai arī atzīts, ka Latvijas ANM plāna lēsto kopējo izmaksu summa ir atbilstīga lietderības principam, vienlaikus Padome norādīja²⁵⁶, ka lielākā daļa izmaksu ir pienācīgi pamatotas un saprātīgas:

Vairumā pasākumu izmaksas ir lielā mērā ticamas (lēstās izmaksas ir skalas zemākajā vai vidējā diapazonā salīdzinājumā ar līdzīgu reformu vai investīciju izmaksām), taču attiecībā uz nedaudziem pasākumiem uzskatāms, ka to lēsto izmaksu ticamība ir zema.

5.tabula

EK novērtējums par Latvijas ANM plāna atbilstību atbilstības, efektivitātes, lietderīguma un saskanīguma kritērijiem reitinga sistēmas diapazonā²⁵⁷

Kritērijs	ANM Regulas V pielikuma punkts un īss kritērija darbības jomas raksturojums ²⁵⁸	A	B	C	Latvijas ANM plāna novērtējums
ATBILSTĪBA	2.1. Plāns ir visaptveroša un pienācīgi līdzsvarota reakcija uz ekonomisko un sociālo situāciju un sniedz pienācīgu ieguldījumu visos sešos pilāros	Lielā mērā	Zināma mērā	Nelielā mērā	A
	2.2. Plāns palīdzēs efektīvi risināt visas problēmas vai ievērojamu to problēmu daļu, kuras ir konstatētas EK semestra rekomendācijās	Palīdz efektīvi risināt	Palīdz daļēji risināt	Nepalīdz risināt	A
	2.3. Plāns efektīvi palīdzēs stiprināt dalībvalsts izaugsmes potenciālu, darba vietu radīšanu, ekonomisko, sociālo un institucionālo noturību un mazinās Covid-19 krīzes ekonomisko un sociālo ietekmi	Gaidāma liela ietekme	Gaidāma vidēja ietekme	Gaidāma maza ietekme	A
	2.4. Neviens plāna pasākums nerada būtisku kaitējumu vides mērķiem	Nerada būtisku kaitējumu	-	Viens vai vairāki rada kaitējumu	A
	2.5. Plāna pasākumi būtiski sekmē zaļo pārkārtošanos un veido vismaz 37 % no kopēja ANM finansējuma	Lielā mērā	Zināmā mērā	Nelielā mērā	A
	2.6. Pasākumi būtiski sekmē digitālo pārkārtošanos un veido vismaz 20 % no kopējā ANM finansējuma	Lielā mērā	Zināmā mērā	Nelielā mērā	A
EFEKTIVITĀTE	2.7. Plānam būs ilgstoša ietekme uz dalībvalsti	Lielā mērā	Zināmā mērā	Nelielā mērā	A
	2.8. Plānā ierosinātā kārtība nodrošinās efektīvu plāna uzraudzību un īstenošanu	Pienācīga kārtība, lai nodrošinātu efektīvu īstenošanu	Minimāla kārtība, lai nodrošinātu efektīvu īstenošanu	Nepietiekama kārtība, lai nodrošinātu efektīvu īstenošanu	A
LIETDERĪGUMS	2.9. Plānā aplēstās kopējās izmaksu summas pamatojums ir ticams, lietderības principam atbilstīgs un samērīgs ar paredzamo ietekmi	Lielā mērā	Zināmā mērā	Nelielā mērā	B
	2.10. Plānā ierosinātie pasākumi novērsīs, atklās un izbeigs korupciju, krāpšanu un interešu konfliktus, kā arī novērsīs dubultu finansēšanu	Pasākumi ir pienācīgi	-	Pasākumi nav pietiekami	A
SASKANĪGUMS	2.11. Plānā ir ietverti saskanīgi reformu un publisko investīciju īstenošanas pasākumi	Lielā mērā	Zināmā mērā	Nelielā mērā	A

18.02.2022. FM sniedza informāciju, ka EK nav sniegusi detalizētus skaidrojumus par katru Latvijas ANM plāna investīciju vai reformu izmaksu novērtējumu, tādēļ nav zināms, kuri ir tie pasākumi, kuru izmaksu ticamība ir zema. FM norāda²⁵⁹:

Kopumā EK par Latvijas ANM plānu ir sniegusi augstu novērtējumu salīdzinoši ar citām dalībvalstīm. Savukārt izmaksu summas pamatojuma jomā B novērtējums ir visām dalībvalstīm.

Ceturtais komunikācijas posms

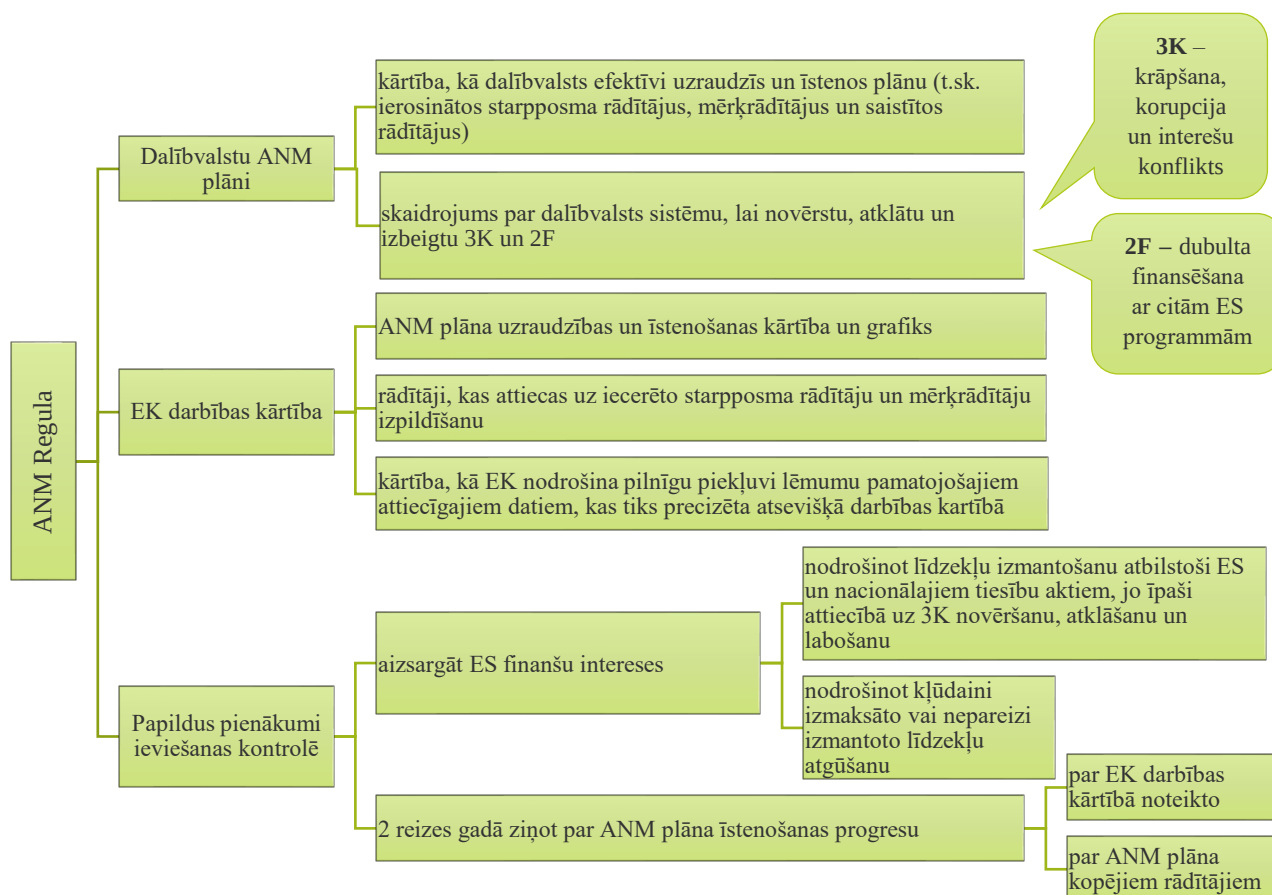
EK priekšlikuma iesniegšana Padomei un Padomes īstenošanas lēmuma pieņemšana ir noslēdzošais ceturtais posms komunikācijā ar ES Latvijas ANM plāna izstrādes laikā. Ar Padomes īstenošanas lēmumu tiek apstiprināts EK novērtējums dalībvalsts ANM plānam.

Ja plāna novērtējums ir pozitīvs, tad Padome īstenošanas lēmumā norāda, ka plāns apmierinoši atbilst ANM Regulas kritērijiem un īstenošanas lēmumā nosaka arī finanšu iemaksas summu. Ja plāns nepietiekami atbilst ANM Regulas kritērijiem, finanšu iemaksu nepiešķir.²⁶⁰ Pozitīvs ANM plāna novērtējums ir priekšnoteikums finansējuma noteikšanai Padomes īstenošanas lēmumā. Tā kā Latvijas ANM plāna novērtējums bija pozitīvs, Padome īstenošanas lēmumā par Latvijas ANM plāna novērtējuma apstiprināšanu²⁶¹ noteica:

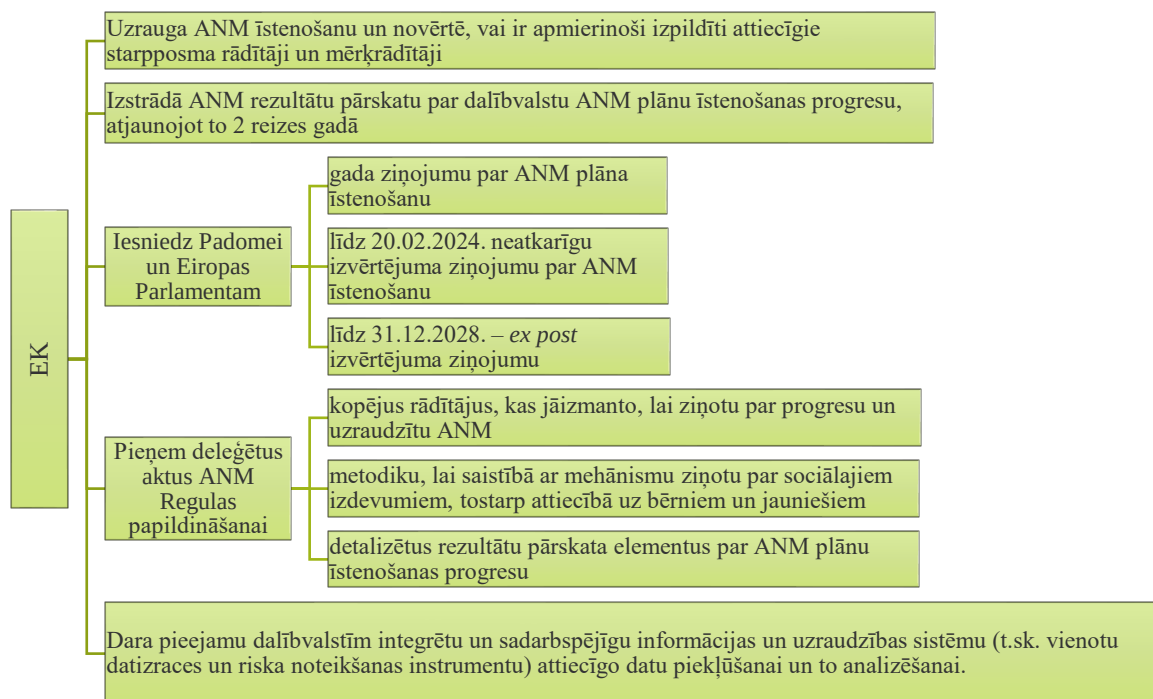
- ❖ Latvijas ANM plāna aplēstās kopējās izmaksas ir 1 826 000 000 euro;
- ❖ Latvijai aprēķinātā maksimālā finanšu iemaksa līdz 30.06.2022. tiks pārrēķināta;
- ❖ finansējums izmaksājams pa daļām, tiklīdz Latvija apmierinoši ir izpildījusi ANM plāna attiecīgos starpposma rādītājus un mērķrādītājus;
- ❖ priekšfinansējumu 13 % apmērā, kas ir 237 380 000 euro no kopējā Latvijai pieejamā ANM finansējuma, pamatojoties uz Latvijas lūgumu;
- ❖ Latvijas ANM plānā iekļautās reformas un investīciju projekti, uzraudzības un īstenošanas kārtība un grafiks, tostarp attiecīgie starpposma rādītāji un mērķrādītāji un citi attiecīgie rādītāji, kas attiecas uz paredzēto starpposma rādītāju un mērķrādītāju izpildi, un kārtība, kādā EK nodrošina pilnīgu piekļuvi attiecīgajiem pamatojošajiem datiem, ir norādīti īstenošanas lēmuma pielikumā.

Ceturtajā komunikācijas posmā Padome ar īstenošanas lēmumu apstiprināja EK novērtējumu Latvijas ANM plānam. Padomes īstenošanas lēmums ir pamats dalībvalstij noslēgt ANM finansēšanas nolīgumu ar EK par ANM plāna īstenošanu²⁶², kuru Latvija un EK ir noslēgusi 03.09.2021.²⁶³

5. pielikums. Regulā noteiktie ANM plāna ieviešanas nosacījumi, EK loma un informācija par Latvijas pirmo maksājuma pieprasījumu un sasniedzamajiem rādītājiem

36.attēls. Dalībvalstu ANM plāna ieviešanas nosacījumi²⁶⁴

37.attēls. ANM Regulā noteiktā EK loma²⁶⁵ dalībvalstu ANM plānu īstenošanas kontrolē

MK ir apstiprinājis Latvijas ANM plāna ieviešanas laika grafiku, kas paredz līdz 2022. gada beigām uzsākt projektu atlases gandrīz 80 % pasākumos, aptverot visas Latvijas ANM plāna jomas, kas ir gandrīz 1,4 mljrd. *euro* no Latvijas ANM finansējuma.²⁶⁶

Saskaņā ar 01.02.2022. FM sniegto informāciju Saeimas publisko izdevumu un revīzijas komisijai 2022. gada 2. ceturksnī Latvija plāno iesniegt EK pirmo maksājumu pieprasījumu 231 milj. *euro* apmērā par 2021. gadā izpildāmajiem deviņiem rādītājiem, no kuriem²⁶⁷:

- ❖ seši ir izpildīti – likuma varas, nevienlīdzības mazināšanas un digitālās transformācijas komponentēs,
- ❖ trīs ir saskaņošanas procesā:
 - grozījumi publisko iepirkumu normatīvajos aktos saistībā ar konkurences veicināšanu un korupcijas risku mazināšanu;
 - Izglītības un zinātnes ministrijas MK noteikumu projekts par attālināto mācību organizēšanu;
 - Labklājības ministrijas sociālo pakalpojumu uzlabošanas un attīstības plāns 2021.2024. gadam.

6.pielikums. Latvijas ANM plāna struktūra, tajā iekļautās reformas un investīcijas

Latvijas ANM plāns paredz īstenot reformas un investīcijas sešās komponentēs. Katra komponente ietver: reformu un investīciju aprakstu, galveno izaicinājumu, mērķu, kā arī investīciju un pasākumu aprakstu.

1. daļa: Vispārīgie mērķi	2. daļa: Reformu un investīciju apraksts par katru komponenti	3. daļa: Plāna papildināmība un ieviešana	4. daļa: Vispārējā ietekme
• Kopsavilkums • Sasaiste ar Eiropas semestri • Dzimumu līdztiesība un vienlīdzīgas iespējas visiem • Plāna saskanība un sektorālā koordinācija	• Komponentes apraksts • Galvenie izaicinājumi un mērķi • Reformu un investīciju apraksts • Atklāta stratēģiskā autonomija un drošības jautājumi • Katras komponentes zaļā dimensija; • Katras komponentes digitālā dimensija	• Priekšfinansējuma pieprasīšana • Savienojamība ar citām iniciatīvām • Finansējuma papildināmība • Ieviešana • Konsultāciju process • Kontrole un audits • Komunikācija	• Ekonomiskās un sociālās noturības stiprināšana • Salīdzinājums ar izejas pozīciju

1. pielikums: "Nenodari būtisku kaitējumu" novērtējums	2. pielikums
• Katra pasākuma novērtējums • Vides pārskats	• Komponenšu, reformu un investīciju saraksts • Starpposma mērķi un rezultāti • Plānotās izmaksas un ekoloģiskā un digitālā ietekme • Plāna ietekme (kvalitatīvā un kvantitatīvā) • Ieguldījumu bāzlīnija

38.attēls. Latvijas ANM plāna struktūra

Galvenie stratēģiskie izaicinājumi, kas balstīti nacionālā līmeņa plānošanas dokumentos, kā arī EK semestra rekomendācijās, kuru risinājumi iekļauti Latvijas ANM plānā²⁶⁸:

- ❖ liels siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju līmenis un mazs atjaunojamo energoresursu īpatsvars transporta sektorā, kā arī zema tautsaimniecības energoefektivitāte;
- ❖ zema uzņēmumu digitalizācijas pakāpe un digitālo prasmju līmenis pret ES vidējo;
- ❖ nepārejoši augsts nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju īpatsvars Latvijā. 2019. gadā tas bija 27,3%. Nabadzības risks cilvēkiem ar invaliditāti – 37,6% (ES – 21,4%), pensionāriem – 53% (ES – 16%). Latvijā ir novērojama arī salīdzinoši augsta ienākumu nevienlīdzība – 2019. gadā Džini koeficients Latvijā bija 35,2 (ES – 30,2);
- ❖ ievērojamas sociālekonomiskās atšķirības un liela ekonomiskās attīstības līmeņa atšķirības starp Rīgu un pārējiem Latvijas reģioniem;
- ❖ ierobežota veselības pakalpojumu pieejamība un nepietiekams finansējums veselības aprūpes sistēmā;
- ❖ produktivitāte, kas ir tikai 50 % pret ES vidējo, zemi ieguldījumi pētniecībā un attīstībā;

- ❖ augsts ēnu ekonomikas īpatsvars un zema kapacitāte nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanā;
- ❖ nepietiekama publiskās pārvaldes iestāžu kapacitāte ātru un veiksmīgu reformu ieviešanā, nepietiekamas zināšanas publiskā iepirkuma un valsts atbalsta noteikumu piemērošanā, vēl aizvien liels administratīvais slogs un zems sabiedrības uzticības līmenis valsts pārvaldei.

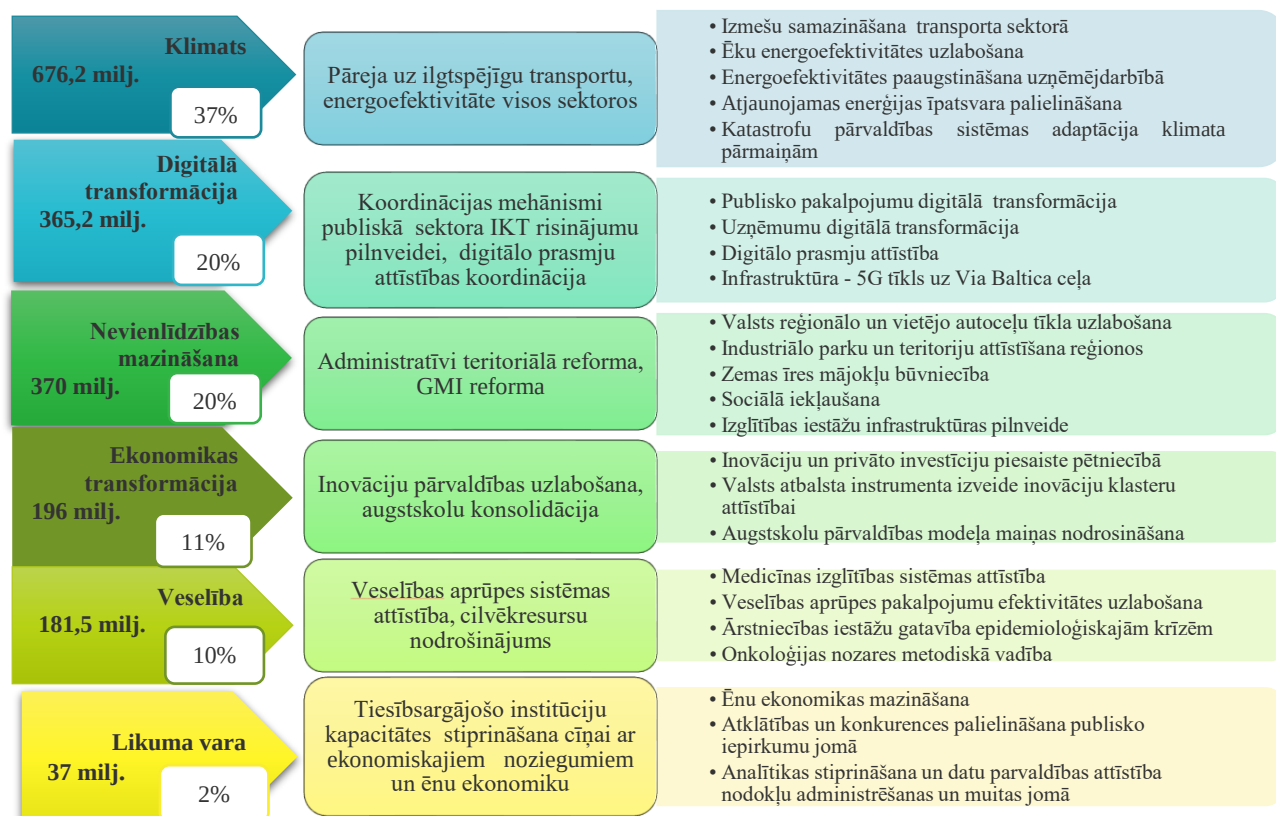
Latvijas ANM plānā norādīts, ka tajā paredzētie pasākumi tieši atbalstīs visus ANM Regulas politikas pīlārus un vairākas no Latvijas ANM plāna komponentēm precīzi atbilst konkrētu pīlāru ietvaros identificētajiem izaicinājumiem, kamēr atsevišķiem pīlāriem pienesumu sniedz vairākas plāna komponentes (skatīt 6.tabulā).

6.tabula

Latvijas ANM plāna komponentu sasaiste ar ANM Regulas politikas pīlāriem²⁶⁹

ANM Regulas politikas pīlāri	Latvijas ANM plāna komponentes, kuras sniedz ieguldījumu 6 pīlāru mērķu sasniegšanā
1. Zaļā pāreja	Klimata pārmaiņas un ilgtspēja
2. Digitālā transformācija	Digitālā transformācija
3. Gudra, ilgtspējīga un iekļaujoša izaugsme, tostarp ekonomiskā kohēzija, darbavietas, produktivitāte, konkurētspēja, pētniecība, attīstība un jauninājumi, kā arī labi funkcionējošs vienotais tirgus ar spēcīgiem MVU	Ekonomikas transformācija un produktivitātes reforma Nevienlīdzības mazināšana Klimata pārmaiņas un ilgtspēja Digitālā transformācija Likuma vara
4. Sociālā un teritoriālā kohēzija	Nevienlīdzības mazināšana
5. Veselība, kā arī ekonomiskā, sociālā un institucionālā noturība, tostarp ar mērķi palielināt reaģēšanas spēju un gatavību krīzēm	Veselība Nevienlīdzības mazināšana
6. Nākamās paaudzes, bērnu un jauniešu politika, tostarp izglītība un prasmes	Digitālā transformācija Nevienlīdzības mazināšana

Latvijas ANM plāna klimata pārmaiņas un ilgtspējas, kā arī digitālās transformācijas komponentēs plānoti tikai tādi pasākumi, kuriem saskaņā ar ANM Regulu²⁷⁰ ir paredzēts 100 % ANM finansējums²⁷¹ (skatīt 39.attēlā).

 39.attēls. Latvijas ANM plāna komponentu galvenie mērķi un darbības virzieni²⁷²

Kopumā Latvijas ANM plānā iekļauti 85 pasākumi (24 reformas, 61 investīcija) ar konkrēti sasniedzamajiem mērķiem katrā komponentē.

7.tabula

1. Klimata komponentes reformas un investīcijas

Pasākums (reforma (R)/ investīcija (I))	Rezultāti	Termiņš	ANM finansējums euro	Atbildīgā institūcija
Rīgas metropoles transporta nozares restrukturizācija:				
R - Rīgas metropoles areāla transporta sistēmas zaļināšana	izveidots 1 multimodāls sabiedriskā transporta maršruta tīkls	2025 4.cet.		SM
	ieviesta koordinēta pieeja pasažieru pārvadājumu plānošanai, pasūtīšanai un organizācijai	2023 4.cet.		SM
I - Konkurētspējīgs dzelzceļa pasažieru transports kopējā Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta sistēmā	uzlabota elektrificēta dzelzceļa līnija 81 km un iepirkti 7 bateriju elektrovilcieni	2026 1.cet. 2026 3.cet.	171370000	SM
I - Videi draudzīgi uzlabojumi Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta sistēmā	iegādāts 21 elektrotransporta (elektroautobusi, tramvaji)	2026 3.cet.	89597992	SM
I - Pilnveidota veloceļu infrastruktūra	izbūvēts vai pārbūvēts 60 km veloceļš	2026 3.cet.	34514008	SM
Energoefektivitāte privātās un sabiedriskās ēkās:				
I - Daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes uzlabošana un pāreja uz atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju izmantošanu	pieņemti MK noteikumi par atbalsta programmu energoefektivitātes uzlabošanai dzīvojamās ēkās	2022 1.cet.	57282000	EM
	apstiprināti projekti vismaz 40 097 400 euro apmērā	2024 3.cet.		EM

Pasākums (reforma (R)/ investīcija (I))	Rezultāti	Termiņš	ANM finansejums euro	Atbildīgā institūcija
	primārās enerģijas patēriņa samazinājums 14423 MWh/gadā (ar uzlabotu energoefektivitāti)	2026 3.cet.		EM un ALTUM
I - Energoefektivitātes paaugstināšana uzņēmējdarbībā, ko nacionāli plānots ieviest kombinētā finanšu instrumenta veidā	pieņemti MK noteikumi par atbalsta programmu uzņēmējdarbības energoefektivitātes paaugstināšanai	2022 1.cet.	120586000	EM un ALTUM
	SEG emisiju ietaupījums, Co2 ekvivalenta 13115 t/gadā	2026 3.cet.		EM un ALTUM
	apstiprināti projekti vismaz 72 351 600 euro apmērā	2024 4.cet.		EM
I - Pašvaldību ēku un infrastruktūras uzlabošana, veicinot pāreju uz atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju izmantošanu un uzlabojot energoefektivitāti	pieņemti MK noteikumi par energoefektivitātes paaugstināšanas atbalsta programmu	2022 4.cet.	29304000	VARAM
	noslēgti līgumi par energoefektivitātes projektu īstenošanu vismaz 27 838 800 euro apmērā	2024 4.cet.		VARAM, CFLA, pašvaldības
	primārās enerģijas patēriņa samazinājums pašvaldības ēkās un infrastruktūrā 4544 MWh/gadā	2025 4.cet.		VARAM, pašvaldības
I - Energoefektivitātes uzlabošana valsts sektora ēkās, t.sk. vēsturiskajās ēkās	pieņemti MK noteikumi par atbalsta programmu energoefektivitātes paaugstināšanai	2022 1.cet.	23956000	EM
	publicēti paziņojumi par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu projektiem par energoefektivitātes paaugstināšanu vismaz 40 097 400 euro apmērā	2024 3.cet.		EM
	primārās enerģijas patēriņa samazinājums 4456 MWh/gadā	2026 3.cet.		EM
Atjaunojamo energoresursu izmantošana un elektroenerģijas dekarbonizācija:				
I - Elektroenerģijas pārvades un sadales tīklu modernizācija	publicēti paziņojumi par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu projektiem 80 000 000 euro apmērā	2023 1.cet.	80000000	EM
	uzstādīti 2060 elektrisko transportlīdzekļu uzlādēšanas (un/vai mikroģenerācijas) punkti	2026 3.cet.		EM
	izstrādāti normatīvie akti, lai nodrošinātu no AER saražotās elektroenerģijas nodošanu tīklos (valsts meži pieejami vēja enerģijas izmantošanai un samazina tiesisko nenoteiktību ieguldījumiem vēja enerģijas jomā)	2024 2.cet.		EM
Pasākumi, lai pielāgotos klimata pārmaiņām pret ugunsgrēkiem un plūdiem:				
R - Katastrofu pārvaldības sistēmas adaptācija klimata pārmaiņām, glābšanas un ātrās reaģēšanas dienestu koordinācijai	iesniegts informatīvais ziņojums par katastrofu risku pārvaldības sistēmas ieviešanu	2022 1.cet.		IeM NVA IeM
	samazinātas reģistrēto savvaļas ugunsgrēku degšanas platības (no 3923,1 līdz 2635,3 ha)	2025 1.cet.		VUGD
I - Glābšanas dienestu kapacitātes stiprināšana, īpaši VUGD infrastruktūras un materiāltehniskās bāzes modernizācija	uzbūvēti 8 jauni un gandrīz 0 enerģijas patēriņa katastrofu pārvaldības glābšanas un ātrās reaģēšanas dienestu centri	2026 1.cet.	36630000	IeM NVA IeM
I - Investīcijas plūdu risku mazināšanas infrastruktūrā	no kopējo atjaunojamo būvju skaita 50 % ir noslēgti līgumi par būvniecību	2024 4.cet.		ZM ZM NĪ
	pasargāta no applūšanas riska teritorija 59000 ha platībā	2026 3.cet.	32967000	ZM ZM NĪ

2. Digitālās transformācijas komponentes reformas un investīcijas

Pasākums (reforma (R)/ investīcija (I))	Rezultāti	Termiņš	ANM finansējums	Atbildīgā institūcija
Publisko IT platformu un infrastruktūras modernizācija:				
R - Valsts procesu un pakalpojumu modernizācija un digitālā transformācija	pieņemti MK noteikumi par vienotu IKT attīstības aktivitāšu pārvaldību valsts pārvaldē	2022 1.cet.		VARAM
	pieņemti MK noteikumi par atbalstu valsts pārvaldes procesu un pakalpojumu digitālās transformācijas jomā	2022 2.cet.		VARAM
I - Pārvaldes modernizācija un pakalpojumu digitālā transformācija, tai skaitā uzņēmējdarbības vide	izstrādāti 11 IKT risinājumu attīstības aktivitāšu apraksti	2023 3.cet.	24437280	aktivitātes īstenojošās institūcijas, VARAM
	ieviesti 11 modernizēti valsts pārvaldes funkciju IKT (t.sk. sistēmu) risinājumi	2026 3.cet.		aktivitātes īstenojošās institūcijas, VARAM
R - Valsts IKT resursu izmantošanas efektivitātes un sadarbības paaugstināšana	pieņemti MK noteikumi par atbalstu valsts pārvaldes centralizēto sistēmu un platformu attīstības un skaitļošanas infrastruktūras pakalpojumu konsolidācijas jomā	2022 2.cet.		VARAM
I - Valsts pārvaldes centralizētās platformas un sistēmas	saskaņoti 15 centralizēto funkciju vai pakalpojumu izveides, transformācijas vai izvērtēšanas plāni	2023 1.cet.	70177920	Centralizētās funkcijas izpildītājs, VARAM
	izstrādāti 15 centralizēto IKT risinājumu attīstības aktivitāšu apraksti	2023 3.cet.		aktivitātes īstenojošās institūcijas, VARAM
	izveidotas un pilnveidotas 15 centralizētas platformas un sistēmas	2026 3.cet.		aktivitātes īstenojošās institūcijas, VARAM
I - Latvijas nacionālais federētais mākonis	integrēti nacionālajā federētajā mākonī 4 koplietošanas pakalpojumu sniedzēji	2024 4.cet.	12490800	kompetenču centri, VARAM
	pārveidotas 10 valsts pārvaldes informācijas sistēmas atbilstoši modernai IS arhitektūrai un izvietotas nacionālajā federētajā mākonī	2026. 3.cet.		kompetenču centri, VARAM
R - Tautsaimniecības datu un digitālo pakalpojumu ekonomikas attīstība	pieņemti MK noteikumi par atbalstu tautsaimniecības datu pārvaldības transformācijas jomā	2022 2.cet.		VARAM
	apstiprināts nacionālās datu aprites platformas darbības tiesiskais ietvars	2023 4.cet.		VARAM
I - Datu pieejamība, koplietošana un analītika	ir pieejamas 6 nozaru būtiskas datu kopas nacionālajā datu aprites platformā	2026 3.cet.	21756000	VARAM, risinājumu pārziņi
Uzņēmumu digitalizācija:				
R - Uzņēmējdarbības digitālās transformācijas pilna cikla atbalsta izveide ar reģionālo tvērumu	izveidots Eiropas digitālais inovāciju centrs (EDIC), kā uzņēmējdarbības digitālās transformācijas koordinējošā vienas pieturas aģentūra, kas nodrošina reģionālo uzņēmējdarbības centru, digitālā brieduma testa un valsts atbalsta vienotu pieeju un informācijas apmaiņu	2022 2.cet.		EM, EK
	stiprināta plānošanas reģionu uzņēmējdarbības atbalsta centru kapacitāte, lai veicinātu komunikāciju ar uzņēmējiem visā Latvijā un reģionos	2022 3.cet.		EM
	izveidota uzņēmumu digitālā brieduma testa sistēma, lai noteiktu uzņēmumu nepieciešamās veicamās darbības un valsts pieejamo atbalstu	2022 2.cet.		EM

Pasākums (reforma (R)/ investīcija (I))	Rezultāti	Termiņš	ANM finansējums	Atbildīgā institūcija
I - Atbalsts Digitālo inovāciju centru un reģionālo kontaktpunktu izveidei	3500 EDIC atbalstīti komersanti	2024 2.cet.	10000000	nozaru asociācijas, klasteri, EDIC
	7000 EDIC atbalstīti komersanti	2026 2.cet.		nozaru asociācijas, klasteri, EDIC
I – Atbalsts procesu digitalizācijai komercdarbībā	80 komersanti, kam sniegts atbalsts procesu digitalizācijai komercdarbībā un uzlaboti digitālā brieduma testa rezultāti	2024 2.cet.	40000000	EM, LIAA
	200 komersanti, kam sniegts atbalsts procesu digitalizācijai komercdarbībā un uzlaboti digitālā brieduma testa rezultāti	2026 2.cet.		EM, LIAA
I - Atbalsts jaunu produktu un pakalpojumu ieviešanai uzņēmējdarbībā	atbalstīti 14 projekti, kuri atbilst DNSH principiem	2024 2.cet.	24300000	EM, CFLA
	atbalstīti 43 projekti, kuri atbilst DNSH principiem	2026 2.cet.		EM, CFLA
	piesaistīts 4860000 <i>euro</i> privātais finansējums jaunu pakalpojumu un produktu ieviešanai	2026 2.cet.		EM, CFLA
I - Finanšu instrumenti komersantu digitālās transformācijas veicināšanai	51 ar aizdevumu atbalstīts projekts komersantu digitālās transformācijas veicināšanai	2024 2.cet.	45143000	ALTUM
	133 ar aizdevumu atbalstīti projekti komersantu digitālās transformācijas veicināšanai	2026 2.cet.		ALTUM
	piesaistīts 37000000 <i>euro</i> privātais finansējums, lai veicinātu digitālo transformāciju	2026 2.cet.		ALTUM
I - Mediju nozares uzņēmumu digitālās transformācijas veicināšana	izveidotas 3 platformas vai digitāli IT risinājumi	2025 2.cet.	5700000	KM, CFLA
	atbalstīti 10 projekti digitālās transformācijas veicināšanai	2026 2.cet.		KM, CFLA
Pārqualifikācija un prasmju pilnveide, tostarp pamatprasmes un padziļinātas digitālās prasmes:				
R - Ilgtspējīgas un sociāli atbildīgas atbalsta sistēmas pieaugušo izglītībai attīstība	pieņemti MK noteikumi par kritēriji un kārtību uzņēmumu stimulēšanai un pienākumiem darbinieku izglītošanā	2022 4.cet		IZM
	palielināta pieaugušo (vecumā 25–64) līdzdalība pieaugušo izglītībā no 6% līdz 8%	2025 4.cet.		IZM
	pieņemti MK noteikumi par atbalsta pasākumiem (finanšu/nefinanšu), lai stimulētu uzņēmumus (īpaši MVU) attīstīt savu darbinieku prasmes.	2023. 4.cet.		IZM
	pieņemti MK noteikumi par prasmju fondu īstenošanu	2023 4.cet.		IZM
	īstenoti 3 prasmju fondu pilotprojekti	2026 2.cet.		IZM, CFLA
	pieņemti MK noteikumi par individuālo mācību kontu (IMK) pieejas attīstību	2023 4.cet.		IZM
	īstenots 1 individuālo mācību kontu pieejas pilotprojekts	2026 3.cet.		IZM
I - Augsta līmeņa digitālo prasmju apguves nodrošināšana	3000 personas, kas apguvušas augsta līmeņa digitālās prasmes kvantu tehnoloģiju, HPC un valodu tehnoloģiju jomā	2026 3.cet.	17000000	IZM, projektā iesaistītās institūcijas
I - Uzņēmumu digitālo pamatprasmju attīstība	1286 komersanti, kam nodrošināta digitālo pamatprasmju apguve	2024 2.cet.	20000000	EM, LIAA, nozaru asociācijas, klasteri, EDIC
	3000 komersanti, kam nodrošināta digitālo pamatprasmju apguve	2026 2.cet.		EM, LIAA, nozaru asociācijas, klasteri, EDIC
I - Pašvadības IKT speciālistu mācību pieejas attīstība	sagatavoti ārpusformālās izglītības formā 1000 IKT speciālisti	2026 3.cet.	7600000	IZM, projektā iesaistītās institūcijas
I - Individuālo mācību kontu pieejas attīstība	1500 personas, kas izmantojušas Latvijas kontekstam atbilstošu individuālo mācību kontu (turpmāk – IMK) resursus	2024 4.cet.	14306000	IZM

Pasākums (reforma (R)/ investīcija (I))	Rezultāti	Termiņš	ANM finansējums	Atbildīgā institūcija
	2000 personas, kas izmantojušas Latvijas kontekstam atbilstošu individuālo mācību kontu (turpmāk – IMK) resursus	2026 3.cet.		IZM
R - Digitālās prasmes sabiedrības un pārvaldes digitālajai transformācijai	paliecinātas iedzīvotāju skaits (vecumā 16–74) ar vismaz pamata līmeņa digitālajām prasmēm (no 43% palielināts uz 54%)	2026 3.cet.		IZM
	pieņemts normatīvais regulējums par vienotu ietvaru digitālo pamata prasmju novērtēšanai, mācību vajadzību identificēšanai un plānošanai, kā arī novērtēšanai	2022 4.cet.		IZM
	veikti grozījumi valsts augstākās izglītības standartos, paredzot digitālo kompetenču studiju rezultātu sasniegšanu atbilstoši Latvijas kvalifikācijas ietvarstruktūras līmeņiem	2022 4.cet.		IZM
I - Digitālās prasmes iedzīvotājiem, t.sk. jauniešiem	pilnveidotas digitālās pašapkalpošanās prasmes 20000 iedzīvotājiem	2024 4.cet.	12632000	VARAM, pašvaldības, mācību īstenotāji
	pilnveidotas digitālās pašapkalpošanās prasmes 30000 iedzīvotājiem	2026 3.cet.		VARAM, pašvaldības, mācību īstenotāji
	īstenotas digitālo prasmju attīstības programmas jauniešiem 42 pašvaldībās	2026 3.cet.		IZM
I - Valsts un pašvaldību digitālās transformācijas prasmju un spēju attīstība	izstrādāts publiskās pārvaldes digitālo prasmju attīstības plāns un kompetenču ietvars	2023 2.cet.	8250000	VARAM VAS
	pilnveidotas digitālās prasmes 25160 valsts un pašvaldību darbiniekiem	2024 4.cet.		VARAM VAS
	pilnveidotas digitālās prasmes 62900 valsts un pašvaldību darbiniekiem	2026 3.cet.		VARAM VAS
I - Digitālās plaiss mazināšana sociāli neaizsargātajiem izglītojamajiem un izglītības iestādēs	apstiprināts normatīvais regulējums, kas nosaka kārtību attālināto mācību organizēšanai un īstenošanai	2021 4.cet.	15000000	IZM
	nodrošinātas 13310 IKT aprīkojuma vienības izglītojamajiem	2022 4.cet.		IZM
	nodrošinātas 26620 IKT aprīkojuma vienības izglītojamajiem	2023 4.cet.		IZM
5G izvērtēšana:				
R - Platjoslas infrastruktūras attīstība	sadarbībā ar Igaunijas, Lietuvas un Polijas pārstāvjiem apstiprinātas operatoriem vienotas tehniskās prasības, lai veicinātu savienota un automatizēta braukšanas koridora izveidi visā Via Baltica ceļā	2021 4.cet.		SM, VAS "Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs"
	apstiprināts vienots modelis elektronisko sakaru pēdējās jūdzes attīstībai (elektronisko sakaru nozares attīstības plāns)	2021 4.cet.		SM
I - Pasīvās infrastruktūras izbūve Via Baltica koridorā 5G pārklājuma nodrošināšanai	100% optiskā tīkla pieejamība Via Baltica ceļā	2025 4.cet.	12500000	SM, VAS "Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs"
I - Platjoslas jeb ļoti augstas veiktspējas tīklu "pēdējās jūdzes" infrastruktūras attīstība	nodrošināta pieejamība platjoslas pieslēgumam ar ļoti augstu veiktspēju 1500 mājāsaimniecībām, uzņēmumiem, skolām, slimnīcām un citām publiskām ēkām.	2025 4.cet.	4000000	SM

9.tabula

3. Nevienlīdzības mazināšanas komponentes reformas un investīcijas

Pasākums (reforma (R)/ investīcija (I))	Rezultāti	Termiņš	ANM finansējums	Atbildīgā institūcija
Reģionālā attīstība:				
R - Administratīvi teritoriālā reforma	spēkā stāties Pašvaldību likums	2023 4.cet.		VARAM
I - Valsts reģionālo un vietējo autoceļu tīkla uzlabošana	atjaunoti un pārbūvēti 70 km valsts reģionālie un vietējie autoceļi	2022 4.cet.	92300000	SM, VSIA Latvijas valsts ceļi, VARAM, plānošanas reģioni, pašvaldības
	atjaunoti un pārbūvēti 140 km valsts reģionālie un vietējie autoceļi	2024 4.cet.		SM, VSIA Latvijas valsts ceļi, VARAM, plānošanas reģioni, pašvaldības
	iepirkti 7 piepilsētas bezemisiju bateriju elektrovilcieni	2026 3.cet.		SM
	iepirkts 21 Rīgas pilsētas elektrotransports (elektroautobusi, tramvaji)	2026 3.cet.		SM
I - Pašvaldību kapacitātes stiprināšana to darbības efektivitātes un kvalitātes uzlabošana	pieņemti MK noteikumi pašvaldību kapacitātes palielināšanas atbalsta ieviešanai	2022 4.cet.	2500000	VARAM
	veikts pašvaldību publisko pakalpojumu novērtējums (novērsti trūkumi, pakalpojumu uzlabošanas pasākumi)	2024 4.cet.		VARAM
	apmācīti 750 pašvaldību darbinieki (uzlabota to darbības efektivitāte)	2024 4.cet.		VARAM
	apmācīti 750 pašvaldību darbinieki (uzlabota to darbības efektivitāte)	2026 3.cet.		VARAM
I - Investīcijas uzņēmējdarbības publiskajā infrastruktūrā industriālo parku un teritoriju attīstīšanai reģionos	pieņemti MK noteikumi par valsts atbalsta programmu industriālo parku un teritoriju attīstībai reģionos	2022 4.cet.	80000000	VARAM, EM
	noslēgti līgumi par industriālo parku attīstības projektu reģionos īstenošanu	2023 4.cet.		VARAM, EM, CFLA
	noslēgti 4 nodomu protokoli/līgumi ar starptautiski atzītiem industriālo parku operatoriem un/vai potenciālajiem nomniekiem	2025 4.cet.		VARAM, EM, CFLA, LIAA, pašvaldības
	pabeigti būvdarbi vismaz 4 industriālajos parkos/ teritorijās reģionos	2025 4.cet.		VARAM, EM, CFLA, pašvaldības
	radītas 328 jaunas darba vietas (ar vidējo algu, kas pārsniedz vidējo darba algu nozarē)	2026 3.cet.		VARAM, EM, CFLA, pašvaldības
I - Finansēšanas fonda izveide zemas īres mājokļu būvniecībai	stāties spēkā Dzīvojamo telpu īres likums	2021 2.cet.	42900000	EM
	apstiprinātas „Mājokļu pieejamības pamatnostādnes”	2022 2.cet.		EM
	pieņemti MK noteikumi par zemas īres mājokļu būvniecību	2022 3.cet.		EM, ALTUM
	apstiprināti projekti par vismaz 300 dzīvokļu ar zemu īres maksu izveidi	2024 4.cet.		EM, ALTUM
	apstiprināti projekti par vismaz 700 dzīvokļu ar zemu īres maksu izveidi	2026 3.cet.		EM, ALTUM
	uzbūvēti 300 dzīvokļi ar gandrīz 0 enerģijas patēriņu	2026 3.cet.		EM, ALTUM
I - Izglītības iestāžu infrastruktūras pilnveide un aprīkošana	pieņemti MK noteikumi par vispārējās vidējās izglītības kvalitatīvajiem un kvantitatīvajiem kritērijiem	2021 4.cet.	30690000	IZM

Pasākums (reforma (R)/ investīcija (I))	Rezultāti	Termiņš	ANM finansējums	Atbildīgā institūcija
	IZM saskaņoti pašvaldību domju lēmumi par vismaz 20 vispārējās vidējās izglītības iestāžu reorganizāciju	2022 2.cet.		IZM
	pilnveidotas un aprīkotas ar infrastruktūru 20 izglītības iestādes	2026 3.cet.		IZM
I - Pašvaldību funkciju īstenošanai un pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo bezizmešu transportlīdzekļu iegāde	pieņemti MK noteikumi par atbalsta programmu pašvaldību funkciju īstenošanai un pakalpojumu sniegšanai bezizmešu elektrisko transportlīdzekļu iegādi	2022 4.cet.	10000000	VARAM
	noslēgti līgumi par elektrisko transportlīdzekļu iegādi vismaz 95% apmērā no 9500000 euro	2024 4.cet.		VARAM, CFLA, pašvaldības
	iegādāti 15 pašvaldību elektriskie transportlīdzekļi (skolēnu autobusi)	2025 4.cet.		VARAM, CFLA, pašvaldības
Darba tirgus un sociālajā jomā:				
R - Sociālo un nodarbinātības pakalpojumu pieejamība minimālo ienākumu reformas atbalstam	apstiprināts MK stratēģiskais ietvars turpmākai minimālo ienākumu atbalsta sistēmas attīstībai	2021 4.cet.		LM
	stājušies spēkā tiesību aktu grozījumi minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošanai	2023 1.cet.		LM
I - Publisko pakalpojumu un nodarbinātības pieejamības veicināšanas pasākumi cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem	atlasītas 63 valsts un pašvaldību iestāžu ēkas un noslēgti līgumi par ieguldījumiem šo ēku vides pielāgojumu veikšanai.	2022 1.cet.	10400000	LM
	noslēgti būvdarbu līgumi par vides pieejamības nodrošināšanu atlasītajās 63 valsts un pašvaldību iestāžu ēkās.	2022 4.cet.		LM
	pabeigti būvdarbi valsts un pašvaldību iestāžu 63 ēkās	2024 4.cet.		LM
	atlasītas 259 personas ar invaliditāti, kurām nepieciešama individuālā mājokļa vides pielāgošana	2022 3.cet.		LM
	noslēgti būvdarbu līgumi par 259 personu mājokļu vides pieejamības nodrošināšanu.	2023 3.cet.		LM
	pabeigti būvdarbi un nodrošināta mājokļu vides pieejamība 259 personām ar invaliditāti	2024 4.cet.		LM
I - Prognozēšanas rīka sociālās apdrošināšanas sistēmas ilgtermiņa prognozēm izstrāde	noslēgts līgums par prognozēšanas modeļa algoritmu izstrādi, IS tehniskās specifikācijas izstrādi un IS izstrādes autoruzraudzību.	2022 2.cet.	1563985	LM, VSAA
	izstrādāta IS tehniskā specifikācija	2023 2.cet.		LM, VSAA
	izstrādāts prognozēšanas rīks sociālās apdrošināšanas sistēmas ilgtermiņa prognozēm	2024 4.cet.		LM, VSAA
I - Ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojuma noturība un nepārtrauktība	sagatavotas projektēšanas uzdevuma prasības un izstrādāts tipveida būvprojekts ģimeniskai videi pietuvinātu ilgstošas aprūpes pakalpojumu sniegšanas vietu izveidei.	2022 3.cet.	64936015	LM
	noslēgtas vienošanās ar 18 pašvaldībām par projektu īstenošanu	2023 2.cet.		LM, pašvaldības
	nodrošināta jaunu ģimeniskai videi pietuvinātu ilgstošas aprūpes pakalpojumu sniegšanas vietu izveide 852 senioriem	2024 4.cet.		LM, pašvaldības
I - Sociālās un profesionālās rehabilitācijas pakalpojumu sinerģiska attīstība cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem drošumspējas veicināšanai	izstrādāts 1 arodrehabilitācijas pakalpojuma apraksts	2023 1.cet.	6000000	LM, SIVA
	nodrošināta 2 ēku infrastruktūras pielāgošana, t.sk. veicinot vides pieejamību un energoefektivitāti, un materiāltehniskās bāzes pilnveidošana	2024 1.cet.		LM, SIVA
	apstiprināti 2 jauni sociālās un profesionālās rehabilitācijas pakalpojumu apraksti cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem drošumspējas veicināšanai	2025 2.cet.		LM, SIVA

Pasākums (reforma (R)/ investīcija (I))	Rezultāti	Termiņš	ANM finansējums	Atbildīgā institūcija
I - Bezdarbnieku, darba meklētāju un bezdarba riskam pakļauto iedzīvotāju (NVA klienti) iesaiste darba tirgū	izstrādāts jauns pārkvalifikācijas un prasmju pilnveides programmu piedāvājums, ieskaitot digitālo prasmju pilnveides programmu piedāvājumu, NVA klientiem	2023 2.cet.	28710000	LM
	izstrādāti un ieviesti prasmju novērtēšanas digitālie rīki, kas nodrošinās NVA klientu prasmju un kompetenču izvērtēšanu	2023 4.cet.		LM, NVA
	pilnveidotas prasmes 10000 NVA klientiem	2025 1.cet.		LM, NVA
	pilnveidotas prasmes 10450 NVA klientiem	2026 3.cet.		LM, NVA

10.tabula

4. Veselības komponentes reformas un investīcijas

Pasākums (reforma (R)/ investīcija (I))	Rezultāti	Termiņš	ANM finansējums	Atbildīgā institūcija
Slimnīcu un sekundārās ambulatorās aprūpes modernizēšana:				
R - Uz cilvēku centrētas, visaptverošas, integrētas veselības aprūpes sistēmas ilgtspēja un noturība	izstrādāta digitālās veselības stratēģija	2022 3.cet.	3155000	VM
	VM apstiprināti integrētas veselības aprūpes modeļa ieviešanas dokumenti	2022 4.cet.		VM
	izveidota Latvijas iedzīvotāju genoma reference	2024 1.cet.		VM
	VM apstiprināti metodoloģiskie dokumenti vienotu principu pieejas ieviešanai onkoloģijas jomā	2026 3.cet.		VM
I - Atbalsts sabiedrības veselības pētījumu veikšanai sabiedrības veselības politikas plānošanas un īstenošanas antimikrobās rezistences, vakcinācijas un infekcijas slimību jomā	VM apstiprinātas 3 pētījumu metodiku antimikrobās rezistences (AMR), vakcinācijas un infekciju mazināšanas jomā.	2022 3.cet.	715000	VM
	veikti 3 sabiedrības veselības pētījumi	2025 4.cet.		VM
	spēkā stājušies grozījumi tiesību aktos par sabiedrības veselības politikas plānošanu un īstenošanu	2026 3.cet.		VM
I - Atbalsts universitātes un reģionālo slimnīcu veselības aprūpes infrastruktūras stiprināšanai	atbalstīti 10 projekti par medicīnas tehnoloģiju iegādi, kam saņemts tehnoloģiju komisijas atzinums	2022 4.cet.	149500000	VM
	veikti iepirkumi klīnisko universitāšu un reģionālo slimnīcu infrastruktūras uzlabošanai vismaz 59800000 euro apmērā (no kopējā apmēra 149500000 euro)	2024 4.cet.		VM
	uzlabota infrastruktūra 10 ārstniecības iestādēs, lai nodrošināt integrētu veselības pakalpojumu sniegšanu un spēju pielāgoties krīzes situācijām	2026 3.cet.		VM
I - Atbalsts sekundāro ambulatoro pakalpojumu sniedzēju veselības aprūpes infrastruktūras stiprināšanai	veikti iepirkumi par sekundāro ambulatoro pakalpojumu sniedzēju infrastruktūras uzlabošanu vismaz 4250000 euro apmērā (no kopējā 8500000 euro apmēra)	2024 4.cet.	8500000	VM
	uzlabota infrastruktūra 40 sekundāro ambulatoro pakalpojumu sniedzējiem	2026 3.cet.		VM
R - Cilvēkresursu nodrošinājums un prasmju pilnveide	izstrādāta cilvēkresursu attīstības stratēģija veselības jomā	2023 2.cet.	500000	VM
	VM apstiprināts cilvēkresursu kartējums	2023 4.cet.		VM
	ieviests jauns atalgojuma modelis veselības aprūpes darbiniekiem	2024 2.cet.		VM
	apstiprināts un ieviests veselības aprūpes cilvēkresursu plānošanas modelis	2024 4.cet.		VM
I - Atbalsts cilvēkresursu attīstības sistēmas ieviešanai	izveidots koordinējošs mehānisms veselības jomas cilvēkresursu apmācībai	2023 4.cet.	3000000	VM
	ieviesta simulācijas pieeja mācību procesā - vadlīnijas simulāciju ieviešanai visos medicīniskās izglītības posmos	2026 3.cet.		VM
R - Veselības aprūpes ilgtspēja, pārvaldības stiprināšana, efektīva	apstiprināts koordinācijas mehānisms, lai novērtētu, izstrādātu un ieviestu jaunus	2022 4.cet.	15480000	VM

Pasākums (reforma (R)/ investīcija (I))	Rezultāti	Termiņš	ANM finansējums	Atbildīgā institūcija
veselības aprūpes resursu izlietošana, kopējā valsts budžeta veselības aprūpes nozarē palielinājums	veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas modeļus			
	izstrādāti 10 jauni veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas modeļi integrēšanai valsts finansēto veselības aprūpes pakalpojumu klāstā	2026 3.cet.		VM
I - Atbalsts sekundārās ambulatorās veselības aprūpes kvalitātes un pieejamības novērtēšanai un uzlabošanai	VM apstiprināta pētījuma par veselības aprūpes kvalitāti un pieejamību metodoloģija	2022 4.cet.	650000	VM
	veikts pētījums par sekundārās ambulatorās veselības aprūpes kvalitāti un pieejamību	2023 4.cet.		VM
	spēkā stājušies grozījumi tiesību aktos, lai pilnveidotu veselības aprūpes politiku	2024 4.cet.		VM

11.tabula

5. Ekonomikas transformācijas un produktivitātes komponentes reformas un investīcijas

Pasākums (reforma (R)/ investīcija (I))	Rezultāti	Termiņš	ANM finansējums	Atbildīgā institūcija
Inovācijas un privāto ieguldījumu veicināšana pētniecībā un rūpniecībā:				
R - Inovāciju pārvaldība un privāto P&A investīciju motivācija	izstrādāta ilgtermiņa stratēģija katrā RIS3 jomā, izveidota stratēģiskā vadības padome katrā RIS3 jomā.	2022 4.cet.		LIAA
I - Pilnvērtīga inovāciju sistēmas pārvaldības modeļa izstrāde un tā nepārtraukta darbināšana	mobilizēti 19 darbinieki, kas būs atbildīgi par RIS3 stratēģiju izstrādi stratēģisko vadības padomju izveidi	2023 4.cet.	4587918	EM, LIAA
	RIS3 jomu stratēģisko vadības grupu apstiprināts analītiskais monitoringa ziņojums, kurā sniegta informācija par katru RIS3 jomu, inovāciju pārvaldības modeļa darbību un ilgtermiņa finansēšanu	2026 3.cet.		EM sadarbojoties ar citām iestādēm
I - Atbalsta instruments inovāciju klasteru attīstībai	izveidoti inovāciju klasteri: pieņemti MK noteikumi par inovāciju klasteru darbību, noslēgti līgumi ar 5 inovāciju klasteriem	2023 1.cet.	108912082	EM
	apstiprināti projekti par vismaz 98 milj. euro apmērā	2026 3.cet.		EM sadarbojoties ar citām iestādēm
Augstākās izglītības reforma: pārvaldības, akreditācijas mehānisma un finansēšanas principu uzlabošana:				
R - Augstākās izglītības un zinātnes izcilības un pārvaldības reforma	stājušies spēkā tiesību aktu grozījumi augstākās izglītības institūciju pārvaldības reformai	2022 4.cet.		IZM
	stājušies spēkā grozījumi Augstskolu likumā un Zinātniskās darbības likumā un pakārtotajos MK noteikumos	2024 4.cet.		IZM
	IZM saskaņots 4 augstāko izglītības institūciju konsolidācijas plāns	2023 2.cet.		IZM
	100 % ieviests jaunais pārvaldības modelis valsts augstskolās	2026 3.cet.		augstskolas
I - Pētniecības, attīstības un konsolidācijas granti	noslēgti 4 konsolidācijas grantu līgumi	2026 3.cet.	82500000	IZM, projektā iesaistītās institūcijas
	noslēgti 315 akadēmiskās karjeras grantu līgumi	2026 3.cet.		IZM, projektā iesaistītās institūcijas
	noslēgti 90 iekšējo P&A grantu līgumi	2026 3.cet.		IZM, projektā iesaistītās institūcijas

12.tabula

6. Likuma varas komponentes reformas un investīcijas

Pasākums (reforma (R)/ investīcija (I))	Rezultāti	Termiņš	ANM finansējums	Atbildīgā institūcija
Ēnu ekonomikas apkarošana:				
R - Analītiskas stiprināšana un datu pārvaldības attīstība nodokļu administrēšanas un muitas jomā	apstiprināts un īstenots valsts iestāžu darba plāns ēnu ekonomikas ierobežošanai 2021.-2022. gadam	2022 4.cet.		FM
	stājušies spēkā grozījumi likumā "Par nodokļiem un nodevām" par nodokļu maksātāju reitingu sistēmas izveidi, kontroles optimizāciju	2022 4.cet.		FM
	izstrādāts uz datiem balstīts pakalpojumu grozs katrai nodokļu maksātāju segmentācijas grupai (grozījumi VID iekšējos noteikumos)	2024 2.cet.		VID
	izstrādāta rokasgrāmata nodokļu nomaksas veicināšanas pasākumu metodiskajai vadībai (grozījumi VID iekšējos noteikumos)	2023 3.cet.		VID
	sagatavotas 5 pētījuma atskaides valsts pētījumu programmā "Ēnu ekonomikas mazināšana valsts ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai"	2022 4.cet.		FM
	izvērtēti pētījuma rezultāti un īstenoti attiecīgie pasākumi ēnu ekonomikas samazināšanai	2023 4.cet.		FM
I - Esošo analītisko risinājumu modernizācija	ieviestas modernizētas riska analīzes sistēmas - pabeigti šādi jauninājumi: esošās riska sistēmas ir migrētas uz vienu analītisku platformu; izstrādāta un ieviesta atsevišķu nodokļu maksātāju riska sistēma; izstrādāta un ieviesta akcīzes nodokļu risku pārvaldības sistēma; ESKORT sistēma ir pārsūtīta uz SAP HANA datu bāzi.	2024 2.cet.	2100000	VID
I - Jaunu analīzes sistēmu izstrāde	izstrādāta un ieviesta modernizēta riska analīzes sistēma: ieviesta nodokļu maksātāju segmentācijas sistēma; nodrošināta informācijas integrācija nodokļa maksātāja 360 grādu analīzē	2024 2.cet.	1880000	VID
I - Personāla apmācības darbam ar analītisko platformu un konsultācijas	apmācīti 50 VID speciālisti darbam ar SAP HANA tehnoloģisko platformu	2023 4.cet.	20000	VID
R - Muitas kontroles punktos (MKP) skenēto attēlu attālināta un centralizēta analīze	95% no kravas attēliem tiek analizēti centralizēti un attālināti caur BAXE sistēmu	2026 3.cet.		VID
I - Dzelzceļa rentgeniekārtu sasaiste ar BAXE un maksīgā intelekta izmantošana dzelzceļu kravu skenēšanas attēlu analīzei	MKP "Indra" un MKP "Kārsava" dzelzceļa rentgena iekārtas savienotas ar BAXE	2023 4.cet.	3000000	VID
	dzelzceļu kravu skenēšanas attēlu analīzei tiek izmantota automatizēta rentgena attēlu analīzes platforma	2024 4.cet.		VID
I - Muitas laboratorijas kapacitātes stiprināšana	iegādāts un uzstādīts spektrofotometrs Muitas laboratorijā	2022 4.cet.	135000	VID
	iegādāts un uzstādīts spektrofotometrs lidostas MKP	2022 4.cet.		VID
I - Saņemto pasta sūtījumu muitas kontroles pilnveidošana lidostas MKP	ieviesta lidostas MKP pasta sūtījumu viedās skenēšanas un automatiskās šķirošanas/analīzes līnija	2023 4.cet.	1392000	VID
I - Infrastrukturā izveide kontroles dienestu funkciju īstenošanai Kundziņsalā	noslēgts apvienotais projektēšanas - būvniecības līgums infrastruktūras izveidei kontroles dienestu funkciju īstenošanai Kundziņsalā	2022 4.cet.	12758000	VAS "Valsts nekustamie īpašumi"
	saskaņots būvprojekts būvvaldē un saņemta atļauja būvdarbu uzsākšanai	2023 4.cet.		VAS "Valsts nekustamie īpašumi"
	izpildīti 100% būvdarbi, pieņemta ekspluatācijā infrastruktūra kontroles dienestu funkciju izpildei	2026 3.cet.		VAS "Valsts nekustamie īpašumi"
	veikts iepirkums un noslēgts līgums par kravu kontroles rentgeniekārtas piegādi un uzstādīšanu	2022 4.cet.		VID
	uzstādīta kravu kontroles rentgeniekārta	2024 4.cet.		VID

Pasākums (reforma (R)/ investīcija (I))	Rezultāti	Termiņš	ANM finansējums	Atbildīgā institūcija
Ekonomisko noziegumu izmeklēšana:				
R - Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas identificēšanas, ekonomisko noziegumu izmeklēšanas un tiesvedības procesu modernizācija	spēkā stājušies grozījumi NILLTPFN likumā, paredzot, tai skaitā jauno FID Datu saņemšanas un analīzes sistēmas ieviešanu un paralēlas ziņošanas sistēmas gan FID, gan VID atcelšanu	2021 2.cet.		FID
I - AML inovāciju centra izveide noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas identificēšanas uzlabošanai	izveidota iesaistītām pusēm pieejama zināšanu un materiālu apmaiņas un sadarbības koordinācijas IT platforma	2025 1.cet.	1474010	FID
I - Ekonomisko noziegumu izmeklēšanas kapacitātes stiprināšana	IeM apstiprināts VP progresa rīcības plāns cīņai ar ekonomisko noziedzību, pamatojoties uz ieteikumiem, kas saņemti saskaņā ar DG REFORM Strukturālo reformu programmu	2025 4.cet.	1050000	VP, IeM
	palielināts atklāto vides noziegumu kriminālprocesu īpatsvars (palielināts no 40 līdz 60 %)	2025 1.cet.		VP 5 Latvijas reģionālās struktūrvienības (vides noziegumi)
	20 tiesībsargājošās amatpersonas ieguvušas sertificētu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas speciālistu (CAMS) sertifikātu	2025 1.cet.		VP ENAP, 5 Latvijas reģionālās struktūrvienības
	iepirktas 237 darba aprīkojuma vienības noziegumu izmeklēšanas tehniskās kapacitātes uzlabošanai	2025 1.cet.		VP ENAP, 5 Latvijas reģionālās struktūrvienības
I - Vienota tiesnešu, tiesu darbinieku, prokuroru, prokuroru palīgu un specializēto izmeklētāju (starpdisciplināros jautājumos) kvalifikācijas pilnveides mācību centra izveide	stājies spēkā normatīvais regulējums par mācību centra (tai skaitā finansējuma nodrošināšanu pilnā apmērā) izveidi	2025 1.cet.	7572030	TM
	izstrādātas jaunas un pilnveidotas iepriekš izstrādātās (kopā 10) profesionālās kapacitātes stiprināšanas mācību programmas	2024 4.cet.		TM
	īstenotas 10 profesionālās kapacitātes stiprināšanas mācību programmas un programmu turpmāka aktualizēšana	2026 2.cet.		TM
	pielāgotas telpas un nodrošināts aprīkojums mācību centra vajadzībām	2024 4.cet.		TM
Valsts pārvaldes modernizācija:				
R - Publiskās pārvaldes modernizācija	izstrādāts un MK apstiprināts Valsts pārvaldes modernizācijas plāns	2022 4.cet.		VK
	izstrādāts un MK apstiprināts Valsts pārvaldes modernizācijas plāna ieviešanas progresa pārskats	2025 4.cet.		VK
	izstrādāts un MK apstiprināts Vienoto pakalpojumu centra koncepts centralizētu pakalpojumu (vismaz grāmatvedības un personāla lietvedības) sniegšanai	2022 4.cet.		VK
	apmācītas 16232 personas ētikas, integritātes, pretkorupcijas, iepirkumu normatīvā regulējuma piemērošanas, kā arī krāpšanas, ēnu ekonomikas un interešu konflikta novēršanas jomās u.c. tēmās	2026 3.cet.		VAS
I - Atvērtā, caurskatāma, godprātīga un atbildīga publiskā pārvalde	vismaz 15% no kopējiem tiešās valsts pārvaldes iestāžu cilvēkresursiem iekļauti centralizēto funkciju nodrošināšanā (vienotā centralizētā pakalpojuma risinājumā)	2026 3.cet.	600000	VK
	izstrādāts kompetenču ietvars, tai skaitā mācību programmas publiskās pārvaldes nodarbināto, amatpersonu un politiķu kapacitātes pilnveidei ētikas, integritātes, pretkorupcijas, krāpšanas, ēnu ekonomikas un interešu konflikta novēršanas jomās	2023 4.cet.		VK, VAS
I - Publiskās pārvaldes profesionalizācija un administratīvās un kapacitātes stiprināšana	izstrādātas mācību programmas nākotnes kompetenču attīstībai un pārkvalifikācijai	2023 4.cet.	1800000	VK
	apmācītas 20011 personas inovācijas un koprades modernai rīcībpolitikai un pakalpojumu, līderības	2026 3.cet.		VAS

Pasākums (reforma (R)/ investīcija (I))	Rezultāti	Termiņš	ANM finansējums	Atbildīgā institūcija
	un efektīvas pārmaiņu vadības, datu pratības, ES fondu un ārvalstu finanšu instrumentu politikas mērķu efektīvas sasniegšanas, stratēģiskās plānošanas, pierādījumus balstītas rīcībpolitikas plānošanas un īstenošanas, specializēto mācību tēmu u.c. jomās			
I - Publiskās pārvaldes inovācijas eko-sistēmas attīstība	ieviests vienots eksperimentēšanas ietvars publiskā sektora inovācijai – precizēts un sakārtots normatīvais regulējums publiskā sektora inovācijas ekosistēmas attīstības atbalstam	2025 2.cet.	900000	VK
	īstenoti pasākumi valsts budžeta finansējuma ilgtermiņa piesaistei inovāciju laboratorijas darbības tālākai nodrošināšanai	2025 3.cet.		VK
I - Nevalstisko organizāciju izaugsme sociālās drošības pārstāvniecības stiprināšanai un sabiedrības interešu uzraudzībai	izstrādāta nevalstisko organizāciju atbalsta programma sabiedrības interešu aizstāvības īstenošanai	2022 4.cet.	2318960	VK, SIF
	ieviesti 30 grantu projekti sociālās elastības un sabiedrības interešu aizstāvības programmās	2026 3.cet.		VK, SIF
R - Publisko iepirkuma līgumu reģistra izveide	pieņemti grozījumi publisko iepirkumu jomu regulējošos tiesību aktos un izstrādāts un tiešsaistē pieejams publisko iepirkumu līgumu reģistra tehniskais risinājums	2022 4.cet.		IUB, FM
R - Konkurences vides pilnveidošana	pieņemts normatīvais regulējums konkurences vides pilnveidošanai un korupcijas risku mazināšanai publiskajos iepirkumos	2021 4.cet.		FM
R - Profesionalizācijas stratēģijas izstrāde un īstenošana	izstrādāta stratēģija iepirkumu veicēju profesionalizācijai, kā arī noteiktas jomas, kurās iepirkumi efektīvi centralizējami	2022 1.cet.		FM, IUB
	īstenoti iepirkumu veicēju kompetences celšana pasākumi (standartizētas kvalifikācijas prasības nozarēm, metodiski materiāli, vienota mācību programma)	2022 4.cet.		IUB, VAS, VK, EM
	spēka stājies MK lēmums par centralizēto iepirkumu izpildi atsevišķās jomās, pamatojoties uz iepriekšēju priekšizpēti	2026 3.cet.		FM
R - IUB IT un analītiskās kapacitātes stiprināšana	definēti kritēriji riskanto tirgus sektoru, pasūtītāju un iepirkumu noteikšanai	2021 4.cet.		IUB
	ieviesta un tiešsaistē pieejama modernizēta iepirkumu Publikāciju vadības sistēma	2024 4.cet.		IUB

7.pielikums. KPVIS pielāgošana Latvijas ANM plāna administrēšanai un Latvijas ANM plāna ieviešanas vadības un kontroles sistēmas modelis

Tā kā Latvijas ANM plāns paredz, ka visa ar plāna ieviešanu un uzraudzību saistītā informācija tiks glabāta KPVIS²⁷³, tas vienlaikus rada arī iespēju izmantot plāna ieviešanā jau pieejamās IT sistēmas prototipu un datu krātuves.²⁷⁴

Jāpievērš uzmanība tam, ka ANM ir tiešās pārvaldības instruments un tā īstenošanā iesaistīto institūciju funkciju apjoms, kas nav definēts ANM Regulā, tiks noteikts citos EK sagatavotajos dokumentos. Tā kā ANM Regula nosaka tikai vispārīgas prasības un pienākumus ANM plāna īstenošanā iesaistītajām iestādēm bez specifisku funkciju, veicamo darbību un to apjomu definēšanas, tad jāņem vērā, ka EK vēl tikai sniegs norādes, skaidrojumus un vadlīnijas par vairākiem ar ANM plāna īstenošanu saistītiem jautājumiem un MK noteikumi nosaka iesaistīto iestāžu vispārējo kompetenci, iesaisti, tiesību un funkciju apjomu tikai nacionālajā līmenī.²⁷⁵

Līdz ar to Latvijas ANM plānā ir norāde, ka:

- ❖ atsevišķu jautājumu precizēšana saistībā ar KPVIS pielāgošanu ANM administrēšanai var aizkavēties, jo Latvijas ANM plāna izstrādes laikā²⁷⁶ EK ir sniegusi ierobežotu informāciju (trūkst detalizētu EK norāžu un vadlīniju) par:
 - datu ziņošanas (veidņu neesamība) prasībām, to apjomu, lai nacionāli varētu izstrādāt nosacījumus datu ieguvei, apkopošanai, ievades darbību secībai KPVIS, lai apkopotā informācija būtu pietekošā apjomā un kvalitātē;
 - detalizācijas līmeni un niansēm pašā ziņošanas procesā EK;
 - maksājumu pieprasījumu iesniegšanu EK;
 - rīcību situācijās, kad nav viennozīmīgi sasniegti iepriekš noteiktie mērķrādītāji un starpposma rādītāji;
 - neatbilstību konstatēšanas gadījumā un attiecīgi dažādu sankciju piemērošanas kārtībā.²⁷⁷
- ❖ KPVIS ANM moduli (ANM KPVIS) datu uzkrāšanai, uzglabāšanai un analīzei plānots ieviest 2022. gada 1. ceturksnī.²⁷⁸

Savukārt FM MK noteikumu²⁷⁹ anotācijā norāda, ka vēl joprojām EK nav sniegusi viennozīmīgu informāciju par ziņojuma progresu formu, kas apgrūtinā ziņošanas veidnes iestrādāšanu KPVIS. Līdz ar to FM lēš, ka KPVIS funkcionalitāte attiecībā uz ziņošanas progresu būs izmantojama tikai 2022. gada 2. ceturksnī.²⁸⁰

Atkarīgs no EK IT sistēmas *Fenix* funkcionalitātes prasībām

Vienlaikus atzīmējams, ka KVS tiks precizēta atbilstoši EK darbības kārtībai²⁸¹ un ir izstrādāta saskaņā ar MK noteikumiem, kas nosaka:

- ❖ ANM īstenošanas un uzraudzības kārtību, tai skaitā ANM plāna īstenošanā iesaistīto institūciju un finansējuma saņēmēju pienākumus, tiesības un atbildību;
- ❖ nepieciešamās informācijas sistēmas izveides un izmantošanas kārtību ANM ieviešanā, iesaistīto institūciju tiesības pieprasīt un saņemt tiešu pieeju informācijas sistēmas datiem.

01.02.2022. MK²⁸²:

- ❖ pieņem MK noteikumus, ar kuriem pieņem un apstiprina EK darbības kārtību, par kuru vienojas EK un Latvija²⁸³;
- ❖ pilnvaro finanšu ministru parakstīt EK darbības kārtību (*Operational Arrangements*)²⁸⁴.

Lai gan vēl šobrīd EK turpina darbu pie dažādu skaidrojošo materiālu izstrādes un 28.01.2022. EK jau papildus ir izstrādājusi vairākas vadlīnijas²⁸⁵, tomēr 18.02.2022. FM skaidroja, ka pamatinformācija KPVIS pielāgošanai no EK ir saņemta un līdz 30.06.2022. ANM KPVIS pamata funkcionalitāte tiks nodrošināta, tai skaitā:

- ❖ varēs iesniegt projektu iesniegumus;
- ❖ ievadīt projekta pamata informāciju;
- ❖ ziņot par sasniegtajiem projektu rezultātiem;
- ❖ izveidot maksājuma pieprasījumu EK.

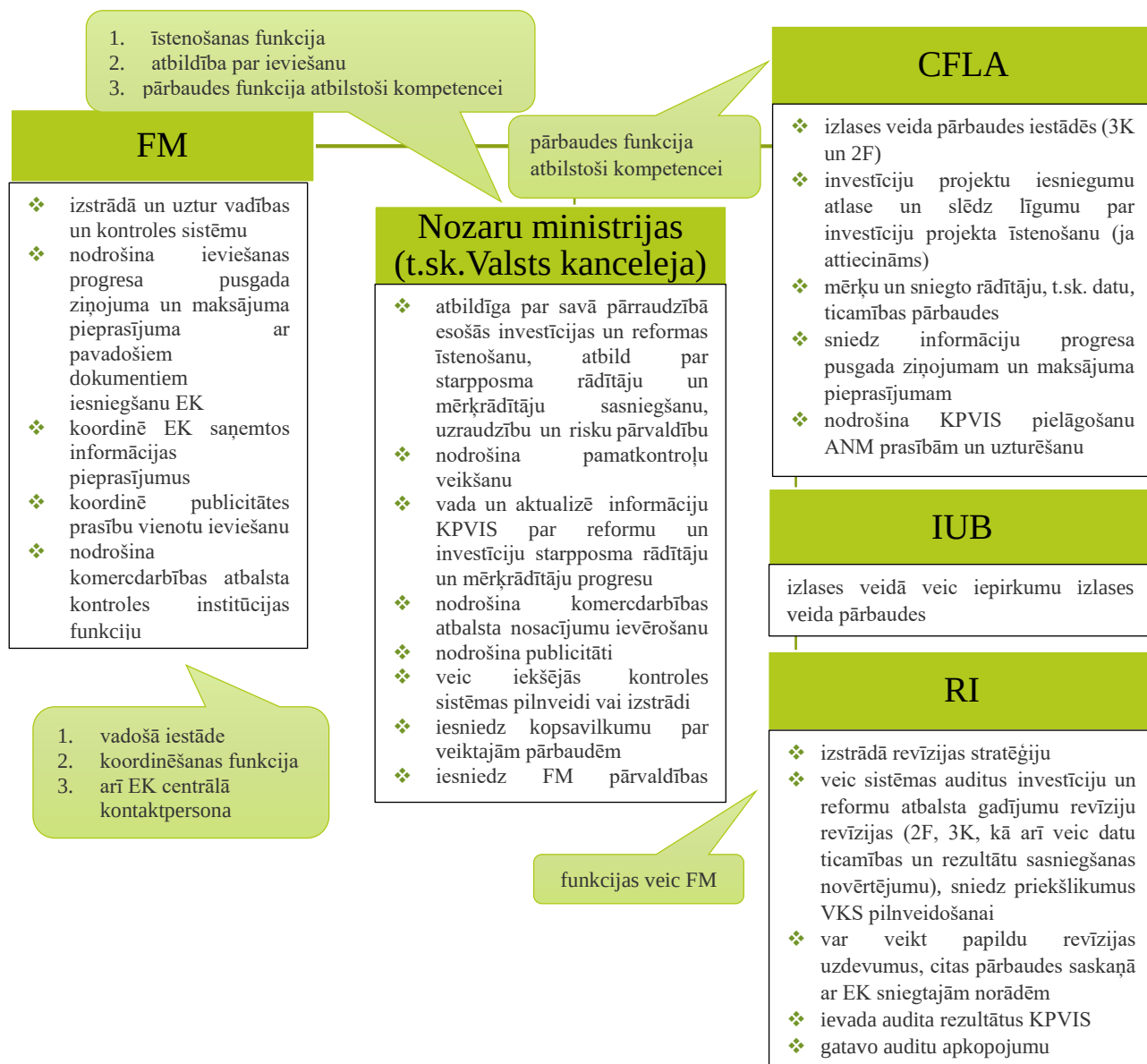
Tomēr saskaņā ar FM sniegto informāciju EK informatīvās sistēmas *Fenix* funkcionalitāte (IT sistēma *Fenix*), kas saistīta ar ziņošanas progresu, dalībvalstīm vēl nav pilnā apmērā pieejama. Līdz ar to ANM KPVIS pielāgošana, lai nodrošinātu ziņošanu EK, tiks turpināta un būs pabeigta, tiklīdz EK skaidri definēs detalizētas IT sistēmas *Fenix* prasības.

Iepriekšminēto MK noteikumu anotācijā²⁸⁶ norādīts, ka:

- ❖ kopumā plānots, ka tiks mazināts kopējais kontroļu apjoms un slogs (piemēram, slogs samazināsies izdevumu pamatojošo dokumentu pārbaudēm, ANM Regula neparedz specifiskas pārbaudes projekta īstenošanas vietās, tās varēs veikt, ņemot vērā riskus un nepieciešamību;
- ❖ īpaša uzmanība būs vērsta uz: 1) procesa, starpposma rādītāju un mērķrādītāju; 2) 2F un 3K risku uzraudzību.²⁸⁷

Saskaņā ar FM sniegto informāciju un ņemot vērā, ka ANM ir EK tiešās pārvaldības instruments, tad ANM ietvaros netiks veidota specifiska ANM jomu regulējoša uzraudzības komiteja.²⁸⁸ Gan sabiedrības informēšanu, gan dialogu ar visam ieinteresētajām pusēm nodrošinās EK, vienreiz gadā organizējot informatīvu forumu. Savukārt nacionālajā līmenī sociālo un sadarbības partneru iesaiste tiks nodrošināta:

- ❖ ES fondu 2021.–2027. gadam uzraudzības komitejas ievaros, skatot ES fondu un ANM sinerģijas jautājumus;
- ❖ publiskajās apspriedēs, virzot tiesību aktu par konkrēta ANM plāna pasākumu īstenošanu saskaņošanai tiesību aktu portālā.²⁸⁹

40.attēls. Latvijas ANM plāna plānotais vadības un kontroles sistēmas modelis²⁹⁰

Savukārt par darbībām, kas veiktas pirms MK noteikumu pieņemšanas, pilnu atbildību uzņemas atbildīgās nozares ministrijas, ņemot vērā FM kā koordinatora izteiktos norādījumus.²⁹¹

Lai arī FM skaidro, ka par reformu un investīciju definēšanu ir atbildīgas pašas nozaru ministrijas, **FM kā vadošās** valsts pārvaldes **iestādes** finanšu nozarē **iesaiste** investīciju projektu apzināšanā, izmaksu plānošanā, uzskaitē un pārvaldībā, **visticamāk, uzlabotu investīciju plānošanu.**

Lai Latvijas ANM plāna pasākumus ieviestu efektīvi un vienveidīgi, 26.11.2021. FM ir izstrādājusi “Vadlīnijas informatīvā ziņojuma vai Ministru kabineta noteikumu izstrādei par ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna reformas vai investīcijas ieviešanu”²⁹², kuras paredz, ka nozaru ministrijas un Valsts kanceleja izstrādā ANM plānā iekļauto reformu vai investīciju atbalstu piešķiršanas mehānisma ieviešanas kārtību MK noteikumu vai informatīvā ziņojuma formā, vienlaikus izvērtējot katra formāta: 1)

lietderīgumu; 2) iespējamo ieguvumu; 3) administratīvo slogu un risinājuma efektivitāti; 4) izvēli pamatojot informatīvajā ziņojumā vai MK noteikumu anotācijā.

8.pielikums. ANM finansējuma plānošana

Atšķirībā no citiem ES fondiem ANM Regula neparedz attiecināmās un neattiecināmās izmaksas, tomēr, plānojot ANM plāna finansējumu, dalībvalstīm jāievēro šādi ANM Regulas noteikumi²⁹³:

- ❖ ANM plānā jāiekļauj reformu un investīciju aplēstās kopējās izmaksas,
- ❖ no ANM nefinansē valsts budžeta kārtējos izdevumus,
- ❖ ANM papildina citas ES programmas un instrumentus, bet nesedz tās pašas izmaksas.

Arī EK vadlīnijās²⁹⁴ akcentēts, ka no ANM būtu jāfinansē tikai tādas izmaksas, kas pēc būtības nav atkārtotas un ietilpst ANM plāna īstenošanas laika periodā. ANM finansējums nedrīkst aizstāt periodiskus valsts budžeta izdevumus, izņemot pienācīgi pamatotos gadījumos.

Lai nodrošinātu, ka ANM plāns pēc tā apstiprināšanas nav jāgroza, tādējādi arī novēršot papildu administratīvo slogu, dalībvalstīm saskaņā ar EK vadlīnijām²⁹⁵ bija jāiesniedz:

- ❖ tādus ANM plānus, kuru aplēstās kopējās izmaksas ir pēc iespējas tuvākas maksimālajam finansiālajam ieguldījumam,
- ❖ informāciju par izmaksu aprēķiniem katrai reformai un investīcijai pēc iespējas detalizētākā līmenī, tai skaitā informāciju par:
 - izmantoto metodoloģiju;
 - ietekmi uz budžetu;
 - aprēķiniem;
 - salīdzinošiem izmaksu datiem.

EK noteikusi četrus reformu un investīciju izmaksu aprēķināšanas principus²⁹⁶.

- ❖ **Precizitāte:** ņemot vērā, ka ANM plāna novērtējums tiek veikts, pamatojoties uz izmaksu aplēsēm pirms izmaksas faktiski ir radušās, kopējām aprēķinātajām izmaksām ir jābūt pietiekami tuvu faktiskajām izmaksām.
- ❖ **Atbildība un pārredzamība:** izmaksu aprēķiniem jābūt izsekojamiem. Grāmatvedības metodēm, vēsturiskām izmaksām, statistikas datiem, tirgus cenām un citiem ticamiem pētījumiem, informācijas un pierādījuma avotiem jābūt brīvi pieejamiem iespējamām pārbaudēm.
- ❖ **Vienkāršība:** administratīvajam slogam jābūt pēc iespējas pārvaldāmam visām pusēm. Dalībvalstīm nevajadzētu radīt pārmērīgu administratīvo slogu, un EK ir jāspēj īsā laika periodā novērtēt elementus, kas saistīti ar izmaksu aprēķināšanu.
- ❖ **Konsekvence:** izmaksu aprēķiniem jāatbilst izmaksām, kas piemērotas līdzīgiem ES finansētiem projektiem.

Vienlaikus EK ir norādījusi, ka reformu vai investīciju izmaksu tāmes paaugstināšana vēlākā posmā²⁹⁷ nav objektīvs apstāklis, kas varētu izraisīt ANM plāna grozījumus. Dalībvalstīm būtu jāparedz šī nenoteiktība, kas saistīta ar īstenošanas periodu. FM norāda, ka ministrijas tika aicinātas reformu un investīciju izmaksu aprēķinos paredzēt šo potenciālo cenu pieaugumu.²⁹⁸

Savukārt par ANM plāna administrēšanā iesaistīto darbinieku atalgojuma izmaksām EK skaidroja:

[..] valsts darbinieku atalgojums nebūtu jāiekļauj ANM, jo tās ir atkārtotas izmaksas. Tomēr izmaksas, lai uzlabotu cilvēkresursu kvalifikāciju valsts pārvaldē, var uzskatīt par daļu no ieguldījumiem cilvēkkapitālā. Ja administratīvos izdevumus var pārvērst par pasākumu (ieguldījumu vai reformu), kas atbilst ANM prasībām, tos var iekļaut plānā. Tas ietvertu, piemēram, reformu, lai uzlabotu revīzijas un kontroles sistēmas [..].

Lai gan ANM Regula²⁹⁹ un Regula (ES) 2020/2094³⁰⁰ paredz, ka no ANM finansējuma var segt izdevumus, kas attiecas uz sagatavošanu, uzraudzību, kontroli, revīziju un izvērtēšanu, kā arī citu atbalsta pasākumu izmaksas, kas palīdz novērtēt un īstenot reformas un investīcijas, tomēr minētais attiecināms tikai uz pašas EK darbībām, kuras nepieciešamas ANM pārvaldībai, un nav attiecināms uz konkrētās dalībvalsts ANM plānu administrēšanu.

Vienlaikus dalībvalstis var saņemt tehnisko atbalstu no Tehniskā atbalsta instrumenta, iesniedzot EK tehniskā atbalsta pieprasījumu.³⁰¹ Tomēr Tehniskā atbalsta instruments paredzēts, lai turpinātu sniegt un pastiprinātu atbalstu dalībvalstīm reformu īstenošanā, nevis dalībvalstīm tieši ANM plānu pārvaldībai³⁰²:

Tehniskā atbalsta instruments

EK sniegts tehniskais atbalsts, lai:

1. dalībvalstis izplānotu, izstrādātu, īstenotu reformas un sagatavotu un grozītu ANM plānus;
2. veidotu pieredzes apmaiņu par paraugpraksi, par procesiem un metodiku;
3. veicinātu dalībvalstu centienus uzlabot to institucionālo un administratīvo spēju.

Vienlaikus dalībvalstis var³⁰³:

- ❖ ierosināt savā ANM plānā ne vairāk kā 4 %³⁰⁴ no ANM plāna kopējā finansējuma:
 - kā aplēstās izmaksas iekļaut maksājumus par papildu tehnisko atbalstu saskaņā ar Tehniskā atbalsta instrumentu³⁰⁵,
 - kā skaidras naudas iemaksas summu InvestEU nodalījuma vajadzībām.
- ❖ pēc pieprasījuma uz ANM pārnest līdzekļus, kas piešķirti dalītās pārvaldības ES programmās.

Lai precizētu jautājumus, kas nav konkrēti atrunāti Latvijas ANM plāna izmaksu pamatojumā, FM vērsās EK³⁰⁶:

- ❖ lūdzot apstiprināt informāciju, ka EK nepārbaudīs un neprasīs dalībvalstij pamatot jebkādas plānotās un faktiskās izmaksu pozīciju izmaiņas;
- ❖ jautājot, vai no ANM līdzekļiem ir iespējams finansēt izmaksas, kuras nav skaidri minētas ANM plāna izmaksu datnēs, bet ir būtiskas plāna iekļauto projektu īstenošanai, piemēram:
 - projekta līmeņa auditu izmaksas, kas vairumā gadījumu nav minētas izmaksu datnēs,
 - personāla izmaksas.

15.09.2021. EK sniedza FM atbildi:

Maksājumi ir atkarīgi no ANM plāna [..] mērķu sasniegšanas. Tādējādi EK apstiprina, ka izmaksu informācija netiks "pārskatīta", kā arī EK nepārbaudīs un nelūgs dalībvalstis pamatot faktiskās izmaksu izmaiņas, salīdzinot ar aplēsēm.

Vērtība, kas būtu jāsamaksā par rezultātu sasniegšanu, ir paredzama ANM plānā iekļauto investīciju un reformu izmaksās.

Dalībvalstis var brīvi izmantot ANM resursus jebkādā veidā, kas vajadzīgs, lai sasniegtu ANM plāna mērķus un starpposma rādītājus, tostarp izdevumus, kas rodas no tehniskas palīdzības.

Tomēr vienlaikus dalībvalstīm jāievēro “ne aizstāt valsts budžeta izdevumus” princips un “2F” aizlieguma princips.

Ņemot vērā iepriekš minēto, FM sanāksmē³⁰⁷, kas organizēta ministrijām un Valsts kancelejai par ANM plāna ieviešanu, skaidroja:

ANM Regula nedefinē, kas ir ANM ietvaros attiecināmās un neattiecināmās izmaksas, kā tas ir ES fondu ietvaros. Visām izmaksām, kas nepieciešamas, lai sasniegtu definētos [...] mērķus, jābūt iekļautām ANM plāna izmaksās/aprēķinos, kas tika apstiprinātas ar Padomes īstenošanas lēmumu.

Attiecināmās darbības un izmaksas ir iestrādātas ANM plānā katras reformas un investīcijas budžeta pamatojumā. Specifiski attiecināmības jautājumi individuāli ir jāaskaņo ar EK.

Saskaņā ar FM skaidrojumu prezumējams, ka visas ar Latvijas ANM plānu īstenošanu saistītās izmaksas bija ieplānojamas reformu un investīciju izmaksu pamatojumos un metodikās.

Līdz ar to tās izmaksas, kuras tika ieplānotas un kuras ir apstiprinājuši Padome, ir attiecināmās izmaksas, bet pārējās izmaksas, kas rodas Latvijas ANM plāna īstenošanā:

- ❖ uzskatāmas par neattiecināmām un sedzamas no valsts budžeta, izņemot PVN izmaksas:
 - tādām atvasinātām publiskām personām un kapitālsabiedrībām kā valsts un pašvaldību ārstniecības iestādes (slimnīcas), plānošanas reģioni, augstskolas un zinātniskās institūcijas, ja PVN ir atgūstams;
 - biedrībām un nodibinājumiem (NVO), kas veic valsts deleģētu funkciju, ja PVN ir atgūstams;
 - komersantiem, kuri PVN sedz no saviem privātajiem finanšu līdzekļiem vai cita piesaistīta finansējuma, kas nav ANM finansējums, vai
- ❖ uz pamatota ministriju vai Valsts kancelejas ierosinājuma un FM veiktas ierosinājuma pamatojuma pirmspārbaudes, virzāmas izvērtēšanai EK. Pozitīva EK lēmuma gadījumā veicami grozījumi Latvijas ANM plānā vai tā pielikumos.

Lai plānotu un atrisinātu no ANM līdzekļiem nesedzamo plāna administrēšanas, kontroles un uzraudzības, ka arī PVN izmaksu jautājumu, pamatojoties uz FM informatīvo ziņojumu, 07.09.2021. MK nolēma³⁰⁸:

- ❖ pieņemt zināšanai FM informatīvo ziņojumu,
- ❖ atbalstīt ANM ieviešanai nepieciešamā valsts budžeta līdzfinansējuma pārdali no 74. resora “Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums” programmas 80.00.00 “Nesadalītais finansējums ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai”, nosakot šo izdevumu attiecināmības periodu ar 01.07.2021.,
- ❖ FM sagatavot un iesniegt izskatīšanai MK grozījumus MK 17.07.2018. noteikumos Nr. 421 “Kārtība, kādā veic gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktās apropriācijas izmaiņas” (MK noteikumi Nr. 421),
- ❖ ministrijām un Valsts kancelejai ANM plāna administrēšanu nodrošināt esošo amata vietu ietvaros, nepalielinot kopējo amata vietu skaitu resorā.

07.10.2021. FM sanāksmē³⁰⁹, kas tika organizēta ministrijām un Valsts kancelejai par ANM plāna ieviešanu, vērta uzmanību uz to, ka, lai nodrošinātu tiesības un pilnvaras nozaru ministrijām un Valsts kancelejai vērsties FM ar pieprasījumu valsts budžeta līdzfinansējuma pārdalei no 80.00.00 programmas ANM plāna administrēšanas nodrošināšanai, tiek izstrādāts grozījumu projekts MK noteikumos Nr. 421, un skaidroja šādu MK noteikumu Nr. 421 piemērošanu:

- ❖ **valsts budžeta priekšfinansējumam** Latvijas ANM plāna reformu un investīciju īstenošanai būs piemērojams MK noteikumu Nr. 421 spēkā esošais 24.1. apakšpunkts, kas nosaka, ka no 80.00.00 programmas piešķir valsts budžeta priekšfinansējumu ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai atbilstoši normatīvajiem aktiem par attiecīgajiem finanšu instrumentiem.
- ❖ **pievienotās vērtības nodokļa izmaksu** segšanai būs piemērojams MK noteikumu Nr. 421 spēkā esošais 24.3. apakšpunkts, kas nosaka, ka no 80.00.00 programmas piešķir līdzekļus budžeta iestādēm ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības projektu neattiecināmo izmaksu segšanai tikai tajos gadījumos un tādā apmērā, kāds noteikts tiesību aktos. Līdz ar to ministrijām un Valsts kancelejai būs šie izdevumi jāatrunā, sagatavojot un virzot attiecīgos tiesību aktus pieņemšanai MK.
- ❖ **valsts budžeta līdzfinansējumam Latvijas ANM plāna administrēšanai** paredzēts MK noteikumos Nr. 421 papildināt ar jaunu 24.7. apakšpunktu, kas paredzēs, ka “no 80.00.00 programmas piešķir valsts budžeta līdzfinansējumu Latvijas ANM plāna administrēšanas nodrošināšanai”.

23.11.2021. MK noteikumos Nr. 421 arī veikts plānotais grozījums, papildinot MK noteikumos Nr. 421 ar 24.7. apakšpunktu, kas paredz valsts budžeta līdzfinansējumu Latvijas ANM plāna administrēšanai.

Administrēšanas izdevumu plānošana

Administrēšanas, kontroles un uzraudzības funkcijas atbilstoša veikšana ir būtiska un nepieciešama Latvijas ANM plāna kvalitatīvas ieviešanas nodrošināšanai un maksājumu no EK saņemšanai, jo nepilnīga VKS rada risku valsts budžetam, nesaņemot no EK Latvijas ANM plānā noteikto finansējumu.³¹⁰

07.09.2021. FM, lai izpildītu MK uzdoto uzdevumu un lai noteiktu labāko, efektīvāko un ekonomiski atbilstošāko risinājumu, iesniedza (veica) Latvijas ANM plāna administrēšanā iesaistīto institūciju iesniegto finanšu pieprasījumu apkopojumu.

Sākotnēji FM izstrādāja indikatīvo piedāvājumu par papildus nepieciešamo finansējumu 26,79 milj. *euro* apmērā, kas ietver gan nepieciešamo cilvēkresursu (slodzes) izmaksas, gan KPVIS pielāgošanas izmaksas.

Lai arī Latvijas ANM plāna īstenošanā iesaistītajām institūcijām jau ir praktiska pieredze efektīvā ES fondu līdzekļu administrēšanā, tomēr:

- ❖ ņemot vērā, ka ANM ir tiešs EK finanšu instruments, būtiski pieaug tieši nozaru ministriju un Valsts kancelejas loma Latvijas ANM plānā esošo reformas un investīcijas ieviešanā un pārraudzībā;
- ❖ saistībā ar plāna īstenošanu un uzraudzību paredzamas arī **jaunas un būtiskas papildu funkcijas**, tai skaitā³¹¹:
 - detalizētu pamatojošo dokumentu, kas apliecina starpposma rādītāju un mērķrādītāju sasniegšanu, iesniegšana;
 - datu pārbaude, apstrāde un analītiskas informācijas sagatavošana;
 - pastāvīga kvalitatīva dialoga ar EK nodrošināšana;
 - KPVIS pieejamības nodrošināšana EK pēc tās pieprasījuma.

FM skaidroja, ka EK detalizētās prasības saistībā ar datu apkopošanu, ziņošanu un ievadi KPVIS sistēmā, kā arī sasniegto starpposma rādītāju un mērķrādītāju pamatojošās dokumentācijas apkopošanu un

pārbaudi, kas Latvijas ANM plānā iesaistītajām institūcijām būs jāveic papildus, izvirzīja pēc FM sākotnēji izstrādātā piedāvājuma par papildus nepieciešamo finansējumu cilvēkresursu un KPVIS pielāgošanas izmaksām.³¹²

Līdz ar to, lai nodrošinātu EK prasībām atbilstošu Latvijas ANM plāna ieviešanu un lai novērstu riskus, ka ANM finansējums netiks saņemts pilnā apmērā, nepieciešama pienācīga Latvijas ANM plāna ieviešanas kapacitāte – gan papildu cilvēkresursi, gan KPVIS pielāgošanas un uzturēšana. Papildus jāņem vērā, ka vienlaikus paralēli jānodrošina ES struktūrfondu 2014.–2020.gadam pabeigšana un pēcuzraudzība, kā arī ES fondu 2021.–2027. gadam uzsākšana un īstenošana.³¹³

Pamatojoties uz institūciju pieprasījumiem un argumentiem par papildus nepieciešamajiem finanšu resursiem, jau šobrīd esošo noslodzi, kā arī turpmāk veicamajām darbībām un uzdevumiem, FM piedāvāja risinājumu, ka visi nepieciešamie finanšu resursi, papildu funkcijas un VKS pielāgošanas izmaksas Latvijas ANM plānā ieviešanai:

- ❖ ir plānotas kā terminētas uz noteiktu laiku – līdz Latvijas ANM plāna ieviešanas pilnīgam noslēgumam;
- ❖ ir finansējamas no valsts budžeta, ievērojot, ka administrēšana tiks nodrošināta esošo amata vietu ietvaros, nepalielinot kopējo amata vietu skaitu katrā resorā.

Saskaņā ar FM sniegto informāciju³¹⁴ ANM plāna administrēšanā iesaistītā personāla izmaksas tiek segtas gan no valsts budžeta, gan no ANM finansējuma:

- ❖ no valsts budžeta personālam kā politikas veidotājiem, kuriem ANM administrēšana ir pamatfunkcija;
- ❖ no ANM finansējuma darbiniekiem, kuriem konkrēta projekta ietvaros ANM administrēšana ir terminēts papildu darbs ārpus viņu pamatfunkcijām.

Savukārt par aprēķināto papildu finansējumu par 179 personāla slodzēm³¹⁵ FM skaidroja, ka tās nav jaunas amata vietas, bet gan finansējums par ANM administrēšanu personālam, ko ministrijas un Valsts kanceleja var organizēt:

- ❖ gan kā papildu darbu darbiniekam līdztekus pamatdarbam esošā amata ietvaros;
- ❖ gan, optimizējot funkcijas un esoša amatu vietu skaita ietvaros, izveidot speciāli jaunu amata vietu.

Pamatojumus un priekšlikumus par Latvijas ANM plāna administrēšanai nepieciešamo papildu cilvēkresursu apjomu sagatavoja ministrijas (t.sk. Valsts kanceleja), jo katras institūcijas atbildībā ir nodrošināt nepieciešamo cilvēkresursu apjomu un veicamo funkciju izpildi. Līdz ar to katra institūcija izvērtēja sev piemērotāko risinājuma nodrošināšanu, ņemot vērā Latvijas ANM plānā paredzētās reformas un investīcijas.³¹⁶

Savukārt katrai institūcijai³¹⁷ piešķiramais cilvēkresursu finanšu apjoma aprēķins balstīts uz FM datiem par vienas amata slodzes vidējo izmaksu, kur amata slodzē tiek nodrošinātas līdzīgas, salīdzināmas funkcijas un uzdevumi, kas būs veicami Latvijas ANM plānā ieviešanā.³¹⁸

Vienas slodzes aprēķina likme balstīta uz ES fondu tehniskās palīdzības aktuālajiem FM datiem. Vienas slodzes izmaksu summa ir 34 000 *euro* gadā, kas ietver visas izmaksas, kas nepieciešamas vienas slodzes funkcijas nodrošināšanai, tajā skaitā vidējie atlīdzības izdevumi 28 791 *euro* apmērā (atalgojums 23 059 *euro*, darba devēja VSAOI un sociālās garantijas 5 732 *euro*), uzturēšanas izdevumi 5 209 *euro* (apmācību izdevumi, informācijas tehnoloģijas pakalpojumi u.c.).³¹⁹

KPVIS pielāgošanas izmaksās ir iekļauti šādi izdevumi³²⁰:

- ❖ ieguldījumi KPVIS un ar to saistītajā infrastruktūrā,
- ❖ KPVIS ANM moduļa izstrāde un pielāgošana, lietojamības pakalpojums, kā arī uzturēšana,
- ❖ Kohēzijas politikas fondu vadības informācijas sistēmas 2014.–2020. gadam datu analīzes rīka pielāgošana, kā arī uzturēšana,
- ❖ licenču maksas,
- ❖ serveru uzturēšanas izmaksas,
- ❖ saistītie pakalpojumi (drošības, veiktspējas, ISO sertifikācijas auditu izdevumi).

9. pielikums. EK vērtējuma skaidrojums par Latvijas ANM plānā paredzēto uzraudzības un kontroles sistēmu ANM plāna ieviešanai

12.tabula

EK vērtējuma³²¹ skaidrojums par Latvijas ANM plānā paredzēto uzraudzības un kontroles sistēmu ANM plāna ieviešanai

Vispārējā politiskā vadība	Nodrošina MK
Uzraudzība, īstenošanas koordinācija, arī vadošās iestādes funkcijas	Ir FM pārziņā. Funkcijas, kuras FM pilda vadošās iestādes statusā, būs nošķirtas no citām tās funkcijām, ieskaitot revīzijas iestādes funkcijas. Vadošā iestāde ir iesaistīta plāna organizēšanā un atbild par plāna pārvaldības un kontroles sistēmas izstrādi, ziņojumu sniegšanas procesa koordinēšanu plāna īstenošanas gaitā (pusgada ziņojumu par plāna progresu apkopošana) un citām funkcijām.
Īstenošana	Par pienākumu, kas galvenokārt saistīti ar plāna praktisko īstenošanu, atbildīgas ir nozaru ministrijas un Valsts kanceleja. Tās būs atbildīgas par starpposma rādītāju un mērķrādītāju sasniegšanu, izsekojamu un derīgu datu vākšanu par sasniegtajiem starpposma rādītājiem un mērķrādītājiem un vajadzības gadījumā par nepieciešamās informācijas pieejamības nodrošināšanu vai sniegšanu.
Īstenošanas kontroles un pārbaudes	Nodrošina Centrālā finanšu un līgumu aģentūra (CFLA). Tā uzraudzīs progresu, tai skaitā rādītājus, novērtēs riskus, uzraudzīs valsts atbalstu, nodrošinās dubultā finansējuma pārbaudes, atbildēs par neatbilstību konstatēšanu un neatbilstīgo izdevumu atgūšanu, kā arī komercdarbības atbalsta nosacījumu ievērošanu. Tā sadarbosies ar citām struktūrām.
Revīzijas iestādes (RI) funkcijas	FM struktūrvienība, kas plānošanas, revīzijas, ziņošanas un atzinumu sniegšanas jomā ir neatkarīga no citām FM struktūrvienībām. Tā izstrādās Latvijas ANM plāna revīzijas stratēģiju un sagatavos kopsavilkumu par veiktajām revīzijām, kurš EK tiks iesniegts kopā ar maksājuma pieprasījumiem.
Informācijas sistēma	Informācija, kas attiecas uz plāna īstenošanu un uzraudzību, tiks glabāta KPVIS, kas tiks pielāgota atbilstoši ANM satvarā noteiktajām prasībām attiecībā uz datu vākšanu, progresu ziņojumiem un maksājuma pieprasījumiem, tai skaitā attiecībā uz starpposma rādītāju un mērķrādītāju sasniegšanas apliecinājumam un ziņojumiem vajadzīgajiem rādītājiem un citu informāciju. Ja projektu pieteikumi tiks iesniegti pirms KPVIS moduļa izveides, Centrālā finanšu un līgumu aģentūra (CFLA) attiecīgo dokumentāciju reģistrēs un glabās esošajā lietvedības sistēmā DocLogix. Informācija par veiktajām pārbaudēm tiks uzkrāta un pēc KPVIS moduļa izveides ievadīta KPVIS. Plāna īstenošanas gaitā tiks izmantotas visas pieejamās IT sistēmas, kas var palīdzēt uzraudzības procesā, tai skaitā ARACHNE. ARACHNE – riska novērtēšanas instruments, kuru izstrādājusi EK. Tā mērķis ir palīdzēt pārvaldes iestādēm īstenot administratīvās pārbaudes un pārvaldības pārbaudes struktūrfondu jomā. ARACHNE var paaugstināt projektu atlases un pārvaldības pārbaudžu efektivitāti un palīdzēt krāpšanas gadījumu identificēšanā, nepieļaušanā un atklāšanā. KPVIS izmantos visas plāna īstenošanā iesaistītās iestādes, tai skaitā finansējuma saņēmēji un uzraudzības iestādes.
Verifikācijas pasākumi	Latvijas iestāžu aprakstītie verifikācijas mehānismi, datu vākšana un atbildības jomas šķiet pietiekamas, lai pienācīgi pamatotu maksājuma pieprasījumus pēc starpposma rādītāju un mērķrādītāju sasniegšanas. Uzraudzības rādītāji kopumā ir pietiekami skaidri un nodrošinās to izsekojamību.

Detalizēti rādītāji, lai neformāli uzraudzītu atsevišķo pasākumu īstenošanas progresu laikā starp maksājuma pieprasījumiem, tiks paredzēti darbības kārtībā, un tie nodrošinās pienācīgu agrīnās brīdināšanas sistēmu, lai vajadzības gadījumā laikus veiktu korektīvos pasākumus.

Latvija katrai attiecīgajai iestādei ir izstrādājusi iekšējās kontroles sistēmu korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai iestādē.

Lai novērstu dubultu ES finansējumu, projekti, kuri tiek finansēti no citiem ES avotiem, ir laika un tvēruma ziņā norobežoti no ANM plāna projektiem un KPVIS ir paredzēta dubultfinansējuma riska kontroles matrica.

Administratīvie resursi

Tiks nodrošināti iestāžu esošo resursu ietvaros, vajadzības gadījumā piesaistot papildu cilvēkresursus. Tas neradītu nesamērīgu papildu administratīvo un finansiālo slogu un nodrošinātu pienācīgu ANM plāna pasākumu īstenošanu, jo attiecīgajām iestādēm jau ir zināšanas, pieredze un prasmes ES fondu ieviešanā un tās pārziņa KPVIS.

Tomēr Latvijas publiskā pārvalde ir salīdzinoši maza un nepieciešamība īstenot gan ANM, gan kohēzijas politikas programmas varētu radīt papildu slogu. Iestāžu iesaiste plāna īstenošanā notiks to pamatdarbību un pamatfunkciju noteiktajos ietvaros. Latvija ir paredzējusi valsts budžeta līdzekļu iedalīšanu plāna administratīvo resursu izdevumu segšanai. Valsts budžetā ir paredzēta atsevišķa budžeta programma, kas nodrošinās finanšu plūsmu izsekojamību un nodalāmību.

Atsauces

- 91

- ⁴⁶ Pasākumiem jābūt īstenotiem līdz 31.08.2026., bet EK pēdējo maksājumu pieprasījumu dalībvalstij veic līdz 31.12.2026.
- ⁴⁷ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 18. panta 4. punkta q) apakšpunkts.
- ⁴⁸ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 54. pants.
- ⁴⁹ [Commission staff working document - Guidance to Member States Recovery and Resilience Plans - Part 1 | European Commission \(europa.eu\)](#), [Guidance to Member States Recovery and Resilience Plans - Part 2 | European Commission \(europa.eu\)](#) un [Annex to the Guidance to Member States on the Recovery and Resilience Plans: Tables for the template | European Commission \(europa.eu\)](#), (resurss skatīts 23.11.2021.)
- ⁵⁰ [Commission staff working document - Guidance to Member States Recovery and Resilience Plans - Part 1 | European Commission \(europa.eu\)](#), [Guidance to Member States Recovery and Resilience Plans - Part 2 | European Commission \(europa.eu\)](#) un [Annex to the Guidance to Member States on the Recovery and Resilience Plans: Tables for the template | European Commission \(europa.eu\)](#), (resurss skatīts 23.11.2021.)
- ⁵¹ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 6. panta 1. punkts un 11. panta 1. punkts.
- ⁵² 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 12. pants.
- ⁵³ Informatīvais ziņojums par Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānismu (pieņemts zināšanai ar MK 04.02.2021. protokollēmumu (protokols Nr. 12. 27.§) Informatīvais ziņojums "Par Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna projektu") [Latvijas Republikas Ministru Kabinets: Tiesību aktu projekti \(līdz 08.09.2021\) \(mk.gov.lv\)](#), (resurss skatīts 06.12.2021.)
- ⁵⁴ Informatīvais ziņojums par Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānismu (pieņemts zināšanai ar MK 04.02.2021. protokollēmumu (protokols Nr. 12. 27.§) Informatīvais ziņojums "Par Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna projektu") [Latvijas Republikas Ministru Kabinets: Tiesību aktu projekti \(līdz 08.09.2021\) \(mk.gov.lv\)](#), (resurss skatīts 06.12.2021.)
- ⁵⁵ FM 18.02.2022. intervijas protokols "Latvijas ANM plāns".
- ⁵⁶ FM 18.02.2022. intervijas protokols "Latvijas ANM plāns".
- ⁵⁷ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 18. panta 4. punkta a), b), c) un o) apakšpunkts.
- ⁵⁸ Saskaņā ar Eiropas sociālo tiesību pīlāra 2. un 3. principu, ANO ilgtspējīgas attīstības 5. mērķi un attiecīgā gadījumā ar valsts dzimumu līdztiesības stratēģiju.
- ⁵⁹ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 18. panta 4. punkta b) apakšpunkts.
- ⁶⁰ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 18.panta 4. punkta i), j), k), l), m) apakšpunkts.
- ⁶¹ FM 09.09.2021. elektroniski iesniegtā informācija par prezentācijām Saeimas komisijām.
- ⁶² FM 18.02.2022. iesniegtā informācija par nozaru ministriju un Valsts kancelejas priekšlikumiem uz 22.09.2020.
- ⁶³ FM 02.11.2021. intervijas protokols "Latvijas ANM plāns".
- ⁶⁴ FM 02.11.2021. intervijas protokols "Latvijas ANM plāns".
- ⁶⁵ Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmums par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu, [pdf \(europa.eu\)](#), (resurss skatīts 30.11.2021.).
- ⁶⁶ ES ANM plāna novērtējums, apstiprināts FDP 26.04.2021. sēdē Nr. 3(49), protokols Nr.1-04/122, §1.1., [download \(fdp.gov.lv\)](#) (resurss skatīts 30.11.2021.).
- ⁶⁷ FM 18.02.2022. intervijas protokols "Latvijas ANM plāns".
- ⁶⁸ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 18. panta 4. punkta e) un f) apakšpunkts.
- ⁶⁹ Dati iegūti 06.12.2021., balstoties uz tīmekļvietnē [Recovery and Resilience Facility | European Commission \(europa.eu\)](#) norādīto informāciju par 21 ES dalībvalsti.
- ⁷⁰ ES ANM plāna novērtējums, apstiprināts FDP 26.04.2021. sēdē Nr. 3(49), protokols Nr.1-04/122, §1.1., [download \(fdp.gov.lv\)](#) (resurss skatīts 30.11.2021.).
- ⁷¹ ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns. Latvija 2021 – 2026 (apstiprināts ar Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmumu par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu), 126. punkts. [ATJAUNOŠANAS UN NOTURĪBAS MEHĀNISMA PLĀNS \(esfondi.lv\)](#) (resurss skatīts 30.11.2021.)
- ⁷² ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns. Latvija 2021 – 2026 (apstiprināts ar Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmumu par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu), 2. pielikums. [03_anm_plana_pielikums_nr2_11062021.xlsx \(live.com\)](#) (resurss skatīts 30.11.2021.).
- ⁷³ ES ANM plāna novērtējums, apstiprināts FDP 26.04.2021. sēdē Nr. 3(49), protokols Nr.1-04/122, §1.1., [download \(fdp.gov.lv\)](#) (resurss skatīts 30.11.2021.).
- ⁷⁴ Piemēram, par ēku energoefektivitāti ekspertu grupai ir jautājumi: 1) Cik ilgi plānots ekspluatēt atjaunojamās ēkas (būtiski pie ekonomiskā pamatojuma)? 2) Kādiem uzņēmumiem plānots atbalsts? Lielāka daļa investīciju ir paredzēta apstrādes rūpniecībā, ja tiek piemērots selektivitātes princips, jābūt skaidram pamatojumam.
- ⁷⁵ Piemēram, par atjaunojamiem energoresursiem ekspertu grupai ir jautājums - vai tiek ievērots efektivitātes princips, nodrošinot esošās infrastruktūras maksimālo izmantošanu gan esošajiem, gan jauniem mērķiem?
- ⁷⁶ ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns. Latvija 2021 – 2026 (apstiprināts ar Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmumu par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu), 415. punkts. [ATJAUNOŠANAS UN NOTURĪBAS MEHĀNISMA PLĀNS \(esfondi.lv\)](#) (resurss skatīts 30.11.2021.)
- ⁷⁷ ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns. Latvija 2021 – 2026 (apstiprināts ar Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmumu par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu), 2. pielikums. [03_anm_plana_pielikums_nr2_11062021.xlsx \(live.com\)](#) (resurss skatīts 30.11.2021.).
- ⁷⁸ ES ANM plāna novērtējums, apstiprināts FDP 26.04.2021. sēdē Nr. 3(49), protokols Nr.1-04/122, §1.1., [download \(fdp.gov.lv\)](#) (resurss skatīts 30.11.2021.).
- ⁷⁹ Piemēram, par publiskās IT platformas un infrastruktūras modernizāciju ekspertu grupai ir jautājums - ko šie pasākumi dos tautsaimniecībai un kā tieši tie ietekmēs uzņēmējdarbības vidi?

- ⁸⁰ ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns. Latvija 2021 – 2026 (apstiprināts ar Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmumu par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu), 825. punkts. [ATJAUNOŠANAS UN NOTURĪBAS MEHĀNISMA PLĀNS \(esfondi.lv\)](#) (resurss skatīts 30.11.2021.).
- ⁸¹ ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns. Latvija 2021 – 2026 (apstiprināts ar Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmumu par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu), 2. pielikums. [03_anm_plana_pielikums_nr2_11062021.xlsx \(live.com\)](#) (resurss skatīts 30.11.2021.).
- ⁸² ES ANM plāna novērtējums, apstiprināts FDP 26.04.2021. sēdē Nr. 3(49), protokols Nr.1-04/122, §1.1., [download \(fdp.gov.lv\)](#) (resurss skatīts 30.11.2021.).
- ⁸³ Piemēram, par zemas īres mājokļu būvniecības investīciju ekspertu grupai ir jautājumi:
- 1) kāpēc nebūtu atbalstāma esošo neizmantojamo ēku renovācija un tālāk nodošana īrei,
 - 2) kāpēc līdzekļi nebūtu novirzāmi garantijas fonda izveidei mājokļa iegādei iedzīvotājiem ar zemu pirktspēju,
 - 3) kāda būs šī pasākuma ietekme uz pašvaldībās šobrīd esošajām neizmantotajām ēkām un to uzturēšanas izmaksām?
- ⁸⁴ Ņemot vērā iedzīvotāju skaita samazināšanās prognozi, autoceļu lietotāju skaits nepieaugs. Plānojot ekonomiskās aktivitātes un dzīves fonda attīstības veicināšanu, svarīgi attiecīgi veicināt arī cilvēku skaita pieaugumu attiecīgajos reģionālajos centros.
- ⁸⁵ ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns. Latvija 2021 – 2026 (apstiprināts ar Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmumu par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu), 1167. punkts. [ATJAUNOŠANAS UN NOTURĪBAS MEHĀNISMA PLĀNS \(esfondi.lv\)](#) (resurss skatīts 30.11.2021.).
- ⁸⁶ ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns. Latvija 2021 – 2026 (apstiprināts ar Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmumu par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu), 2. pielikums. [03_anm_plana_pielikums_nr2_11062021.xlsx \(live.com\)](#) (resurss skatīts 30.11.2021.).
- ⁸⁷ ES ANM plāna novērtējums, apstiprināts FDP 26.04.2021. sēdē Nr. 3(49), protokols Nr.1-04/122, §1.1., [download \(fdp.gov.lv\)](#) (resurss skatīts 30.11.2021.).
- ⁸⁸ ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns. Latvija 2021 – 2026 (apstiprināts ar Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmumu par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu), 1490., 1491. punkts. [ATJAUNOŠANAS UN NOTURĪBAS MEHĀNISMA PLĀNS \(esfondi.lv\)](#) (resurss skatīts 30.11.2021.).
- ⁸⁹ *Viedās specializācijas stratēģija (Research and Innovation strategy for smart specialization - RIS3)* ir nacionāla mēroga pētniecības un inovācijas stratēģija tautsaimniecības transformācijai uz augstāku pievienoto vērtību un lielāku resursefektivitāti, kas paredz pastāvīgu konkurētspējas priekšrocību atrašanu, stratēģisku prioritāšu izvēli un tādu politikas instrumentu veidošanu, kas maksimāli atraisa valsts uz zināšanām balstīto attīstības potenciālu un sekmē ilgtspējīgu ekonomisko attīstību. [Viedās specializācijas stratēģija | Izglītības un zinātnes ministrija \(izm.gov.lv\)](#), (resurss skatīts 26.12.2021.).
- ⁹⁰ ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns. Latvija 2021 – 2026 (apstiprināts ar Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmumu par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu), 2. pielikums. [03_anm_plana_pielikums_nr2_11062021.xlsx \(live.com\)](#) (resurss skatīts 30.11.2021.).
- ⁹¹ ES ANM plāna novērtējums, apstiprināts FDP 26.04.2021. sēdē Nr. 3(49), protokols Nr.1-04/122, §1.1., [download \(fdp.gov.lv\)](#) (resurss skatīts 30.11.2021.).
- ⁹² ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns. Latvija 2021 – 2026 (apstiprināts ar Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmumu par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu), 1713., 1714., 1715., 1716., 1717. punkts. [ATJAUNOŠANAS UN NOTURĪBAS MEHĀNISMA PLĀNS \(esfondi.lv\)](#) (resurss skatīts 30.11.2021.).
- ⁹³ ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns. Latvija 2021 – 2026 (apstiprināts ar Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmumu par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu), 2. pielikums. [03_anm_plana_pielikums_nr2_11062021.xlsx \(live.com\)](#) (resurss skatīts 30.11.2021.).
- ⁹⁴ ES ANM plāna novērtējums, apstiprināts FDP 26.04.2021. sēdē Nr. 3(49), protokols Nr.1-04/122, §1.1., [download \(fdp.gov.lv\)](#) (resurss skatīts 30.11.2021.).
- ⁹⁵ ES ANM plāna novērtējums, apstiprināts FDP 26.04.2021. sēdē Nr. 3(49), protokols Nr.1-04/122, §1.1., [download \(fdp.gov.lv\)](#), (resurss skatīts 23.11.2021.).
- ⁹⁶ Eiropas Padomes 06.07.2021 īstenošanas lēmums par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu ([pdf \(europa.eu\)](#)), (resurss skatīts 23.12.2021.).
- ⁹⁷ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 18. panta 4. punkta p) un r) apakšpunkts, 20. panta 5. punkta e), f), g) apakšpunkts un 6. punkts, 22. panta 1. punkts, 27. pants.
- ⁹⁸ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 29. panta 1. punkts, 24. panta 3. punkts, 30. panta 1. un 4. punkts, 31. panta 1. un 2. punkts un 32. panta 1. punkts, 29. panta 4. punkts un 30. panta 2. punkts, 22. panta 4. punkts.
- ⁹⁹ Saeimas publisko izdevumu un revīzijas komisijas 01.02.2022. sēde: <https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/0943DD2F4FAC0790C22587D700531FAE?OpenDocument&prevCat=13%7Cpublisko%20izdevumu%20un%20rev%C4%ABzijas%20komisija> (resurss skatīts 04.02.2022.).
- ¹⁰⁰ MK 07.09.2021. noteikumu Nr. 621 “Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna īstenošanas un uzraudzības kārtība” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).
- ¹⁰¹ Tā atbilst 17.12.2013. Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 XIII pielikumā noteiktajiem izraudzītāšanās kritērijiem saistībā ar iekšējo kontroles vidi, riska pārvaldību, pārvaldības un kontroles darbībām un uzraudzību, ir MK apstiprināta un EK akreditēta.
- ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns. Latvija 2021 – 2026 (apstiprināts ar Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmumu par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu), 2137. punkts. [ATJAUNOŠANAS UN NOTURĪBAS MEHĀNISMA PLĀNS \(esfondi.lv\)](#) (resurss skatīts 30.11.2021.).
- ¹⁰² Informatīvais ziņojums par Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānismu (pieņemts zināšanai ar MK 18.08.2020. protokollēmumu (protokols Nr. 49 39.§ Informatīvais ziņojums "Par Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānismu"), <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40490791&mode=mk&date=2020-08-18>, (resurss skatīts 05.01.2022.).

- ¹⁰³ MK 07.09.2021. noteikumu Nr. 621 "Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna īstenošanas un uzraudzības kārtība" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).
- ¹⁰⁴ Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmuma par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu 36. punkts, [pdf \(europa.eu\)](#), (resurss skatīts 23.12.2021.).
- ¹⁰⁵ Ekonomikas pārvaldība | Eiropas Savienības faktu lapas | Eiropas Parlaments ([europa.eu](#)) (resurss skatīts 21.01.2022.).
- ¹⁰⁶ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 10. panta 1., 2. punkts un 5. punkts.
- ¹⁰⁷ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 24. panta 6., 8. un 9. punkts, Latvijas ANM plāna finansēšanas nolīguma 6. panta 5. punkts, 12. panta 8. punkts, 13. pants, [Latvijas Republikas un Eiropas Komisijas finansēšanas nolīgums par Atveseļošanas un noturības mehānismu \(likumi.lv\)](#), (resurss skatīts 07.01.2022.).
- ¹⁰⁸ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 22. panta 2. punkts.
- ¹⁰⁹ ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns. Latvija 2021 – 2026 (apstiprināts ar Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmumu par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu), 2167. punkts. [ATJAUNOŠANAS UN NOTURĪBAS MEHĀNISMA PLĀNS \(esfondi.lv\)](#) (resurss skatīts 30.11.2021.).
- ¹¹⁰ FM informācija CFLA 16.12.2021. organizētajā konferencē, <https://www.youtube.com/watch?v=SpW5967P470&list=PLgIzhf6cAC8B-aTnB3N7xNgoTkK1-rudh&index=3>, (resurss skatīts 07.01.2022.).
- ¹¹¹ ES ANM plāna novērtējums, apstiprināts FDP 26.04.2021. sēdē Nr. 3(49), protokols Nr.1-04/122, §1.1., [download \(fdp.gov.lv\)](#) (resurss skatīts 30.11.2021.).
- ¹¹² 27.08.2021. Izziņa par sniegtajiem iebildumiem MK noteikumu projektam „Eiropas Savienības ANM plāna īstenošanas un uzraudzības kārtība” un tā sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumam (anotācijai), informatīvajam ziņojumam “Informatīvais ziņojums par Latvijas ANM plāna ieviešanu” un MK sēdes protokollēmuma projektam <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40507047&mode=mk&date=2021-09-07> (resurss skatīts 25.11.2021.).
- ¹¹³ 07.10.2021. FM un nozaru ministriju sanāksmes par Atveseļošanas un noturības mehānisma ieviešanas jautājumiem protokols <https://www.esfondi.lv/normativie-akti-1> (resurss skatīts 25.11.2021.).
- ¹¹⁴ ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns. Latvija 2021 – 2026 (apstiprināts ar Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmumu par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu), 2. pielikums. [03_anm_plana_pielikums_nr2_11062021.xlsx \(live.com\)](#) (resurss skatīts 30.11.2021.).
- ¹¹⁵ 07.10.2021. FM un nozaru ministriju sanāksmes par Atveseļošanas un noturības mehānisma ieviešanas jautājumiem protokols <https://www.esfondi.lv/normativie-akti-1> (resurss skatīts 25.11.2021.).
- ¹¹⁶ 07.10.2021. FM un nozaru ministriju sanāksmes par Atveseļošanas un noturības mehānisma ieviešanas jautājumiem protokols <https://www.esfondi.lv/normativie-akti-1> (resurss skatīts 25.11.2021.).
- ¹¹⁷ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 2. panta 2. punkts, 11. pants.
- ¹¹⁸ ES ANM plāna novērtējums, apstiprināts FDP 26.04.2021. sēdē Nr. 3(49), protokols Nr.1-04/122, §1.1., [download \(fdp.gov.lv\)](#) (resurss skatīts 09.01.2022.).
- ¹¹⁹ FDP un Latvijas Produktivitātes padomes ekspertu grupas novērtējums sakrīt ar FM ANM makroekonomiskās ietekmes novērtējumu.
- ¹²⁰ ES ANM plāna novērtējums, apstiprināts FDP 26.04.2021. sēdē Nr. 3(49), protokols Nr.1-04/122, §1.1., [download \(fdp.gov.lv\)](#) (resurss skatīts 09.01.2022.).
- ¹²¹ FM 02.11.2021. intervijas protokols “Latvijas ANM plāns”.
- ¹²² Informatīvais ziņojums par Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna ieviešanu (pieņemts zināšanai ar MK 07.09.2021. protokollēmumu (protokols Nr. 60 32.§) Informatīvais ziņojums "Par Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānismu"), [Latvijas Republikas Ministru Kabinets: Tiesību aktu projekti \(līdz 08.09.2021\) \(mk.gov.lv\)](#), (resurss skatīts 23.01.2022.).
- ¹²³ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 18. panta 4. punkta k) apakšpunkts, 5. panta 1. punkts un 9. pants.
- ¹²⁴ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 6. panta 2. punkts.
- ¹²⁵ 14.12.2020. Padomes regulas (ES) 2020/2094, ar ko izveido Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumentu ekonomikas atveseļošanas atbalstam pēc Covid-19 krīzes, 8. pants.
- ¹²⁶ ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns. Latvija 2021 – 2026 (apstiprināts ar Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmumu par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu), 2145., 2147. punkts. [ATJAUNOŠANAS UN NOTURĪBAS MEHĀNISMA PLĀNS \(esfondi.lv\)](#) (resurss skatīts 30.11.2021.).
- ¹²⁷ Plānots, ka tiek piesaistīti tie darbinieki, kuriem ES fondu 2014.-2020. gada plānošanas perioda ietvaros noslodze mazinās.
- ¹²⁸ ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns. Latvija 2021 – 2026 (apstiprināts ar Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmumu par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu), 2119. punkts. [ATJAUNOŠANAS UN NOTURĪBAS MEHĀNISMA PLĀNS \(esfondi.lv\)](#) (resurss skatīts 30.11.2021.).
- ¹²⁹ Informatīvais ziņojums par Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna ieviešanu (pieņemts zināšanai ar MK 07.09.2021. protokollēmumu (protokols Nr. 60 32.§) Informatīvais ziņojums "Par Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānismu"), [Latvijas Republikas Ministru Kabinets: Tiesību aktu projekti \(līdz 08.09.2021\) \(mk.gov.lv\)](#), (resurss skatīts 25.01.2022.).
- ¹³⁰ Informatīvais ziņojums par Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna ieviešanu (pieņemts zināšanai ar MK 07.09.2021. protokollēmumu (protokols Nr. 60 32.§) Informatīvais ziņojums "Par Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānismu"), [Latvijas Republikas Ministru Kabinets: Tiesību aktu projekti \(līdz 08.09.2021\) \(mk.gov.lv\)](#), (resurss skatīts 25.01.2022.).
- ¹³¹ Informatīvais ziņojums par Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna ieviešanu (pieņemts zināšanai ar MK 07.09.2021. protokollēmumu (protokols Nr. 60 32.§) Informatīvais ziņojums "Par Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānismu"), [Latvijas Republikas Ministru Kabinets: Tiesību aktu projekti \(līdz 08.09.2021\) \(mk.gov.lv\)](#), (resurss skatīts 25.01.2022.).
- ¹³² 07.10.2021. FM organizēta sanāksme nozaru ministrijām par Atveseļošanas un noturības mehānisma ieviešanu.
- ¹³³ 27.08.2021. Izziņa par sniegtajiem iebildumiem MK noteikumu projektam „Eiropas Savienības ANM plāna īstenošanas un uzraudzības kārtība” un tā sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumam (anotācijai), informatīvajam ziņojumam “Informatīvais ziņojums par Latvijas ANM plāna ieviešanu” un MK sēdes protokollēmuma projektam <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40507047&mode=mk&date=2021-09-07> (resurss skatīts 25.11.2021.).
- ¹³⁴ FM 02.11.2021. intervijas protokols “Latvijas ANM plāns”.
- ¹³⁵ MK 22.02.2022. protokollēmums (prot. Nr.17 34. § 9. punkts).

- ¹³⁶ MK 17.07.2018. noteikumu Nr. 421 "Kārtība, kādā veic gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktās apropriācijas izmaiņas" 24.7. apakšpunkts.
- ¹³⁷ MK 17.07.2018. noteikumu Nr. 421 "Kārtība, kādā veic gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktās apropriācijas izmaiņas" 24. punkts.
- ¹³⁸ Informatīvais ziņojums par Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna ieviešanu (pieņemts zināšanai ar MK 07.09.2021. protokollēmumu (protokols Nr. 60 32.§) Informatīvais ziņojums "Par Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānismu"), Latvijas Republikas Ministru Kabinets: Tiesību aktu projekti (līdz 08.09.2021.) (mk.gov.lv), (resurss skatīts 25.01.2022.).
- ¹³⁹ Likuma "Par valsts budžetu 2022.gadam" 4. pielikums "Valsts pamatbudžeta ieņēmumu un izdevumu atšifrējums pa programmām un apakšprogrammām.
- ¹⁴⁰ MK 13.04.2021. sēdes attālinātā veidā protokola Nr. 33 37. § 5. punkts (Ministru kabineta sēdes attālinātā veidā protokols (likumi.lv) (resurss skatīts 25.01.2022.).
- ¹⁴¹ Informatīvais ziņojums "Par valsts pamatbudžeta un valsts speciālā budžeta bāzi 2022., 2023. un 2024. gadam" (pieņemts zināšanai ar MK 24.08.2021. protokollēmumu (protokols Nr. 57 49.§) Informatīvais ziņojums "Par valsts pamatbudžeta un valsts speciālā budžeta bāzi 2022., 2023. un 2024. gadam") Latvijas Republikas Ministru Kabinets: Tiesību aktu projekti (līdz 08.09.2021.) (mk.gov.lv) (resurss skatīts 25.01.2022.).
- ¹⁴² Likuma "Par valsts budžetu 2022. gadam" 11. pielikums "Valsts budžeta ilgtermiņa saistību maksimāli pieļaujamais apjoms".
- ¹⁴³ Likumprojekta "Par valsts budžetu 2022. gadam" paskaidrojumi, valsts budžeta ilgtermiņa saistības 2023., 2024., 2025. gadam un turpmākajiem gadiem. Likuma "Par valsts budžetu 2020.gadam" paskaidrojumi, 5.5.nodaļa Valsts budžeta ilgtermiņa saistības 2020., 2021., 2022.gadam un turpmākajiem gadiem (fm.gov.lv) (resurss skatīts 25.01.2022.).
- ¹⁴⁴ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 14. panta 1. un 2. punkts.
- ¹⁴⁵ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 14. panta 3. punkts.
- ¹⁴⁶ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 14. panta 8. punkts un 15. panta 1. un 2. punkts.
- ¹⁴⁷ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 14. panta 7. punkts.
- ¹⁴⁸ FM 20.04.2022. vēstule Nr. 5.1-6/11/28 "Par ziņojuma projektu "Ar kādiem izaicinājumiem saskaramies, sagatavojot un īstenojot Latvijas ANM plānu?".
- ¹⁴⁹ ~2 miljrd. euro faktiskajās cenās.
- ¹⁵⁰ Eiropas Atjaunošanas fonds – Latvijas iespēja / Diena, (resurss skatīts 10.01.2022.).
- ¹⁵¹ Finansējuma apjoms (esfondi.lv)
- ¹⁵² Latvija visus tai pieejamos Atveseļošanas un noturības plāna līdzekļus izmantos pilnībā | L.A.L.V., (resurss skatīts 10.01.2022.).
- ¹⁵³ Eiropas Atjaunošanas fonds – Latvijas iespēja / Diena, (resurss skatīts 10.01.2022.).
- ¹⁵⁴ Ministru kabineta 07.09.2021. noteikumu Nr.621 "Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna īstenošanas un uzraudzības kārtība" 2.1.1. apakšpunkts.
- ¹⁵⁵ <https://www.fm.gov.lv/lv/media/9450/download> (resurss skatīts 03.12.2021.).
- ¹⁵⁶ Lisabonas līgums, ar ko groza līgumu par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A12007L%2FTXT> (resurss skatīts 21.10.2021.).
- ¹⁵⁷ Līguma par Eiropas Savienības darbību 312.pants.
- ¹⁵⁸ Ikgadējā ES budžeta saistības (juridiska pilnvara nodrošināt finansējumu, ja ir izpildīti noteikti nosacījumi) un maksājumi (finanšu līdzekļu pārskaitījums vai izsniegšana, kas izriet no saistībām) tiek apstiprināti, ievērojot ES daudzgadu finanšu shēmā (DFS) noteiktos apjoma ierobežojumus un parasti ir zemāki par tiem, kas nodrošina zināmu elastību neparedzētu apstākļu gadījumā. Budžeta izpildē jāievēro arī ES pašu resursu ierobežojumi, kas noteikti ar Eiropas Padomes lēmumu par Pašu resursu sistēmu. Starpība ("rezerve") starp maksājumiem paredzēto pašu resursu maksimālo apjomu un maksājumiem paredzēto ilgtermiņa budžeta līdzekļu maksimālo apjomu darbojas kā garantija ES, ka tā spēs jebkādos — pat negatīvas ekonomiskās attīstības — apstākļos segt visas savas finansiālās saistības un iespējamās saistības. Šo rezervi sauc par ES budžeta rezervi. Lēmums par ES daudzgadu izdevumu finansēšanas avotiem – par ES pašu resursu veidiem, to maksimālajām summām, kā arī šo resursu noteikšanas metodi, ES dalībvalstīm jāpieņem vienprātīgi.
- ¹⁵⁹ ES dalībvalstu saistības veikt pašu resursu iemaksas nosaka Līgums par Eiropas Savienības darbību (311.pants), kā arī PADOMES LĒMUMS (ES, Euratom) 2020/2053 (2020. gada 14. decembra) par Eiropas Savienības pašu resursu sistēmu un ar ko atceļ Lēmumu 2014/335/ES, Euratom. Dalībvalstu iemaksas jāveic katru gadu (ik mēnesi). Ikmēneša iemaksu veikšanas praktiskā kārtība noteikta ar Eiropas Padomes Regulām. Latvijā pašu resursu administrēšanu regulē MK 15.03.2016. noteikumi Nr. 157 „Eiropas Savienības pašu resursu sistēmas funkcionēšanas kārtība”.
- ¹⁶⁰ Kohēzijas politika ir ES ieguldījumu politika, kas vērsta uz visiem ES reģioniem un pilsētām, lai palīdzētu radīt darba vietas, atbalstītu uzņēmumu konkurētspēju, ekonomikas izaugsmi, ilgtspējīgu attīstību un uzlabotu iedzīvotāju dzīves kvalitāti. Tās mērķis ir mazināt atšķirības starp reģioniem un veicināt līdzsvarotāku un ilgtspējīgāku attīstību, ievērojot dažādu teritoriju ģeogrāfiskos un ģeopolitiskos, izaicinājumus.
- ¹⁶¹ Daudzgadu finanšu shēma | Eiropas Savienības faktu lapas | Eiropas Parlaments (europa.eu) (resurss skatīts 18.10.2021.).
- ¹⁶² Faktiskajās cenās - Multiannual financial framework 2014-2020 and EU budget 2014 (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d2cf202e-f36a-45b2-84e7-1ac6ad996e90>) (resurss skatīts 18.10.2021.).
- ¹⁶³ Faktiskajās cenās uz 11.2020. - The EU's 2021-2027 long-term Budget and NextGenerationEU Facts and Figures (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d3e77637-a963-11eb-9585-01aa75ed71a1/language-en>) (resurss skatīts 10.01.2022.).
- ¹⁶⁴ Eiropas Atveseļošanas fonds (esfondi.lv), (resurss skatīts 27.09.2021.).
- ¹⁶⁵ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, preambulas 8. apsvērums.
- ¹⁶⁶ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility_en, (resurss skatīts 27.09.2021.).
- ¹⁶⁷ Faktiskajās cenās 338 miljardi euro, 360 miljardi euro.
- ¹⁶⁸ Faktiskajās cenās 385,8 miljardi euro, 312,5 miljardi euro 2018. gada cenās.
- ¹⁶⁹ Finansējuma apjoms (esfondi.lv), (resurss skatīts 21.02.2022.).
- ¹⁷⁰ Finansējuma apjoms (esfondi.lv), (resurss skatīts 21.02.2022.).
- ¹⁷¹ FM 18.02.2022. intervijas protokols "ANM plāns"
- ¹⁷² 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 14. panta 4. punkts.
- ¹⁷³ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 14. panta 1. un 2. punkts.
- ¹⁷⁴ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 18. panta 3. punkts, 4. punkta a), b) un c) apakšpunkts.
- ¹⁷⁵ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 18. panta 3. punkts, 19. panta 1. punkts un 20. panta 7. punkts.

- ¹⁷⁶ Informatīvais ziņojums "Stratēģija Latvijai Covid-19 krīzes radīto seku mazināšanai", (apstiprināts ar MK 26.05.2020 sēdes protokollēmumu (protokols Nr.36 36.§) "Informatīvais ziņojums "Stratēģija Latvijai Covid-19 krīzes radīto seku mazināšanai") <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40487682&mode=mk&date=2020-05-26> (resurss skatīts 01.09.2021.).
- ¹⁷⁷ FM 09.09.2021. elektroniski iesniegtā informācija par Latvijas darba devēju konfederācijas aicinājumu izmantot Latvijas stratēģijas Covid seku pārvarēšanai" 2. pielikuma kritērijus Latvijas ANM plāna prioritāro projektu noteikšanai.
- ¹⁷⁸ Informatīvais ziņojums par Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānismu (pieņemts zināšanai ar MK 18.08.2020. protokollēmumu (protokols Nr. 49 39.§) Informatīvais ziņojums "Par Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānismu"), Latvijas Republikas Ministru Kabinets: Tiesību aktu projekti (līdz 08.09.2021) (mk.gov.lv) (resurss skatīts 04.10.2021.).
- ¹⁷⁹ Informatīvais ziņojums par Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānismu (pieņemts zināšanai ar MK 18.08.2020. protokollēmumu (protokols Nr. 49 39.§) Informatīvais ziņojums "Par Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānismu"), Latvijas Republikas Ministru Kabinets: Tiesību aktu projekti (līdz 08.09.2021) (mk.gov.lv) (resurss skatīts 04.10.2021.).
- ¹⁸⁰ Informatīvā ziņojuma par Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānismu 6. sadaļa (pieņemts zināšanai ar MK 18.08.2020. protokollēmumu (protokols Nr. 49 39.§) Informatīvais ziņojums "Par Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānismu"), Latvijas Republikas Ministru Kabinets: Tiesību aktu projekti (līdz 08.09.2021) (mk.gov.lv) (resurss skatīts 04.10.2021.).
- ¹⁸¹ FM 02.11.2021. intervijas protokols "Latvijas ANM plāns".
- ¹⁸² Informatīvais ziņojums par Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna projektu (pieņemts zināšanai MK 04.02.2021 sēdes protokollēmums (protokols Nr.12, 27.§) "Informatīvais ziņojums "Par Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna projektu"), Latvijas Republikas Ministru Kabinets: Tiesību aktu projekti (līdz 08.09.2021) (mk.gov.lv) (resurss skatīts 06.10.2021.).
- ¹⁸³ FM 09.09.2021. elektroniski iesniegtā informācija par tematiskajām darba grupām.
- ¹⁸⁴ Nacionālā attīstības padome ir koleģiāla koordinējoša institūcija, kas nodrošina valsts ilgtermiņa attīstības plānošanu un novērtēšanu, kā arī rosina strukturālas reformas valsts pārvaldē, lai veicinātu attīstības plānošanas sasaisti ar finanšu plānošanu, un valsts un pašvaldību institūciju pieņemto lēmumu savstarpējo saskaņotību.
- ¹⁸⁵ FM 28.10.2021. elektroniski iesniegtā informācija par starpziņojuma sniegšanu par Latvijas ANM plānu Nacionālajai attīstības padomei.
- ¹⁸⁶ MK 28.04.2021. rīkojums Nr. 292 "Par Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plānu".
- ¹⁸⁷ FM 09.09.2021. elektroniski iesniegtā informācija. Darba grupas sastāvā tika iekļauti: deleģēts pārstāvis no Latvijas Darba devēju konfederācijas, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības, Memoranda padomes un Latvijas Pašvaldību savienības, kā arī pa vienam pārstāvis no partijas "Attīstībai / Par!", Jaunās konservatīvās partijas, Nacionālās apvienības "Visu Latvijai!"- "Tēvzemei un Brīvībai"/ LNNK" un "KPV LV".
- ¹⁸⁸ FM 09.09.2021. elektroniski iesniegtā informācija FM ministra izveidoto darba grupu.
- ¹⁸⁹ MK 04.02.2021. sēdes protokollēmums (protokols Nr. 12 27. § "Informatīvais ziņojums "Par Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna projektu", Latvijas Republikas Ministru Kabinets: Protokoli (mk.gov.lv), (resurss skatīts 11.11.2021.).
- ¹⁹⁰ Informatīvā ziņojuma par Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānismu 6.sadaļa, (pieņemts zināšanai ar MK 18.08.2020. protokollēmumu (protokols Nr. 49 39.§) Informatīvais ziņojums "Par Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānismu"), Latvijas Republikas Ministru Kabinets: Tiesību aktu projekti (līdz 08.09.2021) (mk.gov.lv) (resurss skatīts 04.10.2021.).
- ¹⁹¹ PKC ir Ministru prezidenta tiešā pakļautībā esoša valsts attīstības plānošanas un koordinācijas vadošā (augstākā) tiešās pārvaldes iestāde un tā: 1) sniedz Ministru prezidentam atzinumus, lai horizontāla rakstura jautājumus saskaņotu ar hierarhiski augstākajos attīstības plānošanas dokumentos noteiktajām vidēja termiņa prioritātēm un politiskajām vadlīnijām [...], kā arī novirzītu resursus (finansiālos instrumentus) atbilstoši valsts attīstības prioritātēm un politiskajām vadlīnijām; 2) veic nozaru politiku pārresoru uzraudzību; 3) izstrādā priekšlikumus valsts attīstības plānošanai un īstenošanai
- ¹⁹² PKC 22.02.2022. intervijas protokols "Latvijas ANM plāns".
- ¹⁹³ PKC 22.02.2022. intervijas protokols "Latvijas ANM plāns".
- ¹⁹⁴ FM 09.09.2021. elektroniski iesniegtā informācija par PKC iesaisti Latvijas ANM plāna izstrādē.
- ¹⁹⁵ PKC 22.02.2022. intervijas protokols "Latvijas ANM plāns".
- ¹⁹⁶ PKC 08.03.2021. elektroniski iesniegtā informācija par Latvijas ANM plāna investīciju virzieniem.
- ¹⁹⁷ PKC 22.02.2022. intervijas protokols "Latvijas ANM plāns".
- ¹⁹⁸ PKC 08.03.2021. elektroniski iesniegtā informācija par faktisko investīciju kartēšanu.
- ¹⁹⁹ Fiskālās disciplīnas padome ir neatkarīga koleģiāla institūcija, kas tiek izveidota Fiskālās disciplīnas likuma ieviešanas uzraudzībai un tā: 1) sagatavo un iesniedz Saeimai un MK viedokli fiskālās politikas un makroekonomiskās attīstības jautājumos, ja atzīst tos par būtiskiem [...]; 2) sagatavo fiskālās disciplīnas uzraudzības ziņojumu [...] un novērtē un analizē valsts fiskālās politikas ilgtspēju. Fiskālās disciplīnas likuma mērķis ir noteikt tādas fiskālās politikas principus un nosacījumus, kas nodrošina ekonomikas cikla sabalansētu budžetu un tādējādi sekmēt ilgtspējīgu valsts attīstību, makroekonomisko stabilitāti un samazināt ārējo faktoru negatīvu ietekmi uz tautsaimniecību.
- ²⁰⁰ Latvijas Produktivitātes padome ir Ekonomikas ministrijas konsultatīvā institūcija un tās darbības mērķis ir: 1) sekmēt tautsaimniecības produktivitātes attīstības izpēti; 2) rosināt diskusijas par situāciju produktivitātes jomā Latvijā un ES; 3) sekmēt neatkarīgu, objektīvu un zinātniski pamatotu rekomendāciju izstrādi politikas veidotājiem.
- ²⁰¹ ES ANM plāna novērtējums, apstiprināts FDP 26.04.2021. sēdē Nr. 3(49), protokols Nr.1-04/122, §1.1. [download \(fdp.gov.lv\)](#) (resurss skatīts 15.10.2021.).
- ²⁰² ES ANM plāna novērtējums, apstiprināts FDP 26.04.2021. sēdē Nr. 3(49), protokols Nr.1-04/122, §1.1. [download \(fdp.gov.lv\)](#) (resurss skatīts 11.11.2021.).
- ²⁰³ ES ANM plāna novērtējums, apstiprināts FDP 26.04.2021. sēdē Nr. 3(49), protokols Nr.1-04/122, §1.1. [download \(fdp.gov.lv\)](#) (resurss skatīts 11.11.2021.).
- ²⁰⁴ FM 09.09.2021. elektroniski iesniegtā informācija par EK vadlīnijām.
- ²⁰⁵ Sabiedriskās apspriedes (esfondi.lv) (resurss skatīts 14.10.2021.).
- ²⁰⁶ Sabiedriskās apspriedes (esfondi.lv) (resurss skatīts 14.10.2021.).
- ²⁰⁷ NVO Memoranda padomes 30.09.2020. sēdes protokols Nr. 9 3. jautājums, Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda sēdes protokols (mk.gov.lv) (resurss skatīts 15.10.2021.).
- ²⁰⁸ NVO Memoranda padomes 25.11.2021. protokols Nr. 11, 2. jautājums, Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda sēdes protokols (mk.gov.lv) (resurss skatīts 14.10.2021.).
- ²⁰⁹ Latvijas Pašvaldību savienības pārstāvis (M.Pūķis) NTSP 29.01.2021. sēdē, Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes 2021. gada 29. janvāra sēde (attālinātā audio formā) - YouTube, (resurss skatīts 19.10.2021.)

- ²¹⁰ Memoranda padomes vadītāja vietnieks, biedrības "Eiropas Kustība Latvijā" prezidents (A.Gobiņš) NTSP 29.01.2021. sēdē, Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes 2021. gada 29. janvāra sēde (attālinātā audio formā) - YouTube, (resurss skatīts 19.10.2021.).
- ²¹¹ Biedrības "Latvijas Darba devēju konfederācija" ģenerāldirektore (L.Meņgelsone) NTSP 29.01.2021. sēdē, Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes 2021. gada 29. janvāra sēde (attālinātā audio formā) - YouTube, (resurss skatīts 19.10.2021.) un LDDK pozīcija NTSP 29.01.2021. sēdē, lddk_par_rrf_projektu_ntsp_29.01.2021.pdf (mk.gov.lv), (resurss skatīts 18.10.2021.).
- ²¹² Memoranda padome ir konsultatīva institūcija, kuras mērķis ir: 1) attīstīt NVO un pilsoniskās sabiedrības darbības vidi un nodrošināt finanšu ilgtspēju un neatkarību; 2) visos lēmumu pieņemšanas posmos un līmeņos ieviest efektīvus, ilgtspējīgus un jēgpilnus sabiedrības līdzdalības un lēmumu pieņemšanas procesus, nodrošinot pilsonisko dialogu par visām sabiedrībai svarīgām tēmām; 3) visos lēmumu pieņemšanas posmos un līmeņos ieviest efektīvus, ilgtspējīgus un jēgpilnus sabiedrības līdzdalības un lēmumu pieņemšanas procesus, nodrošinot pilsonisko dialogu par visām sabiedrībai svarīgām tēmām.
- Padomes locekļi ar balsstiesībām ir Valsts kancelejas direktors, Ministru prezidenta biroja pārstāvis, FM, Tieslietu ministrijas, Kultūras ministrijas, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Labklājības ministrijas valsts sekretārs, PKC vadītājs, astoņi memorandu parakstījušo nevalstisko organizāciju lēmēj institūcijas vai izpildinstitūcijas pārstāvji (sadarbības partneri). Memoranda padomes sēdēs ar padomdevēja tiesībām piedalās arī Sabiedrības integrācijas fonda pārstāvis, Tiesībsarga biroja pārstāvis, sociālos partnerus pārstāvošo organizāciju pārstāvji, nozaru ministriju un citi pārstāvji pēc padomes aicinājuma.
- ²¹³ NVO Memoranda padomes 30.09.2020. sēdes protokols Nr. 9 3. jautājums, Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda sēdes protokols (mk.gov.lv) (resurss skatīts 15.10.2021.).
- ²¹⁴ NVO Memoranda padomes 25.11.2020. sēdes protokols Nr. 11 2. jautājums, Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda sēdes protokols (mk.gov.lv) (resurss skatīts 12.11.2021.).
- ²¹⁵ NVO Memoranda padomes 24.02.2021. sēdes protokols Nr. 2 5. jautājums, <https://www.mk.gov.lv/lv/media/9018/download> (resurss skatīts 16.03.2022.).
- ²¹⁶ NVO Memoranda padomes 28.04.2021. sēdes protokols Nr. 6 4. jautājums, Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda sēdes protokols (mk.gov.lv) (resurss skatīts 12.11.2021.).
- ²¹⁷ NVO Memoranda padomes 30.09.2020. protokols Nr. 9 3. jautājums, Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda sēdes protokols (mk.gov.lv) (resurss skatīts 14.10.2021.).
- ²¹⁸ NVO Memoranda padomes 25.11.2021. protokols Nr. 11 2. jautājums, Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda sēdes protokols (mk.gov.lv) (resurss skatīts 14.10.2021.).
- ²¹⁹ Nacionālā trīspusējās sadarbības padome ir sadarbības institūcija, kas: 1) koordinē un organizē trīspusējo sociālo dialogu starp darba devēju organizācijām, valsts institūcijām un arodbiedrībām; 2) saskaņo šo organizāciju intereses sociālajos un ekonomiskajos jautājumos un paaugstina sociālo partneru līdzatbildību par pieņemtajiem lēmumiem un to izpildi. Nacionālā trīspusējās sadarbības padomi uz paritātes pamatiem veido valdības, Latvijas Darba devēju konfederācijas un Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības pārstāvji. No katras dalībpusē tiek izvirzīti deviņi pārstāvji.
- ²²⁰ Nacionālā trīspusējās sadarbības padomes 18.12.2020. sēdes protokols Nr. 3 2. jautājums, download (mk.gov.lv), (resurss skatīts 18.10.2021.).
- ²²¹ Nacionālā trīspusējās sadarbības padomes 29.01.2021. sēdes protokols Nr. 1 1. jautājums, <https://www.mk.gov.lv/lv/media/10308/download>, (resurss skatīts 18.10.2021.).
- ²²² Nacionālā trīspusējās sadarbības padomes 27.04.2021. sēdes protokols Nr. 2 1. jautājums, <https://www.mk.gov.lv/lv/media/10305/download>, (resurss skatīts 18.10.2021.).
- ²²³ Nacionālā trīspusējās sadarbības padomes 18.12.2020. sēdes protokols Nr. 3 2. jautājums, download (mk.gov.lv), (resurss skatīts 18.10.2021.).
- ²²⁴ Latvijas Pašvaldību savienības pārstāvis (M.Pūķis) Nacionālā trīspusējās sadarbības padomes 29.01.2021. sēdē, Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes 2021. gada 29. janvāra sēde (attālinātā audio formā) - YouTube, (resurss skatīts 19.10.2021.).
- ²²⁵ NVO Memoranda padomes vadītāja vietnieks, biedrības "Eiropas Kustība Latvijā" prezidents (A.Gobiņš) Nacionālā trīspusējās sadarbības padomes 29.01.2021. sēdē, Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes 2021. gada 29. janvāra sēde (attālinātā audio formā) - YouTube, (resurss skatīts 19.10.2021.).
- ²²⁶ Biedrības "Latvijas Darba devēju konfederācija" ģenerāldirektore (L.Meņgelsone) Nacionālā trīspusējās sadarbības padomes 29.01.2021. sēdē, Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes 2021. gada 29. janvāra sēde (attālinātā audio formā) - YouTube, (resurss skatīts 19.10.2021.) un LDDK pozīcija Nacionālā trīspusējās sadarbības padomes 29.01.2021. sēdē, lddk_par_rrf_projektu_ntsp_29.01.2021.pdf (mk.gov.lv), (resurss skatīts 18.10.2021.).
- ²²⁷ Ministru prezidents (K.Kariņš) Nacionālā trīspusējās sadarbības padomes 29.01.2021. sēdē, Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes 2021. gada 29. janvāra sēde (attālinātā audio formā) - YouTube, (resurss skatīts 19.10.2021.).
- ²²⁸ Nacionālā trīspusējās sadarbības padomes 27.04.2021. sēdes protokols Nr. 2, download (mk.gov.lv) (resurss skatīts 19.10.2021.).
- ²²⁹ Stratēģiskā vadības grupa izveidota pāresoriskai krīzes vadībai un lai veidotu pilsonisko dialogu, kurā piedalās gan sociālos partneri un nevalstiskā sektora pārstāvji, gan Saeimas komisiju un Valsts prezidenta kancelejas pārstāvji, gan zinātnieki un pētnieki un arī ministri.
- ²³⁰ Valdība un sociālie partneri vienojas par vēl ciešāku sadarbību Covid-19 pandēmijas pārvarēšanā, Valdība un sociālie partneri vienojas par vēl ciešāku sadarbību Covid-19 pandēmijas pārvarēšanai - DELFI, Ministru kabinets apstiprina stratēģiju Latvijas sadzīvošanai ar Covid-19 ilgtermiņā | Covid-19 (covid19.gov.lv) (resursi skatīti 12.11.2021.).
- ²³¹ Covid-19 ierobežošanas stratēģiskās vadības grupas 03.03.2021. sēdes protokols Nr. 3 2.jautājums, download (mk.gov.lv) un 16.04.2021. sēdes protokols Nr. 6 1. jautājums download (mk.gov.lv), (resursi skatīti 12.11.2021.).
- ²³² Kā strādā komisijas? - Latvijas Republikas Saeima (resurss skatīts 13.11.2021.).
- ²³³ Tautsaimniecības komisija strādā ar jautājumiem, kas saistīti ar ekonomiku, t.sk., lauksaimniecību, būvniecību, enerģētiku, satiksmi un transportu, vides aizsardzību, tai skaita klimata politiku, un reģionālo ekonomisko politiku.
- ²³⁴ Ilgtspējas komisija izvērtē valsts īstenotās fiskālās politikas ilgtspēju un atbilstību valsts stratēģiskās atbilstības mērķiem, ņemot vērā ekonomikas ciklisko attīstību.
- ²³⁵ FM 02.11.2021. intervijas protokols "Latvijas ANM plāns".
- ²³⁶ FM 02.11.2021. intervijas protokols "Latvijas ANM plāns".
- ²³⁷ FM 09.09.2021. elektroniski iesniegtā informācija par Latvijas Bankas iesaisti Latvijas ANM plāna izstrādē.
- ²³⁸ FM 09.09.2021. elektroniski iesniegtā informācija par EK ieteikumiem un vērtējumiem.
- ²³⁹ MK 27.04.2021. sēdes protokollēmums (protokols Nr. 36 27.§ 2. punkts) Latvijas Republikas Ministru Kabinets: Protokoli (mk.gov.lv), (resurss skatīts 08.11.2021.), FM 09.09.2021. elektroniski iesniegtā informācija par Latvijas ANM plāna versijām.
- ²³⁹ 09.09.2021. FM elektroniski iesniegtā informācija par EK ieteikumiem un vērtējumiem.

- ²⁴⁰ 09.09.2021. FM elektroniski iesniegtā informācija par EK ieteikumiem un vērtējumiem.
- ²⁴¹ Informatīvais ziņojums par Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānismu (pieņemts zināšanai ar MK 04.02.2021. protokollēmumu (protokols Nr. 12. 27.§) Informatīvais ziņojums "Par Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna projektu"), Latvijas Republikas Ministru Kabinets: Tiesību aktu projekti (līdz 08.09.2021.) (mk.gov.lv) (resurss skatīts 06.10.2021.).
- ²⁴² Informācija par EK ANM darba grupu, sg_organigram_1_10_2021_en.pdf (europa.eu) (resurss skatīts 08.11.2021.).
- ²⁴³ FM 09.09.2021. elektroniski iesniegtā informācija par EK ieteikumiem un vērtējumiem.
- ²⁴⁴ FM 09.09.2021. elektroniski iesniegtā informācija par EK ieteikumiem un vērtējumiem.
- ²⁴⁵ 09.09.2021. FM elektroniski iesniegtā informācija par EK ieteikumiem un vērtējumiem.
- ²⁴⁶ Informācija par sabiedrisko apspriešanu, Sabiedriskās apspriedes (esfondi.lv), (resurss skatīts 08.11.2021.).
- ²⁴⁷ FM 09.09.2021. elektroniski iesniegtā informācija par darba grupām.
- ²⁴⁸ MK 27.04.2021. sēdes protokollēmums (protokols Nr. 36 27.§ 1. punkts), Latvijas Republikas Ministru Kabinets: Protokoli (mk.gov.lv) (resurss skatīts 08.11.2021.), MK 28.04.2021. rīkojums Nr. 292 "Par Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plānu".
- ²⁴⁹ MK 27.04.2021. sēdes protokollēmums (protokols Nr. 36 27.§ 2. punkts) "Rīkojuma projekts "Par Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plānu" Latvijas Republikas Ministru Kabinets: Protokoli (mk.gov.lv), (resurss skatīts 08.11.2021.), FM 09.09.2021. elektroniski iesniegtā informācija.
- ²⁵⁰ 09.09.2021. FM elektroniski iesniegtā informācija par EK ieteikumiem un vērtējumiem.
- ²⁵¹ FM 09.09.2021. elektroniski iesniegtā informācija par EK ieteikumiem un vērtējumiem.
- ²⁵² MK 27.04.2021. sēdes protokollēmums (protokols Nr. 36 27.§ 7.punkts) "Rīkojuma projekts "Par Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plānu" Latvijas Republikas Ministru Kabinets: Protokoli (mk.gov.lv), (resurss skatīts 08.11.2021.).
- ²⁵³ EK Latvijas ANM plāna novērtējuma kopsavilkums, Summary of the assessment of the Latvian recovery and resilience plan | European Commission (europa.eu) (resurss skatīts 08.11.2021.).
- ²⁵⁴ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu 18.panta ceturtais daļas k) apakšpunkts.
- ²⁵⁵ Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmums, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10157-2021-INIT/lv/pdf>, (resurss skatīts 06.12.2021.).
- ²⁵⁶ Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmums, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10157-2021-INIT/lv/pdf>, (resurss skatīts 06.12.2021.).
- ²⁵⁷ EK Latvijas ANM plāna novērtējuma kopsavilkums, Summary of the assessment of the Latvian recovery and resilience plan | European Commission (europa.eu) (resurss skatīts 08.11.2021.).
- ²⁵⁸ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, V pielikums.
- ²⁵⁹ FM 18.02.2022. intervijas protokols "Latvijas ANM plāns".
- ²⁶⁰ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu 20. panta 1., 2. un 4. punkts.
- ²⁶¹ Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmums par Latvijas ANM plāna novērtējuma apstiprināšanu, pdf (europa.eu), (resurss skatīts 08.11.2021.).
- ²⁶² 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 23. pants.
- ²⁶³ 17.12.2021. FM elektroniski iesniegtā informācija par Latvijas ANM finansēšanas nolīguma noslēgšanu.
- ²⁶⁴ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 18. panta 4. punkta p) un r) apakšpunkts, 20. panta 5. punkta e), f), g) apakšpunkts un 6. punkts, 22. panta 1. punkts, 27. pants.
- ²⁶⁵ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 29. panta 1. punkts, 24. panta 3. punkts, 30. panta 1. un 4. punkts, 31. panta 1. un 2. punkts un 32. panta 1. punkts, 29. panta 4. punkts un 30. panta 2. punkts, 22. panta 4. punkts.
- ²⁶⁶ Saeimas publisko izdevumu un revīzijas komisijas 01.02.2022. sēde: <https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/0943DD2F4FAC0790C22587D700531FAE?OpenDocument&prevCat=13%7CPublisko%20izdevumu%20un%20rev%C4%ABzijas%20komisija> (resurss skatīts 04.02.2022.).
- ²⁶⁷ Saeimas publisko izdevumu un revīzijas komisijas 01.02.2022. sēde: <https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/0943DD2F4FAC0790C22587D700531FAE?OpenDocument&prevCat=13%7CPublisko%20izdevumu%20un%20rev%C4%ABzijas%20komisija> (resurss skatīts 04.02.2022.).
- ²⁶⁸ ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns. Latvija 2021 – 2026 (apstiprināts ar Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmumu par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu). Kopsavilkuma 11. punkts. ATJAUNOŠANAS UN NOTURĪBAS MEHĀNISMA PLĀNS (esfondi.lv), (resurss skatīts 15.02.2022.).
- ²⁶⁹ ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns. Latvija 2021 – 2026 (apstiprināts ar Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmumu par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu). Kopsavilkuma 13. punkts. ATJAUNOŠANAS UN NOTURĪBAS MEHĀNISMA PLĀNS (esfondi.lv), (resurss skatīts 15.02.2022.).
- ²⁷⁰ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, VI un VII pielikumi.
- ²⁷¹ ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns. Latvija 2021 – 2026 (apstiprināts ar Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmumu par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu). Kopsavilkuma 14., 17. punkts. ATJAUNOŠANAS UN NOTURĪBAS MEHĀNISMA PLĀNS (esfondi.lv), (resurss skatīts 15.02.2022.).
- ²⁷² <https://www.esfondi.lv/atveselosanas-un-noturibas-mehanisms>, (resurss skatīts 30.11.2021.).
- ²⁷³ KPVIS ir valsts informācijas sistēma, kura nodrošina ES fondu vadībai nepieciešamo datu uzkrāšanu un pieejamību. Sistēma ir paredzēta arī elektronizētai informācijas apmaiņai starp ES fondu vadībā iesaistītajām iestādēm un projekta iesniedzējiem, un finansējuma saņēmējiem. ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns. Latvija 2021 – 2026 (apstiprināts ar Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmumu par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu), 2161. punkts. ATJAUNOŠANAS UN NOTURĪBAS MEHĀNISMA PLĀNS (esfondi.lv), (resurss skatīts 15.02.2022.).
- ²⁷⁴ ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns. Latvija 2021 – 2026 (apstiprināts ar Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmumu par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu), 2160. punkts. ATJAUNOŠANAS UN NOTURĪBAS MEHĀNISMA PLĀNS (esfondi.lv), (resurss skatīts 15.02.2022.).
- ²⁷⁵ MK 07.09.2021. noteikumu Nr. 621 "Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna īstenošanas un uzraudzības kārtība" " sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).

- ²⁷⁶ ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns. Latvija 2021 – 2026 (apstiprināts ar Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmumu par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu), 2138. punkts. ATJAUNOŠANAS UN NOTURĪBAS MEHĀNISMA PLĀNS (esfondi.lv), (resurss skatīts 15.02.2022.).
- ²⁷⁷ ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns. Latvija 2021 – 2026 (apstiprināts ar Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmumu par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu) 2138., 2169. punkts. ATJAUNOŠANAS UN NOTURĪBAS MEHĀNISMA PLĀNS (esfondi.lv), (resurss skatīts 15.02.2022.).
- ²⁷⁸ ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns. Latvija 2021 – 2026 (apstiprināts ar Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmumu par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu), 2160. punkts. ATJAUNOŠANAS UN NOTURĪBAS MEHĀNISMA PLĀNS (esfondi.lv), (resurss skatīts 15.02.2022.).
- ²⁷⁹ MK 07.09.2021. noteikumi Nr. 621 “Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna īstenošanas un uzraudzības kārtība”.
- ²⁸⁰ MK 07.09.2021. noteikumu Nr. 621 “Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna īstenošanas un uzraudzības kārtība” anotācija.
- ²⁸¹ Bija plānots, ka to parakstīs starp Latviju un EK 2022. gada janvārī (bet parakstīja 16.02.2022.) un tā noteiks detalizētākus sadarbības un atskaitīšanās noteikumus: FM informācija CFLA 16.12.2021. organizētajā konferencē. <https://www.youtube.com/watch?v=SpW5967P470&list=PLgIzhf6cAC8B-aTnB3N7xNgtKk1-rudh&index=3>, (resurss skatīts 07.01.2022.).
- ²⁸² MK 01.02.2022. sēdes protokollēmums (protokols Nr. 5 65. §), Ministru kabineta sēdes protokols Nr. 5 (mk.gov.lv), https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/426b29f0-cf96-455b-8e85-96b1eeb571a5 (resurss skatīts 07.02.2022.).
- ²⁸³ MK 01.02.2022. noteikumi Nr. 90 “Par Atveseļošanās fonda plāna Darbības kārtību, par kuru vienojas EK un Latvija”.
- ²⁸⁴ Parakstīta 16.02.2022.
- ²⁸⁵ FM 18.02.2022. intervijas protokols “Latvijas ANM plāns”: 1) Vadlīnijas par Arachne lietošanu (*Guidance note on the use of Arachne*), 2) Vadlīnijas par repozitoriju sistēmām (*Guidance note on repository systems*), 3) Vadlīnijas par izlases metodēm revīzijas iestādēm (*Guidance note on sampling methods for audit bodies*).
- ²⁸⁶ MK 07.09.2021. noteikumu Nr. 621 “Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna īstenošanas un uzraudzības kārtība” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).
- ²⁸⁷ MK 07.09.2021. noteikumu Nr. 621 “Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna īstenošanas un uzraudzības kārtība” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).
- ²⁸⁸ FM 18.02.2022. intervijas protokols “Latvijas ANM plāns”.
- ²⁸⁹ FM 18.02.2022. intervijas protokols “Latvijas ANM plāns”.
- ²⁹⁰ Sākotnēji 16.06.2021. prezentēta Saēmā un tad atrunāta MK 07.09.2021. noteikumos Nr. 621 “Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna īstenošanas un uzraudzības kārtība”.
- ²⁹¹ ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns. Latvija 2021 – 2026 (apstiprināts ar Eiropas Padomes 06.07.2021. īstenošanas lēmumu par Latvijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu), 2138. punkts. ATJAUNOŠANAS UN NOTURĪBAS MEHĀNISMA PLĀNS (esfondi.lv), (resurss skatīts 15.02.2022.).
- ²⁹² FM 26.11.2021. Vadlīnijas informatīvā ziņojuma vai Ministru kabineta noteikumu izstrādei par Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna reformas vai investīcijas ieviešanu, af_vadlinijas_v_1_26_11_2021.docx (live.com), (resurss skatīts 05.01.2022.).
- ²⁹³ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 18. panta 4. punkta k) apakšpunkts, 5. panta 1. punkts un 9. pants.
- ²⁹⁴ Commission staff working document - Guidance to Member States Recovery and Resilience Plans - Part 1 | European Commission (europa.eu) (resurss skatīts 07.02.2022.).
- ²⁹⁵ Commission staff working document - Guidance to Member States Recovery and Resilience Plans - Part 1 | European Commission (europa.eu) (resurss skatīts 07.02.2022.).
- ²⁹⁶ Commission staff working document - Guidance to Member States Recovery and Resilience Plans - Part 1 | European Commission (europa.eu) (resurss skatīts 07.02.2022.).
- ²⁹⁷ Commission staff working document - Guidance to Member States Recovery and Resilience Plans - Part 1 | European Commission (europa.eu) (resurss skatīts 07.02.2022.).
- ²⁹⁸ FM 18.02.2022. intervijas protokols “Latvijas ANM plāns”.
- ²⁹⁹ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 6. panta 2. punkts.
- ³⁰⁰ 14.12.2020. Padomes regulas (ES) 2020/2094, ar ko izveido Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumentu ekonomikas atveseļošanas atbalstam pēc Covid-19 krīzes, 8. pants.
- ³⁰¹ 10.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) 2021/240, ar ko izveido tehniskā atbalsta instrumentu, 9. pants.
- ³⁰² 10.02.2021. Eiropas Parlamenta un Eiropas padomes regulas (ES) 2021/240, ar ko izveido tehniskā atbalsta instrumentu, preambulas 5., 8., 9. apsvērums, 3. un 4. pants.
- ³⁰³ 12.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, 7. pants.
- ³⁰⁴ Dalībvalstīm ir iespēja ieguldīt līdz 4 % no ANM plāna kopējā finansējuma gan InvestEU, gan Tehniskā atbalsta instrumentā (4% attiecas uz abiem instrumentiem kopā).
- ³⁰⁵ 10.02.2021. Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) 2021/240, ar ko izveido tehniskā atbalsta instrumentu.
- ³⁰⁶ FM 06.08.2021. e-pasts.
- ³⁰⁷ 07.10.2021. FM organizēta sanāksme nozaru ministrijām par Atveseļošanas un noturības mehānisma ieviešanu.
- ³⁰⁸ MK 07.09.2021. sēdes protokollēmums (protokols Nr. 60 32. §) <http://tap.mk.gov.lv/mk/mksedes/saraksts/protokols/?protokols=2021-09-07> (resurss skatīts 23.01.2022.).
- ³⁰⁹ 07.10.2021. FM organizēta sanāksme nozaru ministrijām par Atveseļošanas un noturības mehānisma ieviešanu.
- ³¹⁰ MK 07.09.2021. sēdes protokollēmums (protokols Nr. 60 32. §) “Informatīvais ziņojums “Par Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna ieviešanu”” <http://tap.mk.gov.lv/mk/mksedes/saraksts/protokols/?protokols=2021-09-07> (resurss skatīts 23.01.2022.).
- ³¹¹ Informatīvais ziņojums par Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna ieviešanu (pieņemts zināšanai ar MK 07.09.2021. sēdes protokollēmumu (protokols Nr. 60 32. §) “Informatīvais ziņojums “Par Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna ieviešanu””, <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40507047&mode=mk&date=2021-09-07>, (resurss skatīts 23.01.2022.).
- ³¹² Informatīvais ziņojums par Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna ieviešanu (pieņemts zināšanai ar MK 07.09.2021. sēdes protokollēmumu (protokols Nr. 60 32. §) “Informatīvais ziņojums “Par Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna ieviešanu””, <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40507047&mode=mk&date=2021-09-07>, (resurss skatīts 23.01.2022.).

³¹³ Informatīvais ziņojums par Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna ieviešanu (pieņemts zināšanai ar MK 07.09.2021. sēdes protokollēmumu (protokols Nr. 60 32. §) "Informatīvais ziņojums "Par Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna ieviešanu"), <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40507047&mode=mk&date=2021-09-07>, (resurss skatīts 23.01.2022.).

³¹⁴ FM 18.02.2022. intervijas protokols "Latvijas ANM plāns".

³¹⁵ Papildus funkciju saistībā ar ANM izmaksu aprēķins personāla slodžu izteiksmē.

³¹⁶ Informatīvais ziņojums par Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna ieviešanu (pieņemts zināšanai ar MK 07.09.2021. sēdes protokollēmumu (protokols Nr. 60 32. §) "Informatīvais ziņojums "Par Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna ieviešanu"), <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40507047&mode=mk&date=2021-09-07>, (resurss skatīts 25.01.2022.).

³¹⁷ Izņemot CFLA un IUB.

³¹⁸ Informatīvais ziņojums par Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna ieviešanu (pieņemts zināšanai ar MK 07.09.2021. sēdes protokollēmumu (protokols Nr. 60 32. §) "Informatīvais ziņojums "Par Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna ieviešanu"), <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40507047&mode=mk&date=2021-09-07>, (resurss skatīts 25.01.2022.).

³¹⁹ Informatīvais ziņojums par Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna ieviešanu (pieņemts zināšanai ar MK 07.09.2021. sēdes protokollēmumu (protokols Nr. 60 32. §) "Informatīvais ziņojums "Par Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna ieviešanu"), <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40507047&mode=mk&date=2021-09-07>, (resurss skatīts 25.01.2022.).

³²⁰ Informatīvais ziņojums par Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna ieviešanu (pieņemts zināšanai ar MK 07.09.2021. sēdes protokollēmumu (protokols Nr. 60 32. §) "Informatīvais ziņojums "Par Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna ieviešanu"), <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40507047&mode=mk&date=2021-09-07>, (resurss skatīts 25.01.2022.).

³²¹ EK 22.06.2021. dienestu darba dokuments "Latvijas atveseļošanas un noturības plāna analīze". Pavaddokuments dokumentam "Priekšlikums Padomes īstenošanas lēmums par Latvijas ANM plāna novērtējuma apstiprināšanu", [SWD\(2021\) 162 final](#), (resurss skatīts 07.01.2022.).